

8. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

ÇALIŞMA KİTABI

Sabahattin NAYİR

Veli KARATAŞ

Galip USLU

Sümeyye KIRMAN

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI	7624
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ	1659

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

8. Sınıf

Çalışma Kitabı

Editör: Sebahattin NAYİR

Dil Uzmanı: Arzu DEMİREL

Türkçe yayın hakları MEB, 2021

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

ISBN :XXXXX

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

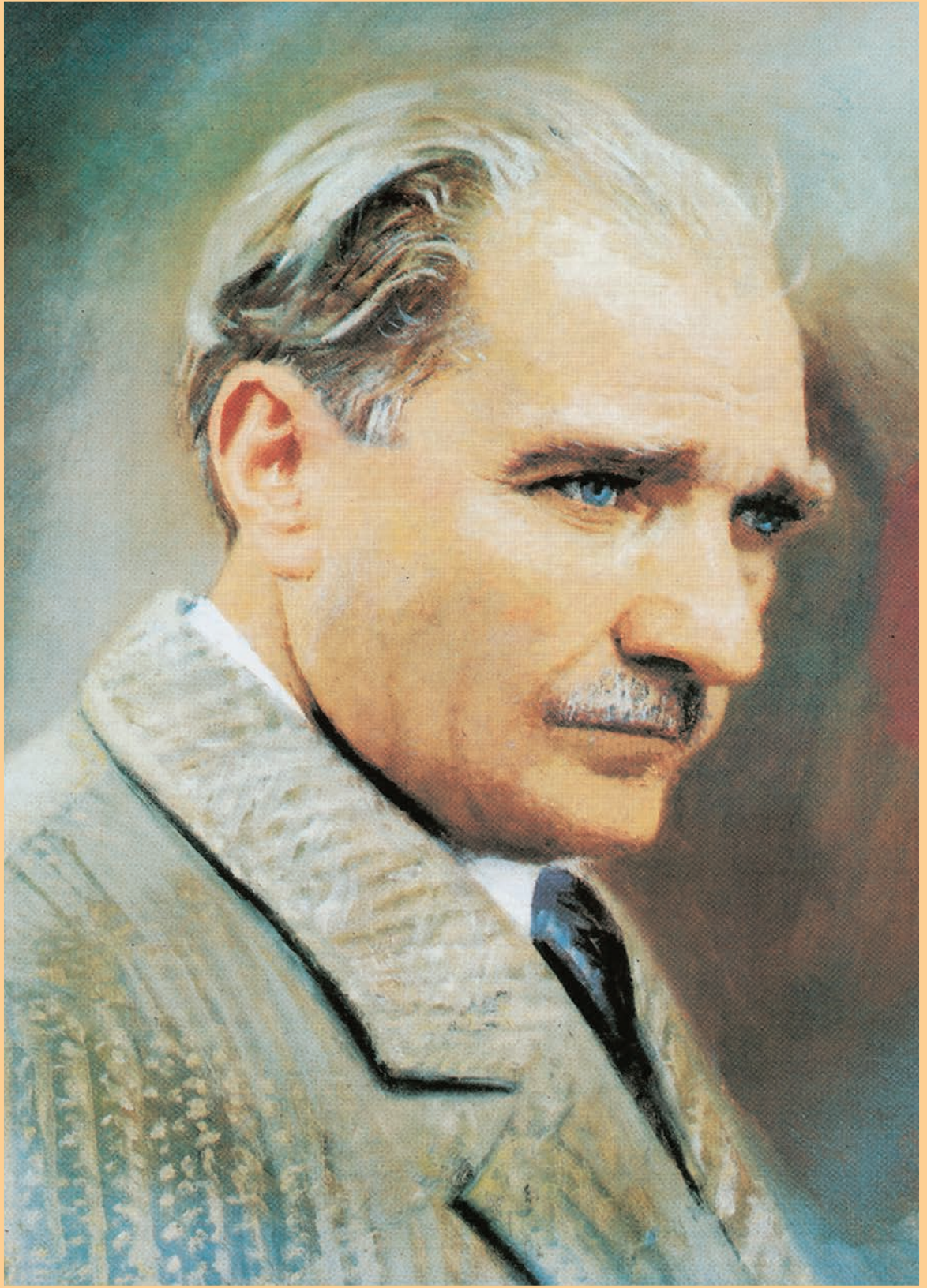
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

KADER İNANCI	9
1. Kader ve Kaza İnanç	10
Konu Değerlendirme - 1.....	13
2. İnsanın İradesi ve Kader.....	14
Konu Değerlendirme - 2.....	17
3. Kaderle İlgili Kavramlar.....	18
Konu Değerlendirme - 3.....	21
4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Musa (a.s.)	22
Konu Değerlendirme - 4.....	25
5. Bir Ayet Tanıyorum: Ayet el-Kürsi ve Anlamı.....	26
Konu Değerlendirme - 5.....	29
1. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1	30
1. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2	33

2. ÜNİTE

ZEKÂT VE SADAKA	39
1. İslam'ın Paylaşma ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem.....	40
Konu Değerlendirme - 1.....	43
2. Zekât ve Sadaka İbadeti.....	45
Konu Değerlendirme - 2.....	48
3. Zekât ve Sadakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları.....	49
Konu Değerlendirme - 3.....	55
4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)	56
Konu Değerlendirme - 4.....	58
5. Bir Sure Tanıyorum: Maûn Suresi ve Anlamı	59
Konu Değerlendirme - 5.....	61
2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1	62
2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2.....	66

3. ÜNİTE

DİN VE HAYAT	71
1. Din, Birey ve Toplum	72
Konu Değerlendirme - 1.....	75
2. Dinin Temel Gayesi	76
Konu Değerlendirme - 2.....	79
3. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)	81
Konu Değerlendirme - 3.....	85
4. Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı	86
Konu Değerlendirme - 4.....	90
3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1	91
3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2.....	93

4. ÜNİTE

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ	97
1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğruluğu ve Güvenilir Kişiliği	98
Konu Değerlendirme - 1	102
2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve Affedici Oluşu	104
Konu Değerlendirme - 2	106
3. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye Önem Vermesi	108
Konu Değerlendirme - 3	111
4. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Davasındaki Cesaret ve Kararlılığı	113
Konu Değerlendirme - 4	115
5. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Hakkı Gözetmedeki Hassasiyeti	117
Konu Değerlendirme - 5	120
6. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Değer Vermesi	122
Konu Değerlendirme - 6	124
7. Bir Sure Tanıyorum: Kureş Suresi ve Anlamı	126
Konu Değerlendirme - 7	129
4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1	130
4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2	133

5. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ	139
1. İslam Dininin Temel Kaynakları	140
Konu Değerlendirme - 1	144
2. Kur'an-ı Kerim'in Ana Konuları	145
Konu Değerlendirme - 2	148
3. Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri	149
Konu Değerlendirme - 3	152
4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Nuh (a.s.)	154
Konu Değerlendirme - 4	156
5. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1	158
5. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2	160
 SÖZLÜK	 165
KAYNAKÇA	172
İNTERNET KAYNAKÇASI	172
GÖRSEL KAYNAKÇA	173
CEVAP ANAHTARI	175

1. ÜNİTE

KADER İNANCI

KONULAR

- ◆ Kader ve Kaza İnancı
- ◆ İnsanın İradesi ve Kader
- ◆ Kaderle İlgili Kavramlar
- ◆ Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Musa (a.s.)
- ◆ Bir Ayet Tanıyorum: Ayet el-Kürsi ve Anlamı

1. Kader ve Kaza İnancı

BİLGİ KÜPÜ

Bir şeye gücü yetmek, biçimlendirmek, planlamak, ölçü ile yapmak, kıymetini bilmek, mukayese etmek anlamlarına gelen kader; Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmi ve kudretiyle evrende olmuş ve olacak olan her şeyi takdir etmesidir. Hükmetmek, emretmek, yaratmak ve gerçekleştirmek anlamlarına gelen kaza ise ezelde bilinen ve takdir edilen şeyin, zamanı ve yeri geldiğinde Allah (c.c.) tarafından yaratılması demektir. Kader ve kazaya iman; Allah'ın (c.c.) ilminin sonsuz olduğunu, her şeyi kuşatan bir iradesi bulunduğunu ve O'nun kudretinin bütün varlıklardan üstün olduğunu kabul etmektir. Bu yönüyle kader ve kazaya iman, Allah'a (c.c.) iman etmenin doğal neticesidir ve İslam'ın inanç esaslarındandır.

ÖRNEK VERELİM

Çevrenizi gözlemleyerek Allah'ın (c.c.) yaratmasındaki ölçü ve düzenle ilgili tespit ettiğiniz örnekleri maddeler hâlinde yazınız.

1.	Kartalın göz yapısı
2.	Dünyadaki su döngüsü
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

Görsel 1.1

YAZALIM

Kader ve kazaya iman; Allah'ın (c.c.) ilminin sonsuz olduğunu, her şeyi kuşatan bir iradesi bulunduğunu ve O'nun kudretinin bütün varlıklardan üstün olduğunu kabul etmektir.

Bu açıklamada geçen Yüce Allah'ın sıfatlarından bazılarının tanımları aşağıda verilmiştir. Bu tanımların açıkladığı sıfatları noktalı yerlere yazınız.

İŞARETLEYELİM

Aşağıda evrendeki yasalarla ilgili ayetler ve bazı durumlar, olaylar ve olgular yer almaktadır. Bu durum, olay ve olguların ilişkili olduğu yasaları tespit ederek işaretleyiniz.

		Fiziksel Yasalar	Biyolojik Yasalar	Toplumsal Yasalar
1.	Kur'an-ı Kerim'de ticaret, aile hayatı, insanların birbirleriyle ilişkileri, adalet, hukuk vb. konularda ayetlerin olması			
2.	Suyun kaldırma kuvveti			
3.	Canlıların üremesi			
4.	Isıtılan metallerin genleşmesi			
5.	"O (Allah), insanı alaktan (embriyodan) yarattı." (Alak suresi, 2. ayet.)			
6.	Canlılardaki sindirim sistemi			
7.	Kuraklık nedeniyle insanların göç etmesi			
8.	"Gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren Allah'tır." (Furkân suresi, 62. ayet.)			
9.	Kan dolaşımı			
10.	Canlıların solunumu			
11.	"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın...." (Âl-i İmrân, 103. ayet.)			
12.	Isınan suyun buharlaşması			
13.	"Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?... " (Fâtır suresi, 44. ayet.)			
14.	Fotosentez			
15.	Cisimler arasındaki çekme ve itme kuvveti			
16.	"Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahmân suresi, 5. ayet.)			
17.	"Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı?... "(Mürselât suresi, 20. ayet.)			
18.	Yer çekimi kuvveti			
19.	" Allah için şahitlik yapın, adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun..." (Nisâ suresi, 135. ayet.)			
20.	Suyun 100 derecede kaynaması			

OKUYALIM TAMAMLAYALIM

Şaşırtan Cevap

Okyanusta yol alan bir gemi kaza geçirerek batmıştı. Gemiden sadece bir kişi sağ kurtulmuştu. Dalgalar bu adamı küçük bir adaya sürükledi. Adam kendisini buradan kurtarması için Allah'a (c.c.) sürekli dua etti. Günler geçmiş ama ne gelen olmuştu ne de giden...

Bu adam daha sonra yağmurdan, rüzgârdan, zararlı hayvanlardan kurtulmak için kendisine bir kulübe yapmaya karar verdi. Ağaç dallarından ve yapraklarından yaptığı kulübeye geminin sürüklediği pusula, konserve gibi şeyleri yerleştirdi. Her gün balık avlıyor, pişiriyor, ufku gözlüyor ve kendisini kurtarması için Allah'a (c.c.) hep dua ediyordu.

Bir gün tatlı su getirmek için yürüyüşe çıkmıştı. Geri döndüğünde kulübesinin alevler içinde yandığını gördü. Dumanlar göğe yükseliyordu. Balık pişirmek için yaktığı ateş sıçramış olmalıydı. Başına gelen bu kötü olay karşısında öfkelenildi. Bu ıssız adada kalacağı bir kulübesi de yoktu artık.

"Allah'ım! Bunu neden yaptın!" diye feryat etti. Bütün geceyi üzüntü ve keder içinde geçirdi. O kadar dua ettiği halde neden hiçbir şey istediği gibi olmuyordu? Bu düşüncelerle uyuyakaldı.

➡ Sabah adaya yaklaşmakta olan bir geminin düdük sesiyle uyandı. Onu kurtarmaya geliyorlardı.

Kendisini kurtaran adamlara,

— Benim burada olduğumu nasıl anladınız, diye sordu.

Adamların verdiği cevap onu hem şaşırttı hem de utandırdı:

— Dumanla verdiğin işareti gördük.

(Ayşenur Çalıkçı, Onun Dediği Olur, Kaza ve Kader, s. 33.)

Bu hikâyeyi ➡ işaretinden itibaren siz tamamlayacak olsaydınız neler yazardınız?

.....

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 1

1. “O, karanlığı yarıp sabahı çıkarandır. Geceyi dinlenme zamanı, Güneş’i ve Ay’ı da ince birer hesap ölçüsü kıldı. Bütün bunlar mutlak güç sahibinin, hakkıyla bilenin takdiri (ölçüp biçmesidir).” (En’âm suresi, 96. ayet.)

Bu ayet aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- A) Tevekkül B) İbadet
C) Kader D) Tevhid

2. “Delikanlı! Sana bazı şeyler öğreteceğim. Allah’ı gözet ki Allah da seni gözetsin. Allah’ı gözet ki Allah’ı (daima) yanında bulasın. Bir şey istediğinde Allah’tan iste! Yardıma muhtaç olduğunda Allah’tan yardım dile! Şunu bil ki bütün insanlar sana fayda vermek için toplansa Allah’ın takdiri dışında sana faydalı olamazlar. Ayrıca bütün insanlar sana zarar vermek için toplansa Allah’ın takdiri dışında sana hiçbir şeyde zarar veremezler. Bu konuda kalemler kaldırılmış (karar verilmiş), sayfalar kurumuştur (hüküm kesinleşmiştir).” (Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 293.)

Bu hadisten göre aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Müslüman her davranışında Allah rızasını dikkate almalıdır.
B) Zor duruma düştüğümüzde Allah’tan (c.c.) yardım istemeliyiz.
C) Birine zarar vermek istiyorsak bunun için samimiyetle dua etmeliyiz.
D) Allah (c.c.) izin vermedikçe bir insanın diğerine iyiliği ya da kötülüğü dokunamaz.

3. “Böylece onları, iki günde (iki evrede) yedi gök olarak yarattı ve her göğe kendi işini bildirdi. En yakın göğü kandillerle süsledik ve onu koruduk. İşte bu, mutlak güç sahibi ve hakkıyla bilen Allah’ın takdiridir.” (Fussilet suresi, 12. ayet.)

Bu ayette vurgulanan asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah (c.c.) yarattığı her şeye bir görev vermiştir.
B) Âlemde gerçekleşen her olaydan Allah (c.c.) haberdardır.
C) Allah (c.c.) yarattığı her varlığı koruma altına almıştır.
D) Âlem, Yüce Allah’ın ilmi ve kudreti ile yaratılmıştır.

4. I. **İlim:** Allah’ın (c.c.) gerek duyular âlemi ni gerekse duyu ötesine ait bütün nesne ve olayları bilmesi.
II. **Kıdem:** Allah’ın (c.c.) varlığının başlangıcı bulunmaması ve başkasına ihtiyaç duymaksızın mevcut olması.
III. **Beka:** Allah’ın (c.c.) varlığının sonu olmaması, ebedî olması.
IV. **Kudret:** Allah’ın (c.c.) her şeye gücünün yetmesi, dilediğini; dilediği zamanda var veya yok etmesi.

Numaralandırılmış cümlelerdeki Allah’ın (c.c.) sıfatlarından hangileri kader inancıyla doğrudan ilişkilidir?

- A) I ve III. B) I ve IV.
C) II ve III. D) II ve IV.

2. İnsan İradesi ve Kader

BİLGİ KÜPÜ

İnsanın akıllı ve irade sahibi olması davranışlarından sorumlu olması anlamına gelir. Bu yüzden kader, insanın akıl ve sorumluluk sahibi olmasıyla yakından ilgilidir. İnsan, aklını kullanarak seçimlerde bulunur. Aklı sayesinde iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış ayırt edebilir. Hak ile batıl arasındaki ayrımı fark eder. İslam dinine göre insanın, Allah'ın (c.c.) emir, yasak ve öğütleriyle muhatap olmasının sebebi, onun akıl ve irade sahibi olmasıdır. İnsan, akli ve iradesi sebebiyle tercihlerinde özgürdür ve bu tercihler sonucu ortaya çıkan durumlardan da sorumludur. İnsan sergilediği her türlü davranışın karşılığını ödül ya da ceza olarak görecektir. Özgürlükle sorumluluk arasında doğrudan bir ilişki olduğu unutulmamalıdır.

ARAŞTIRALIM

Aşağıdaki soruların cevaplarını araştırarak noktalı yerlere yazınız.

1. Sorumluluk nedir?

.....

2. Birisine bir sorumluluk verilebilmesi için o kişinin hangi özelliklere sahip olması gerekir?

.....

.....

DÜŞÜNELİM

İnsanın doğru veya yanlış tercihleri ve bu tercihlerin muhtemel sonuçlarını düşünerek noktalı yerlere yazınız.

YANLIŞ TERCİHLER

.....
.....
.....

SONUÇLARI

.....
.....
.....

DOĞRU TERCİHLER

.....
.....
.....

SONUÇLARI

.....
.....
.....

CEVAPLAYALIM

Aşağıdaki soruların cevaplarını sırasıyla noktalı yerlere yazınız.

1. Akıl ne demektir?

2. Aklın temel fonksiyonları nelerdir?

3. Küllî ve cüzî irade nedir?

4. İnsan; hırsızlık, kibir, dedikodu, zorbalık, kötü söz söyleme ve içki içmenin çirkin davranışlar olduğunu akli ile kavrayabilir ancak bu davranışların helal veya haram olması hükümlerini verebilir mi? Neden?

5. Sorumlu bir varlık olan insanın cüzî iradesi dışında gerçekleşen şeyler nelerdir? İnsan bunlardan sorumlu mudur?

6. İnsan nelerden sorumludur? Örnekler veriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

YAZALIM

İnsanların hayatından özgür iradeleriyle seçebildiklerine ve seçemediklerine örnekler vererek bunları ilgili başlığın altına yazınız.

KÜLLÎ İRADE

.....

.....

CÜZÎ İRADE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BOŞLUKLARI DOLDURALIM

Cümlelerdeki noktalı yerleri verilen kavramlardan uygun olanlarıyla doldurunuz.

Sorumluluk	Cüzî İrade	Küllî İrade	Akıl	Tevekkül	Sabır	İrade
------------	------------	-------------	------	----------	-------	-------

- : “Allah’ın (c.c.) istediğini istediği gibi dilemesi ve seçmesi” anlamında Allah’ın (c.c.) mutlak ve sınırsız iradesi.
- : Aklın düşünüp karar vermesi, yapılması veya yapılmaması eşit olan çeşitli davranışlardan birini beğenip tercih etmesi.
- : İnsanda var olan; yararlı ve zararlıyı, iyi ve kötüyü, güzel ve çirkini ayırt etme yeteneği.
- : İnsana Allah (c.c.) tarafından verilen özgürlük; dileme, tercih etme kabiliyeti.
- : Kişinin kendi davranışlarının veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi.

KONU DEĞERLENDİRME 2

1. Dileme, tercih etme, karar verme ve bunlar için gerekli güç ve yeteneğe sahip olmaya - - - - denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kaza B) İrade
C) Kader D) Tevekkül

2. “Kim iyi bir iş yaparsa kendi lehinedir. Kim de kötülük yaparsa kendi aleyhinedir. Rabbin, kullara (zerre kadar) zulmedici değildir.” (Fussilet suresi, 46. ayet.)

Bu ayetten çıkarılacak en kapsamlı ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar nimetlerden yararlanmak istiyorsa faydalı işler yapmalıdır.
B) Yüce Allah hem bu dünyada hem de ahirette insanlara adil davranacaktır.
C) İnsanlar dünya hayatında yaptıkları şeylerin sonuçlarından sorumludurlar.
D) Haksızlık yapanlar ve insanlara eziyet edenler bu dünyada cezalandırılacaktır.

3. • Bir kimsenin verdiği kararların sonuçlarını üstlenmesi, yaptığı ya da yapması gerekirken yapmadığı işlerden dolayı hesap vermek zorunda olmasıdır.
• İnsan akli ve iradesi sebebiyle tercihlerinde özgürdür ve bu tercihler sonucu ortaya çıkan durumların sonuçlarına da katlanmalıdır.

Bu ifadeler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilidir?

- A) Sorumluluk B) Tevekkül
C) Kaza D) Kader

4. “Bu Kur’an; kendisiyle uyarılınsınlar, Allah’ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir.” (İbrâhîm suresi, 52. ayet.)

Bu ayette aşağıdaki ifadelerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Tevhid inancına
B) Kur’an’ın yol göstericiliğine
C) Tevekkül anlayışına
D) Kur’an’ın gönderiliş amacına

5. Allah’ın (c.c.) insana verdiği nimetlerden biri olan akıl, insanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliştir. İnsan, akli sayesinde düşünür, araştırma yapar, mutlu olmak ve hayatı kolaylaştırmak için çalışır, üretimde bulunur. Sanayi ve teknoloji alanlarında yeni icatlar ortaya koyar. Bunların yanında sanatsal ve kültürel çalışmalar yapar. Bütün bunlar insanın akıllı bir varlık olmasının sonucudur.

Bu parçada vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, bütün varlıklar içinde en üstün özelliklerle yaratılmıştır.
B) İnsan, akli ve zekâsı sayesinde hayatı kolaylaştıracak birçok şey icat etmiştir.
C) İnsan kendisine verilen yetenekler sayesinde birçok sanat eseri ortaya çıkarmıştır.
D) İnsanın akıl sahibi olması onu diğer canlılardan ayıran ve sorumlu kılan önemli bir özelliktir.

3. Kaderle İlgili Kavramlar

BİLGİ KÜPÜ

Kader dinî literatürde daha çok ecel, ömür, hayır, şer, afet, sağlık, hastalık, rızık, başarı, başarısızlık, tevekkül gibi kelime ve kavramlarla ele alınmıştır. Halk arasında ise “Kaderim böyleymiş!”, “kader mahkûmu”, “kötü talih”, “Kismette ne varsa o olur.”, “alın yazısı” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Doğru bir kader anlayışı ve inancı için bu ifadelerin kaderle ilişkilerini sağlıklı bir şekilde kurmak gerekir.

DÜŞÜNELİM

Aşağıdaki sorular üzerinde ecel ve ömür kavramları bağlamında düşününüz.

- Bir binanın ömrü kaç yıldır?
- En uzun ömürlü insan kaç yıl yaşamıştır?
- “Bu dünya bir pencere, her gelen bakıp gider.” cümlesiyle atasözü ile anlatılmak istenen nedir?
- “Doğmuşla ölmüşe çare yoktur.” atasözü ile anlatılmak istenen nedir?
- Canlılar içinde en uzun yaşayanı hangisidir?
- Evinize aldığınız eşyalar içinde hiç eskimeyecek olan var mıdır?
- “Canlı cansız her şey bir gün yok olacaktır.” sözü sizce neyi ifade etmektedir?
- Yüz yaşına kadar yaşamış birisine ömrünüz nasıl geçti diye sorarsanız cevabı ne olurdu?

Görsel 1.3

YAZALIM

Yanlış kader anlayışıyla ilgili örnekler vererek bunların nedenlerini yazınız.

Yanlış Kader Anlayışı	Sebebi
Çalışmadan başarmak isteyen biri	Tembellik ve sorumsuzluk

TANIMLAYALIM ÖRNEKLENDİRELİM

Kaderle ilgili aşağıda verilen kavramları tanımlayarak bu kavramlarla ilgili birer örnek yazınız.

Tanım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Örnek

.....

.....

.....

KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Başarı ve Başarısızlık

Tevekkül

?

Ecel ve Ömür

Tanım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Örnek

.....

.....

.....

Sağlık ve Hastalık

↓

Tanım

.....

.....

.....

.....

.....

Örnek

.....

.....

.....

Ecel ve Ömür

↓

Tanım

.....

.....

.....

Örnek

.....

.....

.....

Rızık

↓

Tanım

.....

.....

.....

.....

.....

Örnek

.....

.....

.....

YAZALIM

H. Peygamber zamanında bir adam devesini mescidin kapısında bırakarak içeri girmişti. H. Peygamber ona sordu: “Deveni ne yaptın?” Adam, kapıya bıraktığını söyledi. H. Peygamber: “Bir yere bağlayıp mı bıraktın?” diye sordu. Adam: “Hayır, bağlamadım. Sadece tevekkül edip Allah’a teslim ettim.” diye cevap verdi. Bunun üzerine H. Peygamber: “Git, deveni bağla, ondan sonra Allah’a tevekkül et...” buyurdu. (Tirmizî, Kıyamet, 60.)

H. Peygamber’in sahabisine tavsiyesinden hareketle aşağıda adı geçen kişilerin yaptıkları işlerde nasıl davranması gerektiğini yazınız.

Öğrenci: Sınavlarına zamanında çalışır, başarılı olmak için Allah’a (c.c.) dua eder.

Anne:

Baba:

Öğretmen:

Terzi:

Doktor:

Arkadaş:

YAZALIM

Başarılı bir insanda aşağıdaki özelliklerden hangileri bulunur? İşaretleyerek neden böyle düşündüğünüzü yazınız.

Özellikler	Çünkü
☒ Sabır	Engeller ve zorluklar sabırla aşılabılır.
☐ Azim	
☐ Disiplin	
☐ Bencillik	
☐ Çalışkanlık	
☐ Umursamazlık	
☐ Fedakârlık	
☐ Öz denetim	
☐ Boş vermişlik	
☐ Kıskançlık	

KONU DEĞERLENDİRME 3

1. “Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır...” (Nisâ suresi, 78. ayet.)

Bu ayet aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- A) Rızık B) İrade
C) Ecel D) Tevekkül

2. Evrendeki her şey, Allah'ın (c.c.) koyduğu biyolojik, fiziksel ve toplumsal yasalara göre hareket etmektedir. Allah'ın (c.c.) evrendeki uyumu sağlamak için koyduğu bu yasalara - - - - veya - - - - denir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki kavramlardan hangileri getirilmelidir?

- A) Vahdaniyet - Âdetullah
B) Sünnetullah - Âdetullah
C) Tevekkül - Tefekkür
D) Sünnetullah - Vahdaniyet

3. Kelime olarak güvenmek, dayanmak, teslim olmak gibi anlamlara gelir. Terim olarak ise Allah'a (c.c.) dayanıp güvenmek, çalışıp çabalarken Allah'ı (c.c.) daima yanımızda bilmek ve işlerin sonucunu Allah'a (c.c.) bırakmak demektir.

Bu parçada tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevekkül B) Tefekkür
C) İrade D) Kaza

4. Aşağıdakilerden hangisi doğrudan kaderle ilgili kavramlardan biri değildir?

- A) Tevekkül B) Rızık
C) Ömür D) Tefekkür

5. Yüce Allah kulların, kendilerine takdir edileni çalışarak helal yoldan kazanmak için gayret göstermelerini ister. Bu gayretlerin karşılığının verileceği Kur'an'da şöyle ifade edilmiştir: “İnsan ancak kendi çalışmasının karşılığını elde edebilir. Onun çalışması ileride kesinlikle gözler önüne serilecektir. Sonra çalışmasının karşılığı kendisine eksiksiz olarak verilecektir.” (Necm suresi, 39-41. ayetler.)

Metne göre Yüce Allah aşağıdakilerden hangisinin helal yoldan kazanılmasını emretmiştir?

- A) Tevekkül B) Kaza
C) Rızık D) Başarı

6. Bir işe başlarken insanın önüne çok sayıda engel çıkabilir. Bir engelle karşılaşıldığında hemen vazgeçmek ve sorumluluktan kaçmak doğru değildir. Bu konuda Hz. Muhammed (s.a.v.) tutum ve davranışlarıyla insanlara örnek olmuştur. Mekke'de başına gelen bütün olumsuzluklara rağmen azim ve kararlılıkla insanları hak yola davet etmeye çalışmıştır. Mekke'de başladığı davetini Medine'de sürdürmüş ve kısa sürede bütün Arabistan Yarımadası'na ulaşacak şekilde devam ettirmiştir.

Bu parçadan hareketle Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Müşriklere karşı mücadelesinde başarılı olmuştur.
B) Sorumluluklarını hakkıyla yerine getirmiştir.
C) Azim ve kararlılığıyla insanlığa örnek olmuştur.
D) Medine Dönemi'nde yaşadığı zorluklar artmıştır.

4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Musa (a.s.)

BİLGİ KÜPÜ

Hz. Musa (a.s.) Kur'an-ı Kerim'de hayatı ve mücadelesi detaylı bir şekilde anlatılan bir peygamberdir. Hz. Musa (a.s.) ve kardeşi Hz. Harun (a.s.), dünya yaratıldığı günden beri devam etmekte olan hak ve batıl mücadelesinin iki büyük peygamberidir. Firavun gibi bir güç karşısında Allah'ın (c.c.) yardımıyla sergiledikleri vakur, asil ve sabırlı duruş kötülüklerle mücadele konusunda tüm insanlar için güzel bir örnektir.

BOŞLUKLARI DOLDURALIM

Her sembol bir harfi ifade etmektedir. Sembollere denk gelen harfleri tabloya yerleştirerek Hz. Musa'nın duasını bulunuz.

●	□			∞	Δ		x	*	€
R	A	B	B			!			
&	@	Δ	ğ	x	ğ	◆	∞	%	≠
S		M		G	E		İ		L
∞	©		ğ	●	∞	%	∞	Δ	∞
	K	V				Ş			
©		≠	□	~	≠	□	%		®
	O			Y				T	I
●		∞	≠	∞	Δ	∞	◆		@
	D						N	D	Ü
€	@	Δ	@	◆	@		*		©
Ğ						Ç	Ö	Z	
∞	&			@	Δ	@	∞	~	∞
		Ö	Z						
□	◆	≠	□	&	®	◆	≠	□	●

"Musa şöyle yalvardı;

(Tâhâ suresi, 25-28. ayetler.)

EŞLEŞTİRİLİM

Aşağıdaki çalışmada, Hz. Musa'nın hayatıyla ilgili sorular ile cevaplarını eşleştiriniz.

Nehre bırakmak

1. Eski Mısır'da krallara verilen ad nedir?

Hz. Musa'nın
Annesi

2. Firavun'un, gördüğü bir rüya sebebiyle askerlerine emrettiği şey nedir?

Hz. Harun

3. Yüce Allah'ın, Hz. Musa'nın peygamber olacağını vahyettiği kişi kimdir?

Samiri

4. Hz. Musa'nın annesinin, yavrusunu Firavun'un askerlerinden korumak için yaptığı şey nedir?

Bütün erkek
çocuklarının
öldürülmesi

5. Hz. Musa'nın büyüdüğü yer neresidir?

Sihirbazlar

6. Hz. Musa'nın olgunluk çağında gittiği şehir neresidir?

Filistin

7. Yüce Allah'ın, Hz. Musa'ya destek olması için görevlendirdiği kişi kimdir?

Mısır'da Firavun'un sarayı

8. Firavun'un sarayında yapılan tebliğe iman edenler kimlerdir?

Medyen

9. Firavun'un iman etmemesi üzerine Hz. Musa'nın kavmini toplayarak gitmek için yola çıktığı yer neresidir?

Suda boğulmak

10. Firavun ve ordusunun sonu ne olmuştur?

Firavun

11. Hz. Musa'nın kavmini put yapmaya ikna eden kişi kimdir?

OKUYALIM CEVAPLAYALIM

Hız. Musa ile ilgili verilen ayetleri okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

“Musa, kavmine, ‘Allah’tan yardım isteyin ve sabredin. Şüphesiz yeryüzü Allah’ındır. Ona, kullarından dilediğini mirasçı kılar. Sonuç Allah’a karşı gelmekten sakınanlarındır.’ dedi. Dediler ki: ‘Sen bize gelmeden önce de bize işkence edildi, geldikten sonra da.’ Musa, ‘Umulur ki, Rabbiniz düşmanınızı helak edecek ve sizi bu yerde (Mısır’da) egemen kılıp nasıl davranacağınıza bakacaktır’ dedi. Andolsun biz, Firavun ailesini, öğüt alsınlar diye yıllarca süren kıtlık ve ürün eksikliği ile cezalandırdık. Fakat onlara iyilik geldiği zaman, ‘Bu bizimdir, (biz çalışıp kazandık.)’ derler. Eğer başlarına bir kötülük gelirse, Musa ve beraberindekilerin uğursuzluğuna yorarlardı. İyi bilin ki onların uğursuzluk sebebi ancak Allah katında (yazılı) dır. Fakat çokları bilmezler. Dediler ki: ‘Bizi büyülemek için her ne getirirsen getir, biz sana inanacak değiliz. Biz de her biri ayrı ayrı birer mucize olmak üzere başlarına tufan, çekirge, ürün güvesi (haşerât), kurbağalar ve kan gönderdik. (Hiçbirinden ders almadılar.) Büyüklük tasladılar ve suçlu bir kavim oldular. Üzerlerine azap çökünce ‘Ey Mûsâ! Rabbinin sana verdiği söz uyarınca bizim için dua et. Eğer azabı üzerimizden kaldırırsan, mutlaka sana inanacağız ve İsrailoğulları’nı seninle birlikte elbette göndereceğiz.’ dediler. Fakat erişecekleri bir süreye kadar biz azabı üzerlerinden kaldırınca hemen yeminlerini bozarlar. Bu yüzden onlardan intikam aldık. Ayetlerimizi yalanlamaları ve onları umursamamaları sebebiyle kendilerini denizde boğduk.” (A’raf suresi, 128-136. Ayetler.)

1.

Hız. Musa insanları neye davet etmiştir?

.....

.....

2.

Hız. Musa peygamberlik görevini yerine getirirken ne gibi zorluklarla karşılaşmıştır?

.....

.....

3.

Hız. Musa’nın gönderildiği insanların öne çıkan özellikleri nelerdir?

.....

.....

4.

Ayetlerde anlatılanlardan en çok dikkatinizi çeken nedir?

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 4

1. "...Onu emzir, başına bir şey gelmesinden endişe ettiğinde onu nehre bırak. Korkup kaygılanma. Biz onu sana geri döndüreceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız..." (Kasas suresi, 7. ayet.)

Bu ayette bahsedilen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Harun B) Hz. Yusuf
C) Hz. Musa D) Hz. Yunus

2. I. "Biz önceden onun, başka sütanneleri kabul etmesini engellemiştik. Bunun üzerine ablası, 'Sizin adınıza onun bakımını üstlenecek, üzerine titreyecek bir aile bulayım mı?' dedi." (Kasas suresi, 12. ayet.)

II. "Medyen suyuna varınca suyun başında (hayvanlarını) sulamakta olan bazı insanlar gördü. Bunların yanında da koyunlarını suya salmamak için uğraşan iki kız gördü. Musa onlara, '(Koyunlarınızı burada tutmaktaki) maksadınız ne?' dedi. Onlar, 'Çobanlar sulayıp çekilinceye kadar biz koyunlarımızı sulayamayız. Babamız ise çok yaşlı bir adamdır' dediler." (Kasas suresi, 23. ayet.)

III. "Firavun'un karısı, 'O, senin ve benim göz aydınlığımız, muradımız olsun! Onu öldürmeyin, belki bize faydası dokunur veya onu evlat ediniriz.' demişti. Onlar işin farkında değillerdi." (Kasas suresi, 9. ayet.)

Numaralandırılmış ayetlerin, Hz. Musa'nın hayatıyla ilgili öncelik - sonralık durumuna göre sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I, III ve II. B) II, I ve III.
C) III, I ve II. D) III, II ve I.

3. Hz. Musa bu görevin ne kadar ağır bir yük olduğunu biliyordu. Onun için Allah'a (c.c.) şöyle dua etti: "Kardeşim - - - dili benimkinden daha düzgündür. Onu da benimle birlikte, beni doğrulayan bir yardımcı olarak gönder. Çünkü ben, onların beni yalanlamalarından korkuyorum." (Kasas suresi, 34. ayet.)

Bu ayette boş bırakılan yere aşağıdaki peygamberlerden hangisinin ismi getirilmelidir?

- A) Hz. Şuayb B) Hz. Harun
C) Hz. Yusuf D) Hz. Hud

4. "(Sihirbazlar), 'Ey Musa! Ya önce sen at ya da önce atanlar biz olalım.' dediler. (Mûsâ), 'Siz atın.' dedi. Bunun üzerine onlar (ellerindeki) atınca insanların gözlerini büyülediler ve onlara korku saldılar. Büyük bir sihir yaptılar. Biz de Musa'ya 'Asanı atl' diye vahyettik. Bir de baktılar ki bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor! Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yaptıklarının asılsız olduğu anlaşıldı. İşte Firavun ve kavmi orada yenildiler ve küçük düşüp yarışan çekildiler. Sihirbazlar derhâl secdeye kapandılar." (A'râf suresi, 115-120. ayetler.)

Bu ayetle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sihirbazların secdesi Firavun'u çok kızdırmıştır.
B) Hz. Musa sihirbazlarla karşı karşıya gelmiştir.
C) Allah'ın (c.c.) yardımıyla Hz. Musa galip gelmiştir.
D) Sihirbazlar sihirleriyle insanları büyülemiştir.

5. Bir Ayet Tanıyorum: Ayet el-Kürsi ve Anlamı

BİLGİ KÜPÜ

Ayet el-Kürsi, Bakara suresinin 255. ayetidir. İçinde “küresi” sözcüğü geçtiği için bu isimle anılır. Ayet, Yüce Allah’ın eşsiz sıfatlarını ve gücünü anlatır. Bu ayette Allah’ın (c.c.) birliği vurgulanarak İslam’ın en temel ilkesi olan tevhid üzerinde durulmuştur. Kâinatı bütün olayların O’nun ilmi, iradesi ve kudretiyle gerçekleştiğine değinilmiştir. Yüce Allah’ın bütün kâinatın sahibi olduğu, her şeyin Allah’a (c.c.) ait olduğu, bütün işlerin ancak O’nun izniyle gerçekleşeceği ayette geçen diğer hususlardır.

EŞLEŞTİRME

Ayet el-Kürsi’de geçen isimleri anlamlarına göre noktalı yerlere yazınız. (Verilen kavramlar ifadelerden sayıca fazladır.)

-: Varlığı kendinden, kendi kendine yeterli, yarattıklarına hâkim ve onları koruyup gözeten anlamında Allah’ın (c. c.) Esmâ-i hüsnâ’sından biri.
-: Varlığı zorunlu olan ve bütün övgülere layık bulunan, kâinatı yaratan ve idare eden en yüce varlıktır.
-: İzzet, şeref ve hükümler bakımından en yüce, aşkın olan anlamına gelen Allah’ın (c. c.) Esmâ-i hüsnâ’sından biri.
-: Zatının ve sıfatlarının mahiyeti anlaşılamayacak kadar ulu olan anlamında kullanılan Allah’ın (c. c.) Esmâ-i hüsnâ’sından biri.
-: Varlığı devamlı olan, hayat sahibi, ölmeyen diri, her şeyin varlığı onun varlığına bağlı olan anlamında kullanılan Allah’ın (c. c.) Esmâ-i hüsnâ’sından biri.

YAZALIM

Verilen ifadeleri Ayet el-Kürsi'de boş bırakılan yerlere yazınız.

yeşfeu indehû

ve lâ yühitûne

hifzuhümâ

hüvel aliyyül

ve mâ halfehüm

hüvel hayyül

ve mâ fil ard

lâ te'huzühû

vesia kürsiyyühüs

ilmihî illâ bimâ şâ'

Ayet el- Kürsi

Bismillâhirrahmânirrahîm

Allahü lâ ilâhe illâ kayyum, sinetün velâ
nevm, lehû mâ fis semâvâti, men zellezî
illâ bi iznih, ya'lemü mâ beyne eydîhim, bi
şey'in min, semâvâti vel ard, ve lâ yeûdühû
..... ve azîm.

Görsel 1.4

LİSTELEYELİM

Ayet el-Kürsi'nin mealini okuyarak bu ayetten çıkardığınız ilkeleri noktalı yerlere yazınız.

Ayet el-Kürsi'nin Meali

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. Daima diridir (hayydır), bütün varlığın idaresini yürüten (kayyum)dir. O'nu ne uyuklama tutar ne de uyku. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmadan huzurunda şefaath edecek olan kimdir? O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise O'nun dilediği kadarından başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. O'nun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar. Onları görüp gözetmek O'na ağır gelmez. Gerçekten yüce ve büyük olan yalnızca O'dur.

1. Allah'ın ilmi her şeyi kuşatmıştır.

2.
3.
4.
5.

SIRALAYALIM

Ayet el-Kürsi'nin okunuşunu doğru bir şekilde sıralayınız.

Bismillâhırrahmânırrahîm

ya'lemü mâ beyne eydîhim ve mâ halfehüm

men zellezî yeşfeu indehû illâ bi iznih

ve lâ yühîtûne bi şey'in min ilmihi illâ bimâ şâ'

lehû mâ fis semâvâti ve mâ fil ard

Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm

vesia kürsiyyühüs semâvâti vel ard,

ve lâ yeûdühû hifzuhümâ ve hüvel aliyyül azîm.

lâ te'huzühû sinetün velâ nevm

KONU DEĞERLENDİRME 5

1. Hz. Peygamber “Bir farz namazın ardından Ayet el-Kürsi’yi okuyan kimse, sonraki namaza kadar Allah’ın himayesi altındadır.” (Taberânî, el-Mu’cemü’l-kebir, III, 83.) buyurarak vakit namazlarından sonra Ayet el-Kürsi’yi okumayı tavsiye etmiştir.

Altı çizili olan ifadeye göre Ayet el-Kürsi’nin okunmasındaki amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günahların bağışlanmasını dilemek
- B) Kılınan namazın kabul olmasını sağlamak
- C) Allah’ın (c.c.) yardımını ve korumasını istemek
- D) Doğru yola iletmesi için Allah’a (c.c.) yalvarmak

2. “Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm, lâ te’huzühû sinetün velâ nevm, lehû mâ fis semâvâti ve mâ fil ard, men zellezî yeşfeu indehü illâ bi iznih, ya’lemü mâ beyne eydîhim ve mâ halfehüm, ve lâ yühîtüne bi şey’in min ilmihi illâ bimâ şâ’, vesia kürsiyyühüs semâvâti vel ard, ve lâ yeûdühü hifzuhümâ, ve hüvel aliyyül azîm.” (Bakara suresi, 255. ayet.)

Bu ayette altı çizili bölümün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) O’nu ne uyuklama tutar ne de uyku.
- B) Onları görüp gözetmek O’na ağır gelmez.
- C) Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur.
- D) O’nun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar.

3. “Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur. O daima diridir, bütün varlığın idaresini yürütendir. O’nu ne uyuklama tutar ne de uyku. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur. İzni olmadan huzurunda şefaate edecek olan kimdir? O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise O’nun dilediği kadarından başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. O’nun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar. Onları görüp gözetmek O’na ağır gelmez. Gerçekten yüce ve büyük olan yalnızca O’dur.” (Bakara suresi, 255. ayet.)

Bu ayette Allah’ın (c.c.) isimlerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) el-Hayy
- B) el-Rezzak
- C) el-Kayyum
- D) el-Azîm

4. I. O’nu ne uyuklama tutar ne de uyku.
II. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur.
III. O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir.
IV. İzni olmadan huzurunda şefaate edecek olan kimdir?
V. Onlar ise O’nun dilediği kadarından başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar.

Yukarıda numaralandırılmış ifadelerden hangileri Allah ’ın (c.c.) ilim sıfatıyla ilişkilidir?

- A) I ve IV.
- B) II ve III.
- C) III ve IV.
- D) III ve V.

1. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1. Tevekkül, terim olarak insanın bir konuda üzerine düşen her şeyi yapıp sonucu Allah'a bırakmasıdır. Tevekkül eden kişi beklentilerinin karşılanmadığı durumlarda bile yeni kapıların açılacağı konusunda ümidini yitirmez ve Allah (c.c.) ile bağıını güçlü tutar.

Bu metne göre aşağıdaki ayetlerin hangisinde tevekkülden söz edilmektedir?

- A) "Rableri tarafından gösterilen doğru yol üzerinde olanlar ancak onlardır ve kurtuluşa erenler de yalnızca onlardır." (Bakara suresi, 5. ayet.)
- B) "Kuşkusuz yerde olsun gökte olsun hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz." (Âl-i İmrân suresi, 5. ayet.)
- C) "...Kararını verdiğin zaman da artık Allah'a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever." (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)
- D) "Biz, gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları ancak ve ancak hak ve adalet temelinde yarattık..." (Hicr suresi, 85. ayet.)

2. "Kim iyi bir iş yaparsa faydası kendisinedir ve kim kötülükte bulunursa zararı kendisinedir..." (Fussilet suresi, 46. ayet.)

Bu ayette aşağıdaki kavramlardan hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Sorumluluk B) Küllî irade
C) Tevekkül D) Ecel

3. Ülkemizde son yıllarda iş sağlığı ve güvenliği konusunda önemli gelişmeler yaşandı. Örneğin çalışanların bu alanda verilen eğitim sertifikasını alması şart koşuldu. Dünyanın birçok ülkesinde de bu konuda çeşitli yasalar mevcuttur. Çünkü insanlar için en hassas konuların başında güvenlik ve tedbir gelir. Tedbirsiz davranmak çeşitli kazalara sebep olmaktadır. Bu kazalar, yaralanmalara ve ölümlere yol açmaktadır. Yasal düzenlemeler tevekkül kavramına uygunken insanların hiçbir tedbir almadan yaşanan olumsuz durum ve sonuçları kaderin bir zorunluluğu olarak anlamaları doğru değildir.

Aşağıdaki görsellerden hangisi bu parçanın vermek istediği mesajla çelişir?

A)

B)

C)

D)

4. Mısır krallarına Firavun denilirdi. Hz. Musa doğduğu zaman hüküm süren Firavun, halka zulmediyor, güçsüzleri eziyordu. Firavun gördüğü bir rüya üzerine Hz. İbrahim'in soyundan gelen İsrailoğulları'nın yeni doğan erkek çocuklarını öldürüyordu. Hz. Musa bu zalimlikten mucizevi bir şekilde kurtuldu ve Firavun'un sarayında büyüdü. Yüce Allah Hz. Musa'yı belli bir yaşa gelince peygamber olarak görevlendirdi.

H. Musa bir peygamber olarak Firavun'dan öncelikle aşağıdakilerden hangisini istemiştir?

- A) Krallığı bırakarak Mısır topraklarını terk etmesini
- B) İsrailoğulları'nın güvenli bir şekilde Kenna diyarına ulaştırılmasını
- C) Mısır sarayının ve içindeki hazinelerin kendisine devredilmesini
- D) Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanarak halka zulmetmeyi bırakmasını

5. Aşağıdaki ayetlerden hangisi konusu itibarıyla diğerlerinden farklıdır?

- A) "Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır..." (Nisâ suresi, 78. ayet.)
- B) "Biz, gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları hak ve hikmete uygun olarak ve belirli bir ecel için yarattık..." (Ahkâf suresi, 3. ayet.)
- C) "Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz." (Ankebût suresi, 57. ayet.)
- D) "Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan. O'nu hamd ile tesbih et. ..."

(Furkân suresi, 58. ayet.)

6. I. "Gökleri yedi kat yaratan O'dur. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görüyor musun?" (Mülk suresi, 3. ayet.)
- II. "Muhakkak ki Allah adaleti, ihsanı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayasızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alaissez diye size böyle öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90. ayet.)
- III. "(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik..." (Müselât suresi, 20-22. ayetler.)

Verilen ayetlerden hangisi toplumsal yasalarla ilgilidir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) I ve III.
- D) II ve III.

7. "Rabbin, dilediğini yaratır ve tercih eder. (O'nun seçme ve yaratmasında) onların tercih hakkı yoktur. Allah, onların ortak koştuklarından münezzehtir ve şanı yücedir." (Kasas suresi, 68. ayet.)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Küllî irade
- B) Sünnetullah
- C) Cüzî irade
- D) Biyolojik yasalar

8. Allah'ın (c.c.) insana verdiği en büyük nimetlerden biri olan akıl, insanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliğdir. İnsan, akli sayesinde düşünür, araştırma yapar, hayatı kolaylaştırmak için çalışır, üretimde bulunur. Aklını kullanarak seçimlerde bulunan insan iyi ve kötüyü, doğru ve yanlış ayırt edebilir. Hak ile batıl arasındaki ayrımı fark eder. İslam dinine göre insanın Allah'ın (c.c.) emir, yasak ve öğütleriyle muhatap olmasının sebebi, onun akıl ve irade sahibi olmasıdır.

Aşağıdaki ayetlerden hangisinin mesajı bu metinde anlatılanlarla örtüşmektedir?

- A) "Allah, kendisine karşı gelmekten sakınanları başarıları sebebiyle kurtarır. Onlara kötülük dokunmaz. Onlar üzülmeyenler de." (Zümer suresi, 61. ayet.)
- B) "Kim iyi bir iş yaparsa faydası kendisinedir ve kim kötülükte bulunursa zararı kendisinedir..." (Fussilet suresi, 46. ayet.)
- C) "Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..." (Fâtır suresi, 44. ayet.)
- D) "Gece de onlar için bir delildir. Gündüzü ondan çıkarırız, bir de bakarsın karanlık içinde kalmışlardır. Güneş de kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu, mutlak güç sahibi, hakkıyla bilen Allah'ın takdiri (düzenlemesi) dir..." (Yâsîn suresi, 37-38. ayetler.)

9. Bilgi yarışmasına çok çalışarak hazırlanan Ali ve Mehmet, konuşturlarken Ali, "Bu yarışmayı kesinlikle ben kazanacağım çünkü çok çalıştım." diyerek kendine olan güvenini gösterdi. Mehmet ise "İnşallah ben kazanacağım." dedi.

Bu diyalogda Mehmet'in Ali'den farklı olarak öne çıkardığı yaklaşım hangisidir?

- A) İstemenin gücü
- B) Kararlı olmanın önemi
- C) Allah'ın (c.c.) takdiri
- D) Emek vermenin önemi

10. Naim Süleymanoğlu, 1967'de Bulgaristan'ın Kırcaali şehrinde doğdu. Spor yaşamına güreşle başladı ancak başarılı olamadı. O, inancından vazgeçmedi. 1.47 boyundaydı, bedeni güçlüydü. Naim'e Halterci olmak için doğmuş.' yakıştırmaları yapılıyordu. Bir süre sonra halterci oldu ve hızla yükseldi. İlk dünya rekorunu 16 yaşında kırdı ama o zamanki Bulgaristan yönetiminin Türklere uyguladığı asimilasyon (benzeşme) politikasına karşıydı. Türkiye ile yazışmaya başladı. Melbourne'daki (Melbörn) yarışmalar son bulduğunda büyük kaçış başladı. Turgut Özal'ın özel uçağıyla Ankara'ya geldi. 1992 Barselona Olimpiyatları'ndan altın madalyayla döndü. 1996 Atlanta Olimpiyatları'nda peş peşe üç altın madalya kazanan ilk halterci oldu.

Metinde anlatılanlar aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilendirilemez?

- A) Emek
- B) İnanç
- C) İnfak
- D) Kararlılık

1. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1. Zeynep Öğretmen, “Rezzak, mahlukatına maddi ve manevi her türlü rızık bol bol ihsan eden anlamına gelen Esmâ-i hüsnâ’sındandır.” dedi.

Buna göre Zeynep Öğretmen’in konuyu pekiştirmek için aşağıdaki ayet veya hadislerden hangisini seçmesi uygun değildir?

- A) “Kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir rızık yememiştir...” (Buhârî, Büyû’, 15.)
- B) “Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızıkı Allah’a aittir...” (Hûd suresi, 6. ayet.)
- C) “İnsan ancak kendi çalışmasının karşılığını elde edebilir. Onun çalışması ileride kesinlikle gözler önüne serilecektir. Sonra çalışmasının karşılığı kendisine eksiksiz olarak verilecektir.” (Necm suresi, 39-41. ayetler.)
- D) “...Kararını verdiği zaman artık Allah’a dayanıp güven. Çünkü Allah, kendisine dayanıp güvenenleri sever.” (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisi **Ayet el-Kürsî’nin anlamı içerisinde yer almaz?**

- A) “...O’nun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar...”
- B) “...Onları görüp gözetmek O’na ağır gelmez...”
- C) “Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.”
- D) “...Daima diridir (hayy), bütün varlığın idaresini yürüten (kayyum)dir...”

3. “Allah, kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır; diridir, her şeyin varlığı O’na bağlı ve dayalıdır. Ne uykusu gelir ne de uyur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur. O’nun izni olmadıkça katında hiçbir kimse şefaet edemez. Onların önlerinde ve arkalarında olanları O bilir. O’nun bildirdiklerinin dışında insanlar O’nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler...” (Bakara suresi, 255. ayet)

Ayet el-Kürsî’nin mealindeki altı çizili bölümler Allah’ın (c.c.) güzel isimleri ile eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

- A) Vehhab
B) Hayy
C) Alîm
D) Kayyum

4. Kur’an-ı Kerim’de iki türlü ecelden bahsedilir: Bireyin eceli, toplumun eceli.

Buna göre aşağıdaki ayetlerin hangisinde diğerlerinden farklı bir ecelden bahsedilmektedir?

- A) “Her milletin bir eceli vardır. Onların eceli geldi mi ne geri kalabilirler ne de öne geçebilirler.” (Araf suresi, 34. ayet)
- B) “Helak ettiğimiz her memleketin mutlaka belirlenen bir vakti vardır.” (Hicr suresi, 4. ayet)
- C) “Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksiniz.” (Ankebût suresi, 57. ayet)
- D) “Hiçbir ümmet, ecelinin önüne geçemez ve onu geciktiremez de.” (Mü’minun suresi, 43. ayet)

5. I. "O (Allah), insanı alaktan (emriyodan) yarattı." (Alak suresi, 2. ayet.)
- II. "Gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren Allah'tır." (Furkân suresi, 62. ayet.)
- III. "Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin..." (Âl-i İmrân, 103. ayet.)
- IV. "Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahmân suresi, 5. ayet.)
- V. "Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı?" (Mürselât suresi, 20. ayet.)
- VI. "Allah için şahitlik yapın, adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun..." (Nisâ suresi, 135. ayet.)

Numaralandırılmış ayetlerde örnekleri verilen yasalar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Fiziksel Yasalar	Biyolojik Yasalar	Toplumsal Yasalar
A)	I - II	III - IV	V - VI
B)	I - III	V - VI	II - IV
C)	II - IV	I - V	III - VI
D)	III - VI	II - IV	I - V

6. • "...Yapmakta olduğunuz şeylerden mutlaka sorguya çekileceksiniz." (Nahl suresi, 93. ayet.)
- "Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu (karşılığını) görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu (karşılığını) görür." (Zilzal suresi, 7-8. ayetler.)

Bu ayetler, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) Sorumluluk B) İrade
C) Mükafât D) Ecel

7. Aşağıdaki ayetlerden hangisi kader ve kaza kavramları ile doğrudan ilişkili değildir?

- A) "O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı yaratandır. Bunların her biri bir yörünge-
de yüzmektedirler." (Enbiyâ suresi, 33. ayet.)
- B) "Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız." (Bakara suresi, 21. ayet.)
- C) "O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahman'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor musun?" (Mülk suresi, 3. ayet.)
- D) "Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır." (Hadîd suresi, 22. ayet.)

8. I. Planlamak
II. Allah'ın takdirine razı olmak
III. Başarıyı Allah'tan beklemek
IV. Çalışmak

Numaralandırılmış durumlar, İslam'ın tevekkül anlayışına göre aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

- A) I - II - III - IV. B) III - II - IV - I.
C) I - IV - III - II. D) III - IV - I - II.

9. ve 10. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.**Bu Sözü Sen mi Söylüyorsun Ey Ebu Ubeyde?**

Hiz. Ömer, halifelik döneminde bir gün Şam'a gitmek üzere yola çıkar. Onu yolda Şam'daki ordu komutanları karşılar ve ona Şam'da veba hastalığı çıktığını haber verirler. Hiz. Ömer, önlem olarak bu salgın hastalığın çıktığı yere girmemeye karar verir ve yanındakilere geri döneleceğini söyler. Onun bu sözü üzerine komutanlarından Ebu Ubeyde (r.a.),

— Ey Halife! Şimdi sen Allah'ın (c.c.) kaderinden mi kaçırıyorsun? Allah (c.c.), ölümünüzü bu hastalıktan takdir etmişse ölürsünüz, takdir etmemişse size bir şey olmaz. der.

Hiz. Ömer onun bu sözünü çok yadırgar ve şöyle der:

— Ey Ebu Ubeyde! Bu sözü sen mi söylüyorsun?

Şöyle devam eder:

— Evet... Allah'ın (c.c.) kaderinden yine Allah'ın (c.c.) kaderine kaçırıyorum. Allah'ın (c.c.) hakkımızdaki takdirini bilmediğim için tedbir alıyorum.

Hiz. Ömer, kader konusunun daha iyi anlaşılması için ona bir de şu çarpıcı örneği verir:

— Senin develerin olsa onlar iki taraflı bir vadiye inseler. Vadilerden biri verimli diğeri de verimsiz, çorak olsa. Sen de verimli yerde develerini otlatırsan, Allah'ın (c.c.) takdiri ile otlatmış olurdun. Onları burada değil de çorak yerde otlatırsaydın yine Allah'ın (c.c.) takdiri ile otlatmış olmaz mıydın?"

(Müslim, Selam, 98.)

9. Bu metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Hastalıklara ve felaketlere karşı tedbir almak gerekmez.
- B) Veba hastalığı, tedavisi mümkün olmayan hastalıklardandır.
- C) Tevekkül ile beraber tedbir almak, kadere imana aykırı değildir.
- D) Develeri verimli ya da çorak yerde otlatmak sonucu değıştirmez.

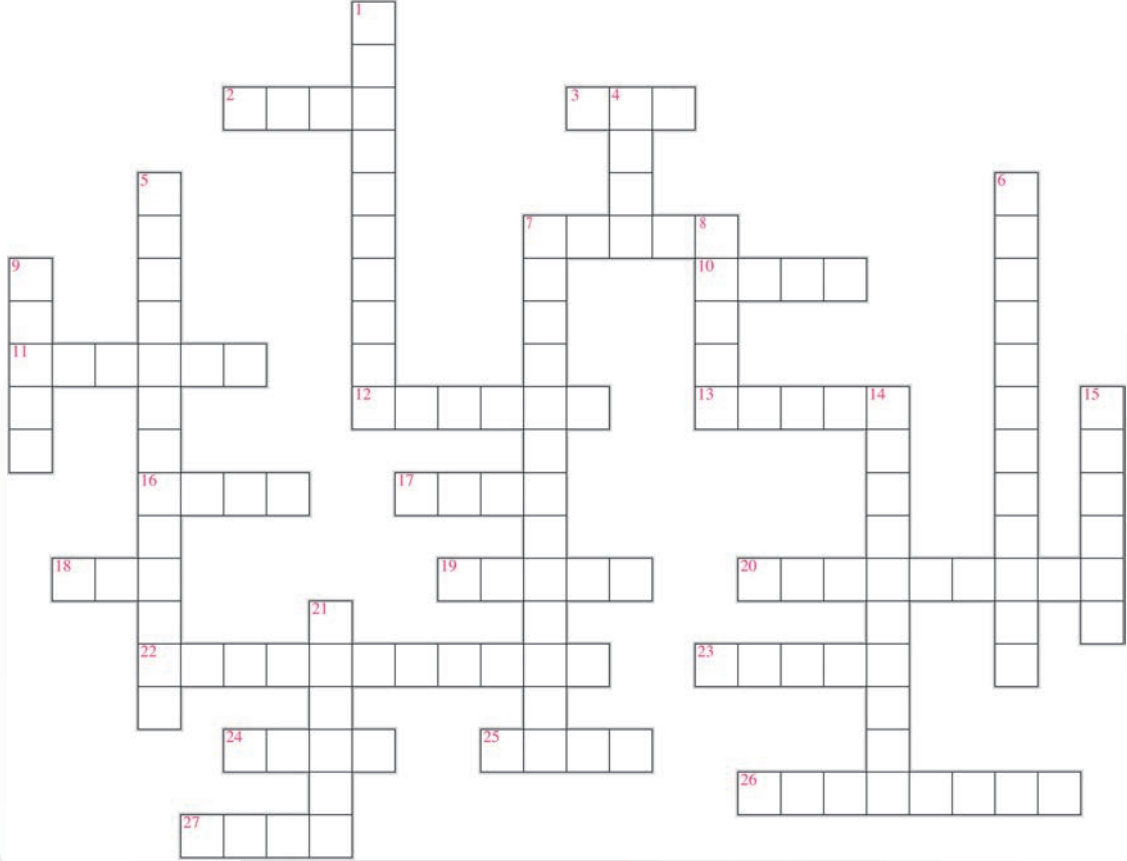
10. Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tedbirli olmak, kadere imanın bir gereğidir.
- B) İnsan salgın hastalıklar karşısında çaresizdir.
- C) Salgın hastalıklara karşı koruyucu tedbir almak gerekir.
- D) Hiz. Ömer kaderi ve tedbir almayı doğru bir şekilde anlamıştır.

BULMACA

Ünite geneliyle ilgili aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

2. Her canlının doğumundan ölümüne kadar olan yaşam süresi.
3. Yüce Allah'ın yasakladığı, sevmediği, hoşnut olmadığı; meşru olmayan kötü ve zararlı olan şeyler.
7. İnsanın başına gelmesi takdir edilen iyi veya kötü durumlar.
10. Zatının ve sıfatlarının mahiyeti anlaşılamayacak kadar ulu olan anlamında kullanılan Allah'ın (c. c.) Esmâ-i hüsnâ'sından biri.
11. Eşitlik ve denklik, her şeyin yerli yerinde olması.
12. Varlığı kendinden, kendi kendine yeterli, yarattıklarına hâkim ve onları koruyup gözetken anlamına gelen Allah'ın (c.c.) Esmâ-i hüsnâ'sından biri.
13. Yüce Allah'ın tüm canlılara yiyip içmek ve yararlanmak için verdiği her şey.

16. Allah'ın (c.c.) gerek duyular âlemini gerekse duyu ötesine ait bütün nesne ve olayları bilmesi.
17. Bir kimsenin bilgi ve emek harcamaksızın elde ettiği elverişli durum.
18. Varlığı devamlı olan, hayat sahibi, ölmeyen, diri olan anlamına gelen Allah'ın (c.c.) Esmâ-i hüsnâ'sından biri.
19. Kâinatı yaratan ve idare eden en yüce varlık.
20. Allah (c.c.) tarafından insana verilen sınırlı özgürlük ve insanın tercih etme kabiliyeti.
22. Allah'ın (c.c.) evrene koymuş olduğu ve kıyamete kadar hiçbir şekilde değişmeyecek olan yasalar.
23. Yüce Allah'ın her şeyi ezeli ilmiyle bilip takdir etmesi.
24. Yüce Allah'ın bildiği ve takdir ettiği olayların zamanı gelince meydana gelmesi.
25. Allah (c.c.) tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip.
26. İnsanın yapacağı işlerde kendisine düşen görevleri yerine getirip her türlü tedbiri aldıktan, yeterli ve gerekli çalışmaları en güzel biçimde yaptıktan sonra sonucu Allah'tan (c.c.) beklemesi.
27. Kişinin rızıkını kazanmak için hem bedenen hem de zihnen çaba sarf etmesi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kişinin aklını ve özgür iradesini kullanarak almış olduğu kararlardan ve yaptığı eylemlerden doğan sonuçları kabul etmesi, mesuliyet.
4. Her canlı için takdir edilmiş olan ölüm zamanı.
5. Canlıların yapısı, beslenmesi, korunması, gelişmesi ve üremesiyle ilgili yasalar.
6. Madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili prensipler.
7. Toplumda yaşanan olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkilerini gösteren yasalar.
8. Yüce Allah'ın emrettiği, sevdiği, hoşnut olduğu iyi ve güzel olan şeyler.
9. Dileme, tercih etme, karar verme, Allah'ın (c.c.) dilemesi ve dilediği şekilde yapması.
14. Allah'a (c.c.) ait olan, kişinin tercih hakkına ve isteğine bağlı olmayan sınırsız irade.
15. Allah'ın (c.c.) güç yetirmesi ve dilediğini dilediği şekilde yapması.
21. Mahlukatına maddi ve manevi her türlü rızık bol bol ihsan eden anlamında kullanılan Allah'ın (c.c.) en güzel isimlerinden biri.

Notlarım

2. ÜNİTE

ZEKÂT VE SADAKA

KONULAR

- ◆ İslam'ın Paylaşma ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem
- ◆ Zekât ve Sadaka İbadeti
- ◆ Zekât ve Sadakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları
- ◆ Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)
- ◆ Bir Sure Tanıyorum: Maûn Suresi ve Anlamı

1. İslam'ın Paylaşma ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem

BİLGİ KÜPÜ

Yardımlaşma insan için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. İnsan doğumundan ölümüne kadar hayatını yardımlaşma sayesinde sürdürebilir. Toplumda herkes bir diğerine muhtaçtır. İhtiyaçlarımızı ancak başkalarının yardımıyla karşılayabiliriz. İslam dini insana ve topluma faydalı olan hususlarda yardımlaşmayı emrederken zararlı ve kötü olan işler üzerinde yardımlaşmayı yasaklamıştır. Bu konuda Yüce Allah, “... İyilik ve takva (Allah’a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın. Allah’a karşı gelmekten sakının...” (Mâide suresi, 2. ayet.) buyurmaktadır.

BULALIM

Aşağıda iki söz şifreli olarak yazılmıştır. Gördüğünüz her bir harfi, alfabede kendisinden sonra gelen harfle değiştirerek şifreyi çözünüz ve ayeti noktalı yerlere yazınız. (Not: Z harfi yerine A harfi getirilmelidir.)

Aıp azsjzrhmmhm vzszzlzhmz vspçhl dşldvdm vzsçghghmh aıkdldy.

Aıp ltl çıgdp ltl ştşstşplzjkz hshghmçzm aıp sdv jzvadşldy.

İŞARETLEYELİM

Hangileri yardımseverlik ilkesine uygun değildir? İşaretleyiniz.

Yiyeceğinin yarısını bölerek arkadaşına ikram etmek

İhtiyaç sahiplerine beğenmediğimiz es-kimiş eşyaları vermek

Evde düzenli ve temiz yaşayarak aile bireylerinin yükünü azaltmak

İhtiyaç sahiplerini küçük görerek maddi yardımda bulunmak

Başkalarının görmesi ve takdir etmesi için insanlara bir şeyler dağıtmak

İLKELER ÇIKARILIM

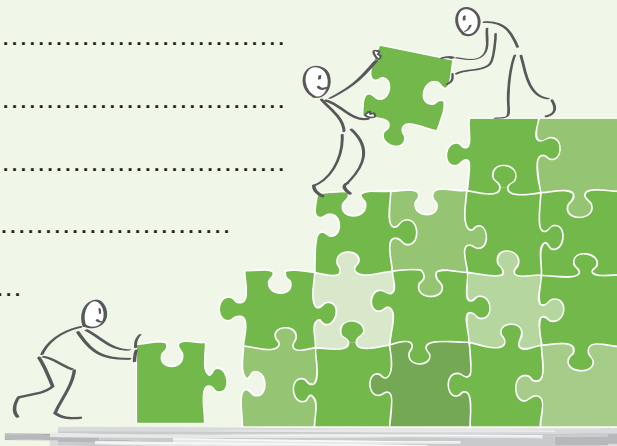
Ayet ve hadislerden çıkardığınız ilkeleri tabloya yazınız.

Ayet ve Hadisler	İlkeler
“Müslüman, Müslüman’ın kardeşidir. Ona zulmetmez. Onu düşman eline bırakmaz. Her kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir. Her kim bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntısını giderir. Her kim dünyada, bir Müslüman’ın (ayıbını) örterse Allah da kıyamet günü onun (ayıbını) örter.” (Müslim, Birr, 58.)	
“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcadıkça gerçek iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir.” (Âl-i İmrân suresi, 92. ayet.)	
“Resulullah ‘Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et.’ diye buyurdu. Bunun üzerine birisi, ‘Ey Allah’ın Resulü! Eğer mazlumsa yardım ederim. Ama zalimse ona nasıl yardım edeceğim?’ dedi. Hz. Peygamber buyurdu ki: ‘Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. İşte bu ona yapacağın yardımdır.’” (Buhârî, İkra, 7.)	
“Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaş, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.” (Nisâ suresi, 36. ayet.)	

Aşağıdaki yazma alanına paylaşma ve yardımlaşmayla ilgili yaşadığınız bir anıyı yazınız. Anıya uygun bir başlık düşününüz.

KONU DEĞERLENDİRME 1

1. “Müslüman, Müslüman’ın kardeşidir. Ona zulmetmez. Onu düşman eline bırakmaz. Her kim Müslüman kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun ihtiyacını giderir. Her kim bir Müslüman’ın bir sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntısını giderir. Her kim dünyada bir Müslüman’ın (ayıbını) örterse Allah da kıyamet günü onun (ayıbını) örter.” (Müslim, Birr, 58.)

Bu hadiste vurgulanan temel husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah’ın (c.c.) Müslümanları sıkıntılardan kurtaracağı müjdesi
- B) İslam dininin toplumsal birlik, beraberlik ve yardımlaşmaya önem vermesi
- C) Müslüman kardeşinin hatalarını görmezden gelmenin takvanın bir gereği olması
- D) İhtiyaç sahiplerini zor durumdan kurtarmak için birlikte hareket etmenin gerekli olması
2. “Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşına, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez.”

(Nisâ suresi, 36. ayet.)

Bu ayette aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Tevhid inancının önemine
- B) İslam’da yardımlaşmanın önemine
- C) Böbürlenene kimselerin cezalandırılacağına
- D) Yardımlaşmaya yakın çevreden başlamak gerektiğine

3. “Ey iman edenler! Allah’a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde malını gösteriş için harcayan kimse gibi, başa kakmak ve incitmek suretiyle, yaptığınız hayırlarınızı boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan düz kayaya benzer ki sağanak bir yağmur isabet etmiş de onu çıplak pürüzsüz kaya hâline getirivermiştir. Bunlar kazandıklarından hiçbir şeye sahip olamazlar. Allah, kâfirleri doğru yola iletmez.” (Bakara suresi, 264. ayet.)

Bu ayette eleştirilen temel husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahiret gününe iman edilmemesi
- B) Kazanç sağlamak için her yolun denemesi
- C) Malların hesapsız harcanıp israf edilmesi
- D) Dünyalık çıkar gözetilerek hayır işlenmesi

4. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi yardımlaşma ve dayanışmayla ilgili değildir?**

- A) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- B) Birlikten kuvvet doğar.
- C) Keskin sirke küpüne zarar verir.
- D) Nerede birlik, orada dirlik!

5. “Hz. Peygamber şöyle buyurdu: ‘Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et.’ Bunun üzerine birisi, ‘Ey Allah’ın Resulü! Eğer mazlumsa yardım ederim. Ama zalimse ona nasıl yardım edeceğim?’ dedi. Hz. Peygamber buyurdu ki: ‘Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. İşte bu ona yapacağın yardımdır.’”

(Buhârî, İkrâh, 7.)

Bu hadiste dikkat çekilen husus aşağıdaki ayetlerin hangisinde yer almaktadır?

- A) “Allah’ın, içlerinde gizledikleri ve gizlice yaptıkları görüşmeleri ve gaybları çok iyi bilen olduğunu hâlâ anlamadılar mı?” (Tevbe suresi, 78. ayet.)
- B) “Sizden, hayra çağırın, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.” (Âl-i İmrân suresi, 104. ayet.)
- C) “Rahimlerde sizi dilediği gibi şekillendiren O’dur. O’ndan başka ilâh yoktur. O mutlak güç ve hikmet sahibidir.” (Âl-i İmrân suresi, 6. ayet.)
- D) “Biliniz ki, mallarınız ve çocuklarınız birer imtihan sebebidir ve büyük mükâfat Allah’ın katındadır.” (Enfâl suresi, 28. ayet.)

6. “Bir adam yolda yürürken çok susadı. Derken bir kuyuya rastladı ve içine inip susuzluğunu giderdi. Çıkınca susuzluktan soluyup toprağı yalamakta olan bir köpek gördü. Adam kendi kendine, ‘Bu köpek de benim gibi susamış.’ deyip tekrar kuyuya indi. Başka bir kap olmadığı için ayakba-bısını su ile doldurup köpeğe verdi.” (bk. Buhârî, Mezâlim, 23.)

Bu parçada anlatılan örnek davranış aşağıdaki hadislerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) “Kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, kişinin Müslümanlığının güzelliğindendir.” (Tirmizî, Zühd, 11.)
- B) “Eğer siz Allah’a gereği gibi tevekkül etmiş olsaydınız, tıpkı sabahleyin kursakları boş olarak çıkıp dolu olarak dönen kuşların rızıklandırıldığı gibi sizler de rızıklandırılırdınız.” (Tirmizî, Zühd, 33.)
- C) “Merhametliler (var ya!) ... Rahman, işte onlara merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki gökyüzündekiler de size merhamet etsin.” (Tirmizî, Birr, 16.)
- D) “Kim duyulsun diye iyilik yaparsa Allah (onun bu niyetini herkese) duyurur. Kim gösteriş için iyilik yaparsa Allah da (onun bu riyakârlığını herkese) gösterir.” (Müslim, Zühd, 48.)

2. Zekât ve Sadaka İbadeti

BİLGİ KÖPÜ

Zekât, sözlükte temizlenme, çoğalma, bereket, gelişme gibi anlamlara gelir. İslam'ın beş şartından biri olan zekât, dinen zengin sayılan Müslümanların yılda bir kez mallarının belli miktarını ihtiyaç sahiplerine vermelerine denir. İnfak, Müslüman'ın Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan harcama yapması, bağışta bulunmasıdır. İslam'ın Müslümanlara öğrettiği diğer bir yardımlaşma çeşidi de sadakadır. Kelime anlamı olarak sadaka, doğru söylemek ve verdiği sözde durmak demektir. Terim olarak ise bir Müslüman'ın Allah'ın (c.c.) sevgisini kazanmak amacıyla yaptığı hayırlı işlerin tamamı için kullanılır.

DÜŞÜNELİM

Aşağıdaki ayet ve hadisleri okuyarak sadakanın İslam dini açısından önemini düşününüz.

- “Sadaka veren erkeklere, sadaka veren kadınlara ve Allah’a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır.” (Hadîd suresi, 18. ayet.)
- “Her iyilik bir sadakadır.” (Buhârî, Edeb, 33.)
- “Allah yolunda harcama yapın, kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. İyilik edin, kuşkusuz Allah iyilik edenleri sever.” (Bakara suresi, 195. ayet.)
- “Herhangi birinize ölüm gelip de ‘Ey Rabb’im! Beni yakın bir zamana kadar geciktirsen de sadaka verip iyilerden olsam!’ demeden önce, size rızık olarak verdiği-
miz şeylerden Allah yolunda harcayın.” (Münâfikûn suresi, 10. ayet.)
- “İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i cariye (faydası kesintisiz sürüp giden sadaka), kendisinden faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat.” (Müslim, Vasiyyet, 14.)

ARAŞTIRALIM

Aşağıdaki kavramların anlamlarını araştırarak noktalı yerlere yazınız.

Zekât

.....

.....

.....

İnfak

.....

.....

.....

Sadaka

.....

.....

.....

EŞLEŞTİRELİM

Aşağıda Tevbe suresi, 60. ayette belirtilen zekât verilebilecek kimseler ile bu kimselerle ilgili açıklamaları verilmiştir. Bunları doğru şekilde eşleştiriniz ve Tevbe suresi, 60. ayetin mealini noktalı yerlere yazınız.

Fakirler

İslam'ın yayılması ve öğretilmesi için çaba gösteren kimseler

Köleler

Kalbi İslam'a ısındırılmak istenen kimseler

Yolda kalmış yolcular

Hiçbir malı ve geliri bulunmayan, çok zor durumda olan kimseler

Borçlular

Asli ihtiyaçlarını karşılayabilen ama malından çok borcu olanlar

Müellefe-i kulûb

Zekât gelirlerini toplayan ve hak sahiplerine dağıtan görevliler

Allah yolunda cihat edenler

Özgürlüğü elinden alınmış olanlar

Zekât toplayan memurlar

Memleketinde malı olduğu hâlde yolda parasız kalan, elinde bir şey bulunmayan kimseler

Düşkünler / Miskinler

Dinî ölçülere göre zengin sayılmayan, asli ihtiyaçlarını karşılayacak kadar malı olmayanlar

Tevbe suresi, 60. ayetin meali:

.....

.....

.....

.....

DOLDURALIM

Zekâtla ilgili tabloda, boş bırakılan yerleri doldurunuz.

ZEKÂTİ KİM VERİR?	NELERDEN VERİR?	NE KADAR VERİR?	KİMLERE VERİR
Zengin olan her Müslüman			

LİSTELEYELİM

Verilen metne göre nisap kavramının tanımını yaparak zekât verecek kişilerde olması gereken özellikleri maddeler hâlinde listeleyiniz.

Zekât ibadetinin Kur'an-ı Kerim'deki yirmi yedi ayette, namazla birlikte zikredilmesi bu ibadete Allah'ın (c.c.) verdiği önemi göstermektedir. İslam dininde akıllı ve ergenlik çağına girmiş, nisap miktarından fazla mala sahip olan her zengin Müslüman zekât vermekle mükelleftir. Bir kimse temel ihtiyaçlarını karşıladıktan ve varsa borçlarını ödedikten sonra, dinen belirlenen miktarda mala sahipse zengin sayılır. Bu asgari miktara nisap denir. Her malın nisap miktarı farklıdır. Zekât verilecek malın üzerinden bir yıl geçmesi gerekir.

Nisap:

Zekât verecek kişide olması gereken özellikler:

-
-
-
-
-
-

Görsel 2.1

Görsel 2.2

KONU DEĞERLENDİRME 2

1. “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça gerçek iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir.” (Âl-i İmrân suresi, 92. ayet.)

Aşağıdaki ibadetlerden hangisi verilen ayetle ilişkilendirilebilir?

- A) Hac B) Oruç
C) Namaz D) Zekât

2. İslam, yardımlaşmayı sadece zekât ibadetiyle sınırlandırmaz. Zengin veya fakir herkesin elinden geldiğince iyilik yapmasını, ihtiyaç sahiplerine yardım etmesini ister. Bu noktada önemli kavramlardan biri de infaktır. İnfak, Müslüman’ın Allah’ın (c.c.) rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan bağışta bulunmasıdır.

Bu parçada vurgulanan temel husus aşağıdaki ayetlerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) “Bu, kendisiyle insanları uyarman, inanlara öğüt vermek için sana indirilen bir kitaptır...” (A’râf suresi, 2. ayet.)
B) “Kim (Allah huzuruna) iyilikle gelirse ona getirdiğinin on katı vardır. Kim de kötülükle gelirse o sadece getirdiğinin dengiyle cezalandırılır...” (En’âm suresi, 160. ayet.)
C) “Her birinize ölüm gelip “Rabb’im! Ne olur bana azıcık daha süre tanısan da gönüllü yardımlarda bulunsam ve iyi kişilerden olsam,” diye yalvarmadan önce size verdiğimiz rızıklardan başkaları için de harcayın.” (Münâfikûn suresi, 10. ayet.)
D) “Onun için kim (elinde bulunandan) verir, Allah’a karşı gelmekten sakınır ve en güzel sözü (kelime-i tevhidi) tasdik ederse biz onu en kolay olana kolayca iletiriz.” (Leyl suresi, 5-7. ayetler.)

3. İslam, paylaşma ve yardımlaşma duygusunu güçlendirmeyi amaçlar. Bu konuda Müslüman’a yol gösterir. Herkese kendi durumuna göre yardım etmeyi tavsiye eder. Böylece insanı cimrilik ve bencillik tutsaklığından kurtarıp paylaşmanın verdiği mutluluğa ulaştırmak ister. Hz. Muhammed (s.a.v.) her konuda olduğu gibi yardımlaşma konusunda da en güzel örnektir. O, yardımın büyüklüğünün değil, yardım yapanın niyetinin ve samimiyetinin önemli olduğunu öğretir. Bir tebessümle de olsa yardımlaşmaya teşvik eder. Hiçbir iyilikte bulunamayan bir Müslüman’ın, eli ve dili ile başkalarına zarar vermemesinin bile sevap olduğunu haber verir.

Bu parçada vurgulanan davranışlarla aşağıdaki ibadetlerden hangisi ilişkilendirilemez?

- A) Zekât B) Sadaka
C) Kur’an okumak D) İnfak

4. Sözlükte doğru söylemek ve verdiği sözde durmak anlamındadır. Terim anlamı ise Yüce Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak için ihtiyaç sahiplerine yapılan gönüllü maddi ve manevi yardımları ifade eder.

Bu parçada tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zekât B) Sadaka
C) Fidyeye D) Adak

3. Zekât ve Sadakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları

BİLGİ KÜPÜ

Zekât ve sadaka sayesinde Müslüman, bencillik ve cimrilik gibi kötü huylardan kurtulmuş, temizlenmiş olur. Ayrıca sahip olduklarının şükrünü yerine getirerek Yüce Allah'ın sevgisini kazanır. Bu kimselerin malı temizlenerek bereketlenir. Çevresindekilere faydası dokunduğundan herkes tarafından sevilir. Yüce Allah zekât ibadetiyle zenginlere, toplumda bulunan ihtiyaç sahiplerini düşünmeyi ve kollamayı öğretir. Bu sayede yoksullar hem kendilerini yalnız hissetmezler hem de yardım yapanlara karşı sevgi ve saygı duyarlar. Bu yardımseverlik duygusu birlik ve beraberliği sağlayarak toplumu güçlendirir. Böylece zekât, fakirlik ve sosyal adaletsizliğin doğuracağı toplumsal sorunların önüne geçilmesine yardımcı olur. Zekât, infak ve sadaka; dostluk ve kardeşlik üzerine kurulacak toplumun temel değerlerindendir.

YAZALIM

Aşağıdaki ayetler ve hadislerdeki yardımlaşmayla ilgili ibadet türlerini tespit ederek bu ibadetlerin bireysel ve toplumsal ne gibi faydaları olabileceğini ilgili başlıkların altına yazınız.

“Onları, ticaret de alışveriş de Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoyamaz. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.” (Nûr suresi, 37. ayet.)

“Mallarını Allah yolunda harcayan, sonra da harcadıklarının peşinden (bunları) başa kakmayan ve gönül incitmeyenlerin, Rab'leri katında mükâfatları vardır. Onlar için korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de.” (Bakara suresi, 262. ayet.)

” İslam beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahitlik etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekât vermek, haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak.” (Müslim, İman, 21.)

“Yalnızca şu iki kişiye gıpta edilir (özenilir): Allah Teala'nın verdiği malı hak yolunda harcayan kimse, Allah Teala'nın verdiği faydalı bilgiye göre yaşayıp bu faydalı bilgiyi başkalarına öğreten kimse.” (Buhârî, İlim, 15.)

“Bir Müslüman'ın diktiği ağaçtan veya ektiği ekinde insan, hayvan ve kuşların yedikleri şeyler, o Müslüman için birer sadakadır.” (Buhârî, Edeb, 27.)

“Ey iman edenler! Hiçbir alışverişin, hiçbir dostluğun ve hiçbir şefaatin olmadığı kıyamet günü gelmeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcayın (infak edin)...” (Bakara suresi, 254. ayet.)

“Din kardeşini güler yüzle karşılamak gibi (tabii) bir iyiliği bile sakın küçük görme! (Müslim, Birr, 144.)

Bireysel Faydası

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Toplumsal Faydası

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

İbadet Türü

.....

.....

.....

.....

.....

TAMAMLAYALIM

“Bazı sadakalar kişi öldükten sonra da ona sevap kazandırmaya devam eder. Bunlara ‘sadaka-i cariye’ denir. Sadaka-i cariye, kesintisiz bir şekilde sürüp giden, devam eden sadaka demektir.”

Sadaka-i cariye ile ilgili aşağıda bir bölümü verilmiş hadisi araştırınız. Daha sonra hadisi tamamlayınız.

“Âdemoğlu öldüğü zaman, amel defteri kapanır. Üç şey bundan müstesnadır...”

1.

.....

.....

.....

.....

2.

.....

.....

.....

.....

3.

.....

.....

.....

.....

Yukarıda tamamladığınız hadise göre sadaka-i cariye örnekler vererek noktalı yerlere yazınız.

Örnekler

1.
2.
3.
4.

Görsel 2.3

Görsel 2.4

Görsel 2.5

LİSTELEYELİM

Aşağıdaki cümlelerden zekât ve sadaka ile ilgili olanları verilen tablolarda uygun başlıkların altına yazınız.

Yılda bir defa yerine getirilir.

Zengin olmak şart değildir.

Özel şartları yoktur.

Hükmü sünnettir.

Yalnızca belirli kişilere verilir.

Hükmü farzdır.

Belirli bir miktarı vardır.

Alt ve üst limiti yoktur.

Sadece malla yapılır.

Mal ve bedenle yapılır.

Her zaman yerine getirilebilir.

Belirli bir zenginlik şartı vardır.

Sadaka

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

Zekât

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

SINIFLANDIRALIM

Aşağıda zekât ve sadakanın bireysel ve toplumsal faydaları karışık olarak verilmiştir. Bunları belirleyerek ilgili başlıkların altına yazınız.

İnsanda sorumluluk bilincini geliştirir.

Kişide şefkat ve merhamet duygularının oluşmasını sağlar.

Toplumda ekonomik dengesizlikleri ortadan kaldırır.

İnsanı bencillik ve cimrilikten uzaklaştırır.

Zenginlerde şefkat ve merhamet duygularını geliştirir.

Kişide, mal biriktirme hırsını engeller.

Toplumda yardımlaşma ve dayanışma anlayışı yaygınlaşır.

Cimriliği engeller, cömertliği geliştirir.

Zengin fakir arasında, sevgi bağlarını kuvvetlendirir.

Kıskançlık, kin ve düşmanlık duygularını yok eder.

Bireysel Faydaları

-
-
-
-
-

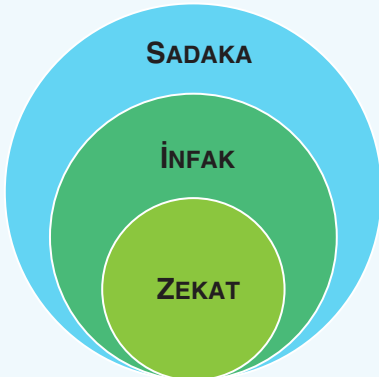
Toplumsal Faydaları

-
-
-
-
-

YAZALIM

Zekâtın, sadakanın ve infakın bireysel ve toplumsal yararlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerinizi noktalı yerlere yazınız.

-
-
-
-
-

FOTOĞRAF YORUMLAMA

Aşağıda bazı yardımlaşma örneklerinin görselleri verilmiştir. Görselleri yorumlayıp her birinin altına düşüncelerinizi yazınız.

Görsel 2.6

Görsel 2.7

Görsel 2.8

Görsel 2.9

KONU DEĞERLENDİRME 3

1. Zekât ve sadaka ibadetleri sayesinde Müslüman bencillik ve cimrilik gibi kötü huylardan kurtulmuş, temizlenmiş olur. Ayrıca sahip olduklarının şükrünü yerine getirerek Yüce Allah'ın sevgisini kazanır. Bu mallarda hakkı olan ihtiyaç sahiplerinin haklarını ödediği için bu kimselerin malı temizlenerek bereketlenir. Çevresindekilere faydası dokunan Müslüman, herkes tarafından sevilir.

Parçaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İslam dini kişinin bencillikten uzak durmasını öğütler.
- B) Zekât herkesin yerine getirmesi gereken bir ibadettir.
- C) İslam dinindeki bazı ibadetler Müslümanları cimrilikten korur.
- D) Allah'ın rızasını kazanmak için O'na şükretmek gerekir.

2. Sadaka-i cariye, insanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadakadır. Et-kisi devam eden kalıcı hayır işleri, öldükten sonra da bu hayırları yapan kimselere sevap kazandırır. Hz. Peygamber "İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i cariye (faydası kesintisiz sürüp giden sadaka), kendisinden faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat." buyurmuştur. Müslümanlar hayır işlerine koşarak hadis-i şerifin haber verdiği müjdeye kavuşmak isterler.

Aşağıdakilerden hangisi sadaka-i cariye yeye örnek gösterilemez?

- A) Zekât vermek
- B) Cami yaptırmak
- C) Hastane yaptırmak
- D) Okul yaptırmak

3. Hz. Peygamber herkesin elinden geldiğince başkasına yardım etmesi gerektiğini öğütlemektedir. Bir hurmayla bile olsa yardımlaşma gayreti içinde olmak gerektiğini öğretmektedir. Allah (c.c.) Müslümanlardan zenginiyle fakiriyle, zayıfıyla güçlüsüyle birbirine sevgi ve merhametle kenetlenen bir toplum inşa etmelerini istemektedir. Zekât, infak ve sadaka, dostluk ve kardeşlik üzerine kurulacak toplumun temel değerlerindendir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Allah (c.c.) Müslümanların hepsinin birbirine sevgi ve merhametle kenetlenmesini ister.
- B) Hz. Peygamber önemli olanın gücü yettiğince yardım yapmak olduğunu bildirir.
- C) Yardım etmek, infakta bulunmak sadece zenginlerin sorumluluğudur.
- D) Zekât ibadeti kardeşliğin sağlamlaşmasına, dostluğun pekişmesine katkı sunar.

4. "Allah'a ve Resûlü'ne iman edin. Sizi, üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı şeylerden harcayın. Sizden iman edip de (Allah rızası için) harcayan kimselere büyük mükâfat vardır." (Hadîd suresi, 7. ayet.)

Bu ayette vurgulanan temel husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnanan insanların sahip olduğu şeylerden Allah rızası için paylaşması gerektiği
- B) Allah'a inanmanın yanında O'nun peygamberine de inanmanın gerekliliği
- C) İbadetlerde asıl hedefin Allah rızasını kazanmak olduğu
- D) İnsan olarak üzerimize düşen görev ve sorumlulukların neler olduğu

4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)

BİLGİ KÜPÜ

Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerden olan Hz. Şuayb (a.s.), Medyen halkına gönderilmişti. Medyen, ticaret yolları üzerinde kurulmuş önemli bir şehirdi. Medyenliler bir olan Allah'a (c.c.) kulluk etmeyi unuttukları gibi ticaretlerinde de hile yaparak haksız kazanç elde etmeyi meşru görüyorlardı. Hz. Şuayb (a.s.) bu yüzden kavmini Yüce Allah'a kulluk etmeye, adaletli olmaya çağırarak ölçü ve tartıda hile yapmamaları konusunda onları uyardı.

ARAŞTIRALIM

Hız. Şuayb ölçü ve tartıda haksızlık yapmamaya ve titiz davranmaya büyük önem vermiştir.

Toplum hayatında ölçü ve tartıda dürüst davranmak niçin çok önemlidir? Araştırınız. Elde ettiğiniz bilgileri aşağıya kısaca yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

Görsel 2.10

YAZALIM

Hız. Şuayb'la ilgili aşağıdaki soruların cevaplarını noktalı yerlere yazınız.

Hız. Şuayb hangi topluma peygamber olarak gönderilmiştir?

.....

Hız. Şuayb kavmini hangi konularda uyarmıştır?

.....

Kavmi, Hız. Şuayb'ın peygamberliğini nasıl karşılamıştır?

.....

Peygamberler davet sürecinde ne tür sorunlar yaşamışlardır?

.....

İLKELER ÇIKARILIM

Aşağıda Hz. Şuayb ile ilgili ayetler yer almaktadır. Bu ayetlerdeki temel ilkelerin neler olduğunu tespit ederek maddeler hâlinde yazınız.

“Medyen’e de kardeşleri Şuayb’ı gönderdik. Onlara şöyle dedi: ‘Ey kavmim! Allah’a kulluk edin, O’ndan başka ilahınız yoktur. Ölçüyü, tartıyı eksik tutmayın. Ben sizi maddi bakımdan iyi bir durumda görüyorum ama doğrusu hakkınızda kuşatıcı bir azap gününden de korkuyorum. Ey kavmim! Ölçüyü, tartıyı adaletle tam yapın; insanların mallarının değerini düşürmeyin, yeryüzünde bozgunculuk yaparak başkalarına zarar vermeyin. Eğer müminseniz Allah’ın bıraktığı (meşru) kazanç sizin için daha hayırlıdır. Ben üzerinize bir bekle değilim.’ Kavmi ise, ‘Ey Şuayb! Atalarımızın taptığı şeylerden yahut mallarımız hususunda dilediğimizi yapmaktan vazgeçmemizi sana ibadetin (dinin) mi emrediyor? Oysa sen uyumlu ve akıllı birisin!’ dediler. Şuayb de şöyle dedi: ‘Ey kavmim! Bir de şöyle düşünün: Ya benim, Rabb’imden açık bir delilim varsa ve O bana tarafından güzel bir nasip vermişse! Size yasakladığımı kendim yapmak niyetinde değilim. Ben sadece gücümün yettiği kadar ıslah etmek istiyorum. Fakat başarmam Allah’ın yardımına bağlıdır. Yalnız O’na dayanıyor ve O’na yöneliyorum.’ ”

(Hûd suresi, 84-88. ayetler.)

Görsel 2.11

-
-
-
-
-
-

KONU DEĞERLENDİRME 4

1. Allah (c.c.) ilk insan topluluğundan başla-
yarak son peygamber Hz. Muhammed'e
(s.a.v.) kadar her topluma bir peygamber
göndermiştir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de
“- - -” ayetiyle vurgulanmıştır. Allah'ın
(c.c.) gönderdiği bu peygamberlere inan-
mak iman esaslarındandır.

**Parçada boş bırakılmış yere aşağıdaki
ayetlerden hangisi getirilmelidir?**

- A) “(Hâlbuki) büyük arşın sahibi olan Al-
lah'tan başka ilah yoktur”. (Neml suresi,
26. ayet.)
- B) “Yine onlar, sana indirilene ve senden
önce indirilene iman ederler; ahiret gü-
nüne de kesinkes inanırlar.” (Bakara su-
resi, 4. ayet.)
- C) “Sonra da nasıl davranacağınızı görme-
miz için onların ardından sizi yeryüzün-
de halifeler kıldık.” (Yûnus suresi, 14.
ayet.)
- D) “Andolsun ki biz her ümmete, ‘Allah’a
kulluk edin, sahte tanrılardan uzak du-
run’ diyen bir elçi gönderdik...” (Nahl su-
resi, 36. ayet.)

2. Yüce Allah insanları hak ve adalete davet
etmek için birçok peygamber göndermiştir.
Bu peygamberlerden bazılarının kıssaları
Kur'an-ı Kerim'de anlatılmaktadır. Kur'an-ı
Kerim'de kıssası anlatılan peygamberler-
den biri de Hz. Şuayb'dır.

**Hz. Şuayb'ın gönderildiği kavim aşağı-
dakilerden hangisidir?**

- A) Medyen Kavmi
B) Lut Kavmi
C) Semud Kavmi
D) Ad Kavmi

3. • “... Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam ya-
pın...” (Hûd suresi, 85. ayet.)
- “Eksik ölçüp tartanların vay hâline! On-
lar, insanlardan ölçerek bir şey aldıkla-
rında tam ölçerler. Kendileri başkalarına
vermek için ölçüp tarttıklarında ise hak-
sızlık ederler. Onlar, o büyük günde -ki
işte o gün insanlar âlemlerin Rabb'inin
huzuruna çıkacaklar- diriltileceklerini
akıllarına getirmiyorlar mı?” (Mutaffifin
suresi, 1-6. ayetler.)

**Bu ayetlerde vurgulanan ortak husus
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ticaret yaparken ticaretin kurallarına uy-
mak gerekir.
- B) Allah'a iman eden kişi, ahirete inanır ve
yeniden diriltileceğini bilir.
- C) Müslümanlar Allah'ın huzuruna çıkarıla-
cakları bir gün olduğunu bilir.
- D) İnanan insan, ölçü ve tartıda dürüst dav-
ranmaya önem verir.

4. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi Hz. Şu-
ayb'la ilgilidir?**

- A) Kavmi büyük bir tufanla cezalandırılmış-
tır.
- B) Ölçü ve tartı konusunda kavmini dürüst-
lüğe çağırmıştır.
- C) Hz. Âdem'den sonra insanlığın ikinci
atası sayılmıştır.
- D) Nemrut'un haksızlıklarına karşı müca-
dele etmiştir.

5. Bir Sure Tanıyorum: Maûn Suresi ve Anlamı

BİLGİ KUPU

Yedi ayetten oluşan Maûn suresi, Mekke döneminde inmiştir. Maûn, yardım ve zekât demektir. Bu surede, yetimlere ve yoksullara kötü davranan, onlara sevgi ve şefkat göstermeyen kimse-lerin ahiret gününe gerçek anlamda inanmadıkları ifade edilmiştir. Maûn suresi Müslümanları yardımlaşmaya teşvik etmekte, ibadetleri yaparken samimi olmaya ve gösterişten uzak durmaya çağırmaktadır.

DOLDURALIM

Aşağıda Maûn suresinin okunuşu ve anlamı verilmiştir. Metinlerde noktalı yerleri doldurunuz.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Eraeytellezî bid-dîn.yedu'ul yetîm.
Velâ yehuddu alâ
Feveylün an salâtihim sâhûn. Ellezîne hüm
yemneûnel mâûn.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

....., o hesap ve ceza gününü yalanlayan! İşte o,
.....özendirmeyen kimsedir. Yazıklar olsun o ki
Onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar..... yaparlar. Ufacık bir yardıma bile
..... olurlar.

LİSTELEYELİM

Maûn suresinde verilen mesajları listeleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

YAZALIM

Maûn suresinde ve verilen ayette yer alan ilkeleri de göz önünde bulundurarak ibadet ederken ve yardımda bulunurken nelere dikkat edilmesi gerektiğini düşünüp noktalı yerlere yazınız.

“Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayan! İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özen-dirmeyen kimsedir. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar. Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.” (Maûn suresi, 1-7. ayetler.)

“Ey iman edenler! Allah’a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde insanlara gösteriş olsun diye malını harcayan kimse gibi, sadakalarınızı başa kakmak ve gönül kırmak suretiyle boşa çıkarmayın. Böy-lesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan ve maruz kaldığı şiddetli yağmurun kendisini çıplak bıraktığı bir kayanın durumu gibidir. Onlar kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah, kâfirler topluluğunu hidayete erdirmez.” (Bakara suresi, 264. ayet.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Görsel 2.12

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Görsel 2.13

KONU DEĞERLENDİRME 5

1. Yedi ayettir. Bu sure, Tekâsür suresinden sonra, Kâfirûn suresinden önce Mekke'de inmiştir. Surede, biri Allah'ın (c.c.) nimetlerini ve hesap gününü inkâr eden nankör, diğeri amellerini gösteriş için yapan riyakâr olmak üzere iki tip insan tasvir edilmektedir.

Bu metinde tanıtılan sure aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maûn suresi B) Kâfirun suresi
C) Tebbet suresi D) Yasin suresi

2.

	Ayet	Çıkarım
I	Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayan! İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir.	Ahret gününe gerçek manada iman eden kimse, yetime ve yoksula yardım eder.
II	Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar.	Namaz, günde beş vakit kılınır.
III	Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar.	Tasarruf yapmak kişiyi yüceltir.
IV	Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.	Başkalarının yardım yapmasını istemezler.

Maûn suresiyle ilgili ayet-çıkartım eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II. B) II ve III.
C) II ve IV. D) III ve IV.

3. “Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayan! İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, Onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar. Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.” (Maûn suresi, 1-7. ayetler.)

Altı çizili ifadeye belirtilen kişilerin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahiret inancına sahip olmamaları
B) İbadetlerde gösteriş yapmaları ve yardıma engel olmaları
C) Kibirlenip insanları küçük görmeleri
D) İsrâf ederek ellerindekileri saçıp savurmaları

4. “Gördün mü, o hesap ve ceza gününü yalanlayan! İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar. Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.” (Maûn suresi, 1-7. ayetler.)

Bu ayetlerden hareketle aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Namaz gösteriş için değil, Allah rızası için kılınır.
B) Küçük iyiliklerin bile teşvik edilmesi gerekir.
C) Zekâtı hakkıyla verenler ödüllendirilecektir.
D) Yetimlere iyi davranmak Allah'ın (c.c.) emridir.

2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1.

Bilgiler	Doğru	Yanlış
1. Allah'ın rızasını kazanmak için yapılan her türlü iyiliğe zekât denir.	x	
2. Zekâtı önce hiç tanımadığımız yoksullara vermeliyiz.	x	
3. Sadaka-i cariye insanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadakadır.		x
4. Zekât, infak ve sadaka ibadetleri insanları cimrilikten uzaklaştırır.		x
5. Allah rızasını kazanmak amacıyla sahip olduklarımızdan harcamaya, infak denir.	x	
6. Zekât, bütün Müslümanların üzerine farz olan bir ibadettir.		x

Aytaç verilen ifadelerin doğru veya yanlış olduğunu, tablodaki gibi tespit etmiştir.

Buna göre Aytaç'ın doğru cevap sayısı kaçtır?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

2.

- “Kur'an; namazı kılan, zekâtı veren ve âhirete kesin bir şekilde iman eden müminler için bir hidayet rehberi ve bir müjdedir.” (Neml suresi, 2-3. ayetler.)
- “Nerede olursam olayım, o beni kutlu ve bereketli kıldı. Yaşadığım sürece bana namazı, zekâtı ve anneme saygılı olmayı emretti. Beni zorba ve isyankâr yapmadı.” (Meryem suresi, 31-32. ayetler.)
- “Onlar öyle kimselerdir ki, şayet kendilerine yeryüzünde imkan ve iktidar versek, namazı dos-doğru kılar, zekatı verir, iyiliği emreder ve kötülüğü yasaklarlar. Bütün işlerin akıbeti Allah'a aittir.” (Hac suresi, 41. ayet.)

Verilen ayetlerde vurgulanan ortak konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah'a (c.c.) ve ahirete inanmak
- B) Namaz kılmak ve zekât vermek
- C) Anne ve babaya saygılı olmak
- D) İyiliği emretmek ve kötülükten sakındırmak

3.

1	R	İ	Y	A	
2	M	A	U	N	
3	C	İ	M	R	İ

Bu bulmacada aşağıdaki ifadelerden hangisinin cevabı yer almamaktadır?

- A) Bir kimsenin insanlara gösteriş olsun diye ibadet yapması
- B) Sözlük anlamı yardım demek olan surenin adı
- C) İçinde Müslümanların kiblesi olan Kâbe'nin bulunduğu şehrin adı
- D) Parası olduğu hâlde harcamayan, para harcamaya eli varmayan kimse

4.

Gurabahane-i Laklakan Yeniden Açıldı

Osmanlıda hastalanan kuşların, dağda aç kalan kurtların, yaralanan atların hizmetlerine koşmuş, onların tedavisi, beslenmesi ve nesillerinin devamı için çeşitli vakıflar kurulmuştur. Bursa'daki "Gurabahane-i Laklakan" denilen Leylek Hastanesi tarihte eşsiz bir örnektir.

Görsel 2.14

19. yüzyılda başta leylekler olmak üzere göçmen kuşların bakımlarının yapılması amacıyla kurulan ve Türkiye'nin ilk hayvan hastanesi olan Gurabahane-i Laklakan (Garip Leylekler Evi) binasının 2010 yılında restorasyon çalışmaları bitirilmiş ve bu bina aynı yıl hizmete açılmıştır.

Pazartesi, salı, çarşamba, perşembe ve cuma olmak üzere haftanın 5 günü, 10.00 ile 15.00 saatleri arası yalnız sahipsiz sokak hayvanlarına hizmet veren Gurabahane-i Laklakan Hayvan Tedavi Bölümünde, hekim ve teknikerlerden oluşan profesyonel bir ekip hazır bulunmaktadır.

Aşı, enjeksiyon ve pansuman gibi basit işlemlerin yapıldığı birimde daha ciddi vakalarla karşılaşıldığında ise hasta hayvan Osmangazi Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğüne bağlı Sahipsiz Hayvanlar Doğal Yaşam ve Tedavi Merkezine sevk edilmektedir.

Bu haberle ilgili en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İslam'ın ilk dönemlerini Hz. Peygamber'le birlikte yaşayan sahabiler de sahip olduklarını Allah (c.c.) rızası için harcamışlardır.
- B) Osmangazi Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü sahipsiz hayvanlarla ilgili önemli çalışmalar yapmaktadır.
- C) Vakıflar, İslam tarihi boyunca çok çeşitli hizmetler üstlenmiştir ve günümüzde de bu hizmetlerine devam etmektedir.
- D) 19. yüzyıl, başta leylekler olmak üzere göçmen kuşların sağlık durumları için önemli bir dönüm noktasıdır.

5.

Medyen, ticaret yolları üzerinde kurulmuş önemli bir şehirdi. Bu nedenle Medyenlilerin ekonomik faaliyetleri de büyük ölçüde ticarete dayanıyordu. Ancak onlar bir olan Allah'a (c.c.) kulluk etmeyi unuttukları gibi, ticaretlerinde de hile yaparak haksız kazanç elde etmeyi meşru görüyorlardı.

Allah'ın (c.c.) gönderdiği peygamberlere inanmak iman esaslarından. Kur'an-ı Kerim'de peygamberler, tebliğ mücadeleleriyle bizlere tanıtılır. Hz. Şuayb da bize kendi döneminde ortaya koyduğu tebliğ mücadelesiyle tanıtılmaktadır.

Medyen halkı inat ederek Allah'a (c.c.) kulluktan yüz çevirdiler. Bu yüzden Allah (c.c.) onları korkunç bir sesle cezalandırdı. Hz. Şuayb ve ona inananlar Yüce Allah'ın yardımıyla kurtuldular.

Medyenliler menfaatlerine zarar vereceğini düşündükleri için Hz. Şuayb'ın bu davetini kabul etmeye bir türlü yanaşmadılar. Hatta başkalarının da inanmaması için çaba sarf ettiler. Bu propaganda faaliyetlerini insanların gelip geçtiği yollar üzerinde yoğunlaştırdılar.

Medyenlilerin küçümsemelerine, dışlamalarına ve tehditlerine rağmen Hz. Şuayb tebliğinden vazgeçmedi. Onları bir olan Allah'a (c.c.) kulluk etmeye, ölçü ve tartıda yaptıkları hilelerden vazgeçip ticaretlerinde adil olmaya çağırdı.

HZ. ŞUAYB

Bu bilgilere göre aşağıdaki ayetlerden hangisi Hz. Şuayb ile ilgili değildir?

- A) "... Biz de ona, 'Asanı taşa vur!' demiştik. Bunun üzerine taştan on iki göze fışkırdı. Her topluluk kendi içeceği yeri bildi. Allah'ın rızından yiye iç; yeryüzünde fitne fesat çıkarmayın." (Bakara suresi, 60. ayet.)
- B) "Ey kavmim! Ölçüyü, tartıyı adaletle tam yapın; insanların mallarının değerini düşürmeyin, yeryüzünde bozgunculuk yaparak başkalarına zarar vermeyin." (Hûd suresi, 85. ayet.)
- C) "Tehdit ederek, inananları Allah yolundan alıkoyarak ve o yolu eğip bükme isteyerek öyle her yolun başında oturmayın..." (Â'râf suresi, 86. ayet.)
- D) "... Onunla birlikte iman edenleri, katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri ise o korkunç (uğultulu) ses yakaladı da yurtlarında diz üstü çöke kaldılar. Sanki orada hiç yaşamamışlardı." (Hûd suresi, 94. ayet.)

6. Yüce Allah - - - ibadetiyle zenginlere, toplumda bulunan ihtiyaç sahiplerini düşünmeyi ve kollamayı öğretir. Bu sayede yoksullar hem kendilerini yalnız hissetmezler hem de yardım yapanlara karşı sevgi ve saygı duyarlar. Bu yardımseverlik duygusu birlik ve beraberliği sağlayarak toplumu güçlendirir.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Oruç
B) Namaz
C) Hac
D) Zekât

7. • Ahmet ile Mehmet kardeştir.
• Ahmet'in malı nisap miktarından fazladır.
• Mehmet'in sadece evi ve arabası vardır.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ahmet zengin olduğu için zekât vermeli-
dir.
B) Mehmet, zekât vermekle yükümlü de-
ğildir.
C) Ahmet, kardeşi olduğu için Mehmet'e
zekât veremez.
D) Mehmet, sadaka verebilir.

8. "Bir adam Hz. Peygamber'e, 'Ey Allah'ın Resulü, hangi sadaka en faziletlidir?' diye sordu. Hz. Peygamber, 'Sağlığın yerindeyken, zengin olma isteği ve fakirliğe düşme endişesi yaşadığın zamanda verdiğin sadaka daha faziletlidir. Sadaka vermeyi ıhtıyarl原因layıp da ölüme yaklaştığın zamana kadar erteleme.' buyurdu." (Buhârî, Vesâyâ, 7.)

Hadiste dikkat çekilen husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sadakanın çeşitlerinin olduğu
B) Fakirlik endişesi duyulmaması gerektiği
C) Zengin olmayı istemenin sakıncalı olduğu
D) Sadaka vermenin ertelenmemesi gerektiği

9. İslam'da kişinin zengin sayılabilmesi için temel ihtiyaçlarının dışında kalan malının belli bir sınıra ulaşmış olması gerekir.

Verilen açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisine aittir?

- A) Nisap
B) İnfak
C) Fitre
D) Sadaka

10. "Her iyilik bir sadakadır." (Buhârî, Edeb, 33.)

Bu hadise göre aşağıdakilerden hangisi sadaka olarak değerlendirilemez?

- A) Sokakta ve parklarda insanlara rahatsızlık veren şeyleri ortadan kaldırmak
B) Gösteriş amacıyla ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunmak
C) Yaşlı, muhtaç insanların evlerine giderek onlara işlerinde yardımcı olmak
D) Bildiği konuları arkadaşlarına anlatarak onların da başarılı olmasına yardımcı olmak

2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1. Aşağıdakilerden hangisi zekât ibadeti-
nin toplumsal faydalarından biri değil-
dir?

- A) Yoksulluğu azaltır.
- B) Sosyal adaletin tesisini sağlar.
- C) Toplumda yardımlaşma ve dayanışma ruhunu geliştirir.
- D) Kişide şefkat ve merhamet duygularını artırır.

2. I. Zekât hicretten iki yıl önce farz kılınmış-
tır.
II. Zekât yoksullara, borçlulara, yolda ka-
lanlara verilebilir.
III. Altından, gümüşten, nakit paradan ve
ticaret mallarından 1/30 oranında zekât
verilir.
IV. Hür olmayan ve ergenlik çağına ulaş-
mayan kişiler zekât veremez.
V. Fakir olan kardeşe, halaya, amcaya,
dayıya ve bunların çocuklarına zekât
verilebilir.

**Yukarıda zekât ile ilgili verilen bilgiler-
den hangileri doğrudur?**

- A) I, II ve III.
- B) IV ve V.
- C) II, IV ve V.
- D) II, III ve IV.

3.

Görsel 2.15

Allah (c.c.) ilk insan topluluğundan başla-
yarak son peygamber Hz. Muhammed'e
(s.a.v.) kadar her topluma bir peygamber
göndermiştir. "Medyen halkına da kardeş-
leri Şu'ayb'ı peygamber gönderdik..." (Hûd
suresi, 84. ayet.) ayetinde ifade edildiği gibi
Hz. Şuayb (a.s.), ticaret ve alışveriş merke-
zi olan Medyen'e gönderilmiş bir peygam-
berdir. Haritada Medyenlilerin yaşadığı yer
gösterilmiştir.

Buna göre Medyen'le ilgili olarak;

- I. Kuzeybatı Arabistan bölgesinde bir yer-
leşim yeridir.
- II. Akabe Körfezi'nin doğu kıyılarında bu-
lunan bir bölgedir.
- III. Ticaret yolları üzerinde kurulmuş bir şe-
hirdir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

4. Hz. Ebu Bekir, cömertliğiyle bilinir ve sahip olduğu mallarını Allah yolunda harcardı. Hz. Ömer onun cömertliğini şöyle anlatırdı: “Hz. Peygamber bir gün bizlere sadaka vermemizi emretti. O sıralarda mal bakımından oldukça zengindim. Kendi kendime ‘Eğer Ebu Bekir’i geçebilmem mukadderse ancak bugün olabilir.’ dedim ve malımın yarısını getirdim. Hz. Peygamber ‘Aile efradına bir şey bıraktın mı?’ diye sordu. ‘Evet, onlara da bir şeyler bıraktım’ dedim. Ne kadar bıraktığımı sorduğunda ‘Bunun kadar da onlara bıraktım.’ cevabını verdim. Biraz sonra Ebu Bekir geldi. Hz. Peygamber ona da ‘Ey Ebu Bekir! Sen aile efradına ne bıraktın?’ dedi. O da ‘Onlara Allah’ı ve O’nun Resulünü bıraktım’ dedi. Bunun üzerine onu hiçbir zaman geçemeyeceğimi anladım.” (Tirmizî, Menâkıb: 16; Hilye, 1: 32.)

Bu parçada vurgulanan temel husus aşağıdaki ayetlerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) “Herkesin yüzünü O’na doğru çevirdiği bir yönü vardır. Öyleyse hayırlarda yarışın...” (Bakara suresi, 148. ayet)
- B) “Doğu da Allah’ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah’ın zatı oradadır. Şüphesiz Allah (zat ve sıfatlarında) sınırsızdır, çok bilgilidir.” (Bakara suresi, 115. ayet.)
- C) “Onların (zenginlerin) mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.” (Zâriyât suresi, 19. ayet.)
- D) “Onlar gaybe inanırlar, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiğimizden de Allah yolunda harcarlar.” (Bakara suresi 3. ayet.)

5. Surede, hesap gününü inkâr eden, yoksulu doyurmayan, yetimi dışlayan ve yardıma engel olan, ibadetlerini bilinçsizce ve gösteriş için yapanlardan söz edilmiştir.

Hakkında bilgi verilen sure aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maûn
B) Kevser
C) Fatiha
D) Kureyş

I.	Yalnızca Allah (c.c.) rızasını gözeterek, karşılık beklemezsizin bir kişinin yapmış olduğu her türlü maddi veya manevi iyilik	Sadaka
II.	Gücü yetenlerin ramazan ayının sonuna kadar vermekle yükümlü oldukları sadaka	Nisap
III.	Zenginlerin yılda bir kez mallarının belli miktarını vererek yaptıkları ibadet	Zekât
IV.	Bazı mali ibadetleri yerine getirebilmek için gerekli zenginlik ölçüsü	Fitre
V.	İnsanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadaka	Sadaka-i cariye

Yukarıdaki tabloda verilen kavramlar ve anlamları eşleştirildiğinde hangileri yanlış olur?

- A) II ve IV. B) III ve V. C) I ve III. D) I ve V.

7. Aşağıdaki ayetlerden hangisi konusu itibarıyla diğerlerinden farklıdır?

- A) “Onlar ... kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar.” (Bakara suresi, 3. ayet.)
- B) “Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin, eğer siz yalnız Allah’a kulluk ediyorsanız O’na şükredin.” (Bakara suresi, 172. ayet.)
- C) “Mallarını Allah yolunda harcayan sonra da harcadıklarının peşinden (bunları) başa kakmayan ve gönül incitmeyenlerin, Rab’leri katında mükafatları vardır...” (Bakara suresi, 262. ayet.)
- D) “Sadakaları açıktan verirsiniz ne güzel. Fakat onları gizleyerek fakirlere verirseniz bu sizin için daha hayırlıdır...” (Bakara suresi, 271. ayet.)

8.

		D	Y
1	İsmi Kur’an-ı Kerim’de geçmemektedir.		
2	Kendisine kitap gönderilmemiştir.		
3	Kavmi, ilahi mesajlara uyup kurtuluşa ermiştir.		
4	Peygamber olarak Medyen ve Eyke halkına gönderilmiştir.		

Tabloda Hz. Şuayb hakkında kaç doğru bilgiye yer verilmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

9 ve 10. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Osmanlı döneminde, orta hâlli bir esnaf, padişahların yaptırdığı selatin camilerini görüp imrenmiş ve kendisi de bir cami yaptırmak istemişti. Cami yaptırmaya niyeti kalbinde öyle güçlenmiş ki bir tutku hâlini almıştı. Ama maddi durumu cami yaptırmaya müsait değildi. Her zaman olduğu gibi çevresindeki insanlar yolundan çevirip ümidini kırmak için seferber olmuşlardı. “Gel vazgeç bu sevdadan, boyundan büyük işlere kalkışma...” deseler de o yolundan dönmemişti. Azmetmiş, nefsinin arzularını dizginleyerek para biriktirmeye karar vermişti. Ne zamanki canı bir şey istese “Sanki yedim!” deyip parasını bir kenara koymuştu. Bu şekilde 20 yıl boyunca biriktirdiği paralar küçük bir cami yaptıracak miktara ulaşmış ve Fatih’teki Zeyrek semtinde kendisine gösterilen yere hayalindeki camiye yaptırmıştı.

9. Parçada anlatılan olay aşağıdaki ifadelerden hangisiyle ilişkilendirilemez?

- A) İşten artmaz, dıştan artar.
- B) Damlaya damlaya göl olur.
- C) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- D) Her çok, azdan olur.

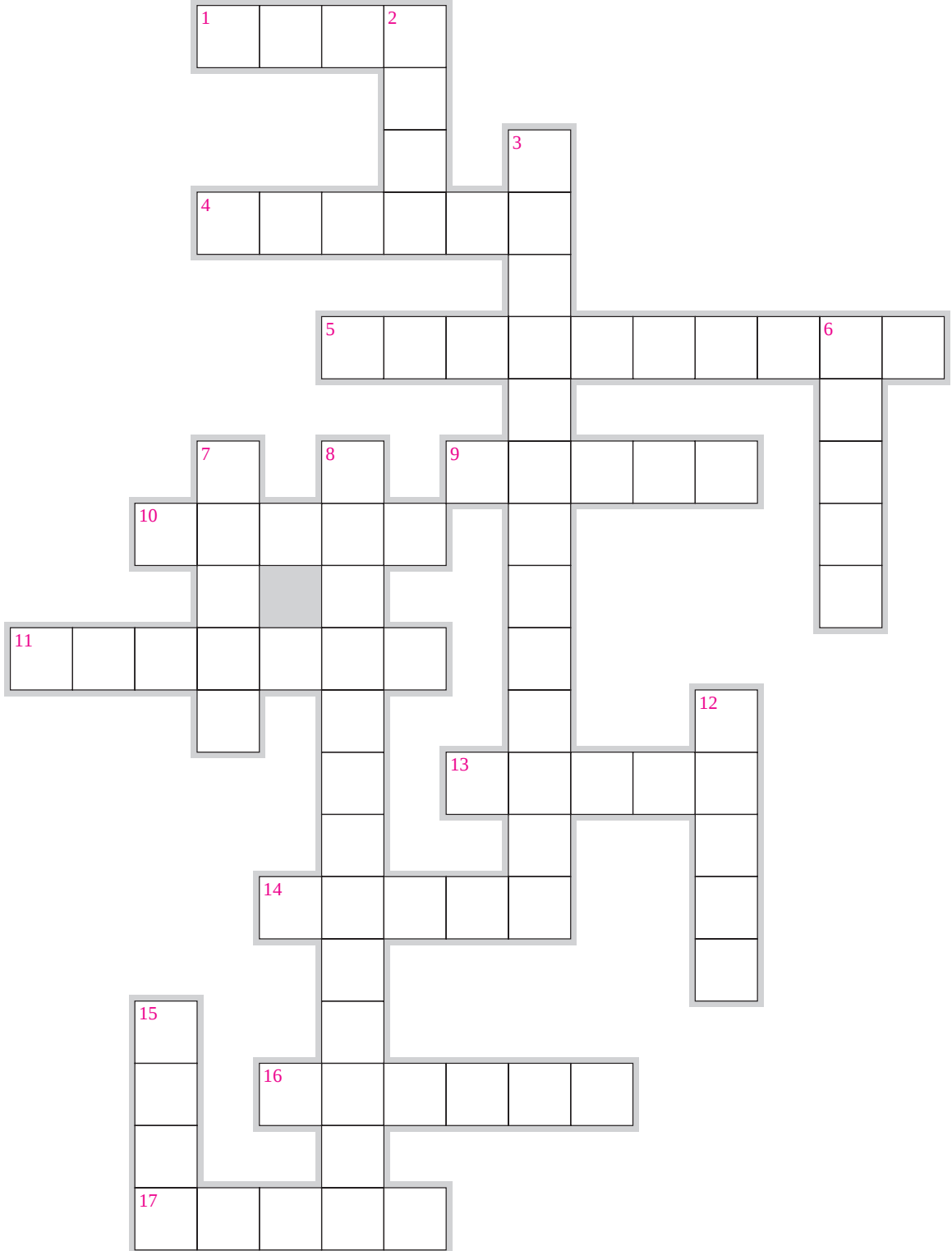
10. Bu camiye yaptıran kişinin sadaka türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fitre
- B) Zekât
- C) Fidyeye
- D) Sadaka-i cariye

BULMACA

Ünite geneliyle ilgili aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

1. İslam'da, toprak ürünlerinden onda bir oranında alınan vergi.
4. Yüce Allah'ın hoşnutluğunu elde etmek amacıyla her ne şekilde olursa olsun başkalarına yardım etme, iyilikte bulunma. Müslüman'ın Allah rızası için yaptığı her türlü iyilik.
5. Osmanlı döneminde bazı camilerin avlusunda ihtiyaç sahiplerinin alabilmesi için para bırakılan özel yer.
9. İslam'a göre helal kabul edilen mallardan faydalanma hakkını Allah'ın rızasını umarak toplumun kullanımına veren hayır kurumu.
10. Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve muhacirlere yardım eden Medineli Müslümanlara verilen ad.
11. Medine'ye göç eden Müslümanlara verilen isim.
13. Senede bir defa Ramazan Bayramı'ndan önce fakirlere verilmesi gereken sadaka.
14. Zekâtın sekiz kısım insana verileceğini ifade eden ayetin yer aldığı sure.
16. Hz. Peygamber'in ve Mekkeli Müslümanların Medine'ye göçü.
17. Zekât ve fitır sadakası gibi bazı mali ibadetleri yerine getirebilmek için dinen belirlenen zenginlik ölçüsü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2. Gösteriş, ikiyüzlülük, sahtekârlık, özü sözü bir olmama.
3. Vefatından sonra da kişiye sevap kazandırmaya devam eden sadaka.
6. Kur'an-ı Kerim'de adı geçen, Medyen ve Eyke şehirlerinin halkına gönderilen peygamber.
7. Allah'a ibadet niyetiyle yapılan, İslam'a ve Müslümanlara faydalı olan her türlü maddi harcama.
8. Allah'ın emirlerini kavmine tebliğindeki tatlı üslubu ve güzel anlatımından dolayı Hz. Şuayb peygambere verilen ad.
12. Müslümanların, mallarının belli bir oranını ibadet niyetiyle Kur'an'da belirtilen kişilere vermelerini gerektiren farz ibadet.
15. Kur'an-ı Kerim'de ismi, yardım anlamına gelen 107. sure.

3. ÜNİTE

DİN VE HAYAT

KONULAR

- ◆ Din, Birey ve Toplum
- ◆ Dinin Temel Gayesi
- ◆ Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)
- ◆ Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı

1. Din, Birey ve Toplum

BİLGİ KÜPÜ

Din, insanları dünya ve ahiret mutluluğuna yöneltir; akrabalar ve komşularla iyi ilişkiler kurmayı önerir; insanlardan Allah'a (c.c.) kulluk etmelerini ve insanlara saygılı olmalarını ister. Dinî emirler, tavsiyeler ve öğütler insanın aklına hitap eder, kalbine dokunur ve ruhunu aydınlatır. İnsanın bireysel ve toplumsal hayatını kendi yararına olacak şekilde düzenler. Dua, namaz, oruç, hac gibi ibadetlerle yaşadığı dinî tecrübeler, insandaki güvenme duygusunu pekiştirir. Bir varlığa sığınma ve bağlanma ihtiyacını giderir. Zekât, sadaka gibi sosyal ve iktisadi yönü öne çıkan ibadetler ise insanlara, birbirlerine karşı hak ve görevlerini hatırlatarak daha mutlu bir sosyal çevrenin oluşmasını sağlar. Toplumun birlik ve beraberlik içinde huzurlu bir yaşam sürdürmelerine zemin oluşturur.

ARAŞTIRALIM

Sözlük ve terim anlamları verilen kavramları araştırarak noktalı yerlere yazınız.

.....

1. Huy, mizaç, karakter, tabiat.
2. İnsanın yaratılışından gelen özellikleri ile insanların iyiliğini ve mutluluğunu hedef alan kuralların hayata geçirilmesi sonucunda kazanılan iyi ve güzel davranışlar.

.....

.....

1. İnanç ve ibadet sistemi.
2. Akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi kurallar bütünü.

.....

.....

1. Boyun eğme, itaat etme, saygı duyma, kulluk etme, tapınma, ululama, övme, yüceltme.
2. Yüce Allah'ın insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a (c.c.) karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar.

.....

OKUYALIM LİSTELEYELİM

“Bir gün Resulullah’ın yanında bulunduğumuz sırada yanımıza elbisesi bembeyaz, saçları simsiyah bir zat çıkageldi. Üzerinde yolculuk eseri görülüyor, bizden de kendisini kimse tanııyordu. Peygamber’in yanına oturdu ve dizlerini onun dizlerine dayadı. Ellerini de dizleri üzerine koydu ve

‘Ya Muhammed! Bana İslam’ın ne olduğunu söyle.’ dedi. Resulullah:

‘İslam; Allah’tan başka ilah olmadığına, Muhammed’in de Allah’ın Resulü olduğuna şahadet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutman ve gücün yeterse Beyt’i hac etmendir.’ buyurdu.

O zat: ‘Doğru söyledin.’ dedi. Biz buna hayret ettik. Zira hem soruyor hem de tasdik ediyordu.

‘Bana imanın ne olduğunu söyler misin?’ dedi.

Resulullah, ‘Allah’a, Allah’ın meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine ve ahiret gününe inanman, bir de kadere, hayrına şerrine inanmandır.’ buyurdu.

Yine: ‘Doğru söyledin.’ dedi.

O zat ‘Bana ihsanın ne olduğunu söyler misin?’ dedi. Resulullah

‘Allah’a O’nu görüyormuşsun gibi ibadet etmendir. Çünkü her ne kadar sen onu görmüyorsan da o seni muhakkak görür.’ buyurdu.

O zat ‘Bana kıyametten (ne zaman kopacağından) haber ver.’ dedi. Resulullah ‘Bu meselede kendisine sorulan, sorandan daha çok bilgi sahibi değildir.’ buyurdular. ‘Bundan sonra o zat gitti. Ben hayli bir süre bekledim.” Sonunda Allah Resulü bana ‘Ya Ömer! O soru soran zatın kim olduğunu biliyor musun?’ dedi. ‘Allah ve Resulü bilir.’ dedim. ‘Gerçekten o, Cibril’di. Size dininizi öğretmeye gelmişti.’ buyurdular.”

(Buhârî, İman 1; Müslim, İman 1.)

Verilen hadiste yapılan tanımların neler olduğunu ilgili başlıkların altına maddeler hâlinde yazınız.

İSLAM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

İMAN

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

İHSAN

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DÜŞÜNELİM

Dinin bireye ve topluma etkilerinin ne olduğunu düşünüp yazınız.

Dinin Bireye Etkisi

.....

.....

.....

Dinin Topluma Etkisi

.....

.....

.....

YORUMLAYALIM

Aşağıdaki ayetleri din-birey ve din-toplum ilişkisi kapsamında yorumlayarak yorumlarınızı noktalı yerlere yazınız.

- “(Rabb’imiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.” (Fatiha suresi, 5. ayet.)

.....

.....

- “... Haberiniz olsun, kalpler yalnızca Allah’ın zikriyle tatmin olur.” (Ra’d suresi, 28. ayet.)

.....

.....

- “İçinizden hayra çağıran, iyiliği emredip kötülükten meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.” (Âl-i İmrân suresi, 104. ayet.)

.....

.....

- “Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı yapışın; bölünüp parçalanmayın. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani siz birbirinize düşman idiniz de Allah gönüllerinizi birleştirdi ve O’nun nimeti sayesinde kardeş oldunuz. Siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi Allah kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle açıklıyor ki doğru yolu bulasınız.” (Âl-i İmrân suresi, 103. ayet.)

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 1

1. Din, akıl sahibi bireyleri kendi özgür iradeleriyle iyiye ve doğruya yönelten ve onların mutluluğunu amaçlayan ilahi kurallar bütünüdür. Dinin ana konuları; inanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve toplumsal ilişkilerdir.

Bu bilgiye göre varılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dinin en önemli unsuru inanç esaslarıdır.
- B) Ahlaki ilkeler toplumsal hayatı düzenler.
- C) İbadetler dinî hayatı görünür kılar.
- D) Din, bütün hayatı kuşatan ilahi kurallardır.

2. İnsan, varlıklar dünyasında yaşar. Bu dünyayı anlamaya ve yorumlamaya çalışır. Görünen dünyayı duyu organları vasıtasıyla ve geliştirdiği araçlarla inceler. Ancak insan akli sadece görünen dünyayı değil, duyular ötesi âlemi de merak eder ve bu âleme ilişkin sorular sorar. Göklerdeki mükemmel yaratılışı, dünya üzerindeki eşsiz güzelliği, evrendeki sonsuz düzeni fark eden insan sorgulamaya devam eder ve cevabını merak ettiği şu soruları sorar: Evreni kim yarattı? Bu mükemmel düzeni kim sağlıyor? İnsan niçin var edildi? Bu varlıkların sonu ne olacak? İnsanın bu ve benzeri tüm sorularına din cevap verir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsan içinde yaşadığı kâinat hakkında büyük bir meraka sahiptir.
- B) Din, insanın varoluşla ve ölüm sonrasıyla ilgili sorularına cevap verir.
- C) İnsan bütün sorularının cevabına bilimsel çalışmalarla ulaşabilir.
- D) İnsanın merakı sadece görünen âlemle sınırlı değildir.

3. Maddi yönüyle beslenme, giyinme, barınma, dinlenme gibi ihtiyaçları olan insanın, manevi açıdan da güvenme, bağlanma, inanma gibi ihtiyaçları vardır. İnsanın biyolojik ihtiyaçları nasıl doğuştan geliyorsa manevi ihtiyaçları da doğustandır. Bu yönüyle insandaki inanma ihtiyacı da fitridir. İnsanda her zaman yüce ve güçlü bir varlığa güvenme, ona sığınma ve ondan yardım isteme eğilimi vardır. İnsanın bu isteklerini en güzel şekilde karşılayan, dindir.

Parçada dinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnsanın manevi ihtiyaçlarına cevap vermesi
- B) İnsanlar arasındaki ilişkileri düzenlemesi
- C) Toplumsal dayanışmayı kuvvetlendirmesi
- D) İhtiyaç sahipleriyle ilgilenmeyi emretmesi

4. İslam dinine göre inancın, ibadetin ve ahlakın ve sosyal ilişkilerin temelinde yer alan temel kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnfak
- B) Rızık
- C) Tevhid
- D) Sadaka

5. İslam dininin emrettiği ibadetler öncelikle Müslüman bireylerin ahlaki olgunluğa erişmelerine yardımcı olur. Ahlaki erdemlere sahip bireylerden oluşan toplumda, huzur iklimi hâkimdir. Ayrıca bazı ibadetlerin doğrudan toplumsal hayatı güzelleştiren boyutları ön plandadır.

Buna göre aşağıdaki ibadetlerden hangisinin toplumsal hayata etkisi diğerlerine göre daha azdır?

- A) Kurban
- B) Zekât
- C) Dua
- D) Sadaka

2. Dinin Temel Gayesi

BİLGİ KÜPÜ

Dinin temel gayesi, insanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaktır. İslam'ın açıkladığı emir ve yasakların amacı, insanı ahlaken yüceltmektir. İnsanlar toplumda bir arada yaşarken hem ahlaki hem de hukuki birtakım yasalara uymak zorundadır. İslam dininin ahlaki ve hukuki düzenlemeleri, bireysel ve toplumsal hakları güvence altına alır. İslam dinine göre insan, hayatını en güzel ve mutlu bir şekilde devam ettirebilmesi için bazı temel haklara sahiptir. Bunlar din, dil, ırk ayırımı yapılmaksızın herkesin doğuştan sahip olduğu haklardır. Dinin gayelerinden biri de bu hakların korunmasıdır. İslam'ın korunmasına önem verdiği temel haklar; can, nesil, akıl, mal ve din emniyeti olmak üzere beş başlıkta değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRALIM

İslam dinine göre insan, hayatını güzel ve mutlu bir şekilde devam ettirebilmek için bazı temel haklara sahiptir. Bunlar din, dil, ırk ayırımı yapılmaksızın herkesin doğuştan sahip olduğu haklardır. Dinin gayelerinden biri de bu hakların korunmasıdır. İslam'ın korunmasına önem verdiği temel haklar; can, nesil, akıl, mal ve din emniyeti olmak üzere beş başlıkta değerlendirilmiştir.

Zarûrât-ı hamse denilen bu beş başlıkla ilgili İslam'ın emir ve yasaklarının neler olduğunu araştırınız. Elde ettiğiniz bilgileri noktalı yerlere yazınız.

1. CANIN KORUNMASI

.....

.....

.....

2. NESLİN KORUNMASI

.....

.....

.....

3. AKLIN KORUNMASI

.....

.....

.....

4. MALIN KORUNMASI

.....

.....

.....

5. DİNİN KORUNMASI

.....

.....

.....

DOLDURALIM

Aşağıda verilen ayet ve hadis meallerini okuyunuz. Her ayet veya hadisin, İslam dininin korunmasını istediği unsurlardan hangisiyle ilgili olduğunu karşısındaki noktalı yere yazınız.

1.	“Fakirlik korkusuyla çocuklarınızın canına kıymayın. Biz, onların da sizin de rızkınızı veririz. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahtır.” (İsrâ suresi, 31. ayet.)	
2.	“... Kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur...” (Mâide suresi, 32. ayet.)	
3.	“Ey inananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz.” (Mâide suresi, 90. ayet.)	
4.	“İnsan için ancak çalıştığıının karşılığı vardır.” (Necm suresi, 39. ayet.)	
5.	“...Yiyin, için fakat israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri sevmez.” (A'râf suresi, 31. ayet.)	
6.	“... O hâlde sen de dini Allah'a has kılarak (ihlas ile) kulluk et.” (Zümer suresi, 2. ayet.)	
7.	“Ey inananlar! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun...” (Tahrim Suresi, 6. ayet)	
8.	“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...” (Rûm suresi, 21. ayet.)	
9.	“Gücü yeten evlensin. Çünkü evlenmek gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur...” (Buhârî, Nikâh, 3.)	
10.	“İçki bütün kötülüklerin anasıdır.” (Nesâî, Eşribe, 44.)	
11.	“Hiç kimse kendi el emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir...” (Buhârî, Büyû', 15.)	
12.	“Sözlerin en hayırlısı Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim'dir. Yolların en hayırlısı Muhammed'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan ortaya çıkarılan bidatlerdir. Bütün bidatler de dalalettir.” (Müslim, Cum'a, 43.)	

İLKELER ÇIKARALIM

Aşağıda verilen hadisleri okuyarak çıkardığınız ilkeleri hadislerin altına yazınız.

“Allah’ın koymuş olduğu sınırları gözetenler ile o sınırları çiğneyen kimseler, bir gemideki yolculara benzer. Onlar kendi aralarında kura çekip gemiyi paylaşmışlar ve kimilerine geminin üst tarafı, kimilerine de alt tarafı düşmüştü. Geminin alt kısmında bulunanlar, suya ihtiyaç duyduklarında, yukarıdakilerin yanına geliyorlar ve su ihtiyaçlarını oradan gideriyorlardı. Bir defasında kendi kendilerine, ‘Biz kendi payımıza düşen alt kısımda bir delik açsak da yukarıdakileri hiç rahatsız etmesek.’ dediler. Eğer yukarıdakiler, alttaki insanları istekleriyle baş başa bırakırlarsa topluca helak olurlar. Eğer onlara engel olurlarsa hem kendileri hem de diğerleri kurtulur.” (Buhârî, Şirket, 6.)

.....

.....

.....

.....

Ebu Hüreyre anlatıyor: “Resulullah Medine pazarında dolaşırken bir buğday yığınının yanına geldi. Elini o yığının içine daldırınca parmakları ıslandı. Satıcıya, ‘Bu ıslaklık nedir?’ diye sordu. Buğday sahibi, ‘Üzerine yağmur yağmıştı ey Allah’ın Resulü!’ dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: ‘Öyleyse insanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koymak gerekmez miydi? Aldatan bizden değildir!’” (Müslim, İmân, 164.)

.....

.....

.....

.....

.....

“Hz. Muhammed (s.a.v.) bir gün yanında bulunanlara ‘Müflis (iflas etmiş kişi) kimdir bilir misiniz?’ diye sorar. Sahabe ‘Bizim aramızda müflis, parası ve eşyası olmayan kimsedir.’ diye karşılık verince şöyle buyurur: ‘Benim ümmetimden müflis o kimsedir ki kıyamet gününde namaz, oruç ve zekât gibi ibadetlerin sevabıyla gelir. Ancak şuna sövmüş, buna iftira bulmuş, ötekinin malını yemiştir, berikinin kanını dökmüş, diğerini de dövmüş olarak gelir. Hesap gününde hakkına girdiği kimselere onun iyiliklerinden alınıp dağıtılır. Eğer yaptığı iyilikleri, kötülüklerinin cezasını karşılamaya yetmezse hak sahiplerinin günahlarından alınarak onun üzerine yüklenir. Sonra da günahkâr bir kimse olarak cehenneme atılır. İşte asıl müflis bu kişidir.’” (Müslim, Birr ve Sıla, 59.)

.....

.....

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 2

1. “Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları şeytan işi, iğrenç şeylerdir. Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz.” (Mâide suresi, 90. ayet.)

Bu ayette, İslam’ın korunmasını emrettiği ilkelerden hangisiyle ilgili bir mesaj yer almamaktadır?

- A) Malın korunması
- B) Dinin korunması
- C) Aklın korunması
- D) Neslin korunması

2. Aşağıdaki yasaklardan hangisi İslam’daki malın korunması ilkesiyle ilgili değildir?

- A) Hırsızlık
- B) Faiz
- C) Gıybet
- D) Rüşvet

3. I. Putlara tapma
II. Falcılık
III. Rüşvet
IV. İsrâf

Verilenlerden hangisi veya hangileri İslam’ın korunmasını emrettiği ilkelerden biri olan dinin korunmasıyla doğrudan ilgilidir?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) III ve IV.

4. I. “Ey gençler! Aranızda gücü yeten evlensin. Çünkü evlenmek gözü haramdan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur...” (Buhârî, Nikâh, 3.)
II. “İçki bütün kötülüklerin anasıdır.” (Nesâî, Eşribe, 44.)
III. “Rüşvet alan da veren de cehennemdedir.” (Ebû Dâvûd, Akdiye, 4.)

Numaralandırılmış hadislerde aşağıdakilerden hangisine doğrudan değinilmiştir?

- A) Malın korunması
- B) Aklın korunması
- C) Neslin korunması
- D) Canın korunması

5.

İslam’ın aslından olmayan, dine sonradan giren ve din gibi algılanan hususlara hurafe denir. Hurafeler dinden olmayan masal, efsane ve rivayetlere dayanır. Genellikle sihir, büyü, ruh çağırma gibi çeşitli batıl inanışlarla karşımıza çıkar. Bunlar dinin yanlış anlaşılmasına sebep olur. Bu nedenle hurafelerden, yanlış anlayış ve inanışlardan uzak durulmalıdır.

Verilen ifadeleri kullanan bir konuşmacı İslam’ın korunmasını emrettiği ilkelerden hangisini anlatmaktadır?

- A) Malın korunması
- B) Dinin korunması
- C) Canın korunması
- D) Aklın korunması

6. • “...Kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur...” (Mâide suresi, 32. ayet.)
- “Ey inananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir, bunlardan kaçının ki saadete eresiniz.” (Mâide suresi, 90. ayet.)
- “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O’nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...” (Rûm suresi, 21. ayet.)
- “Kullarım sana beni sorduklarında bilsinler ki şüphesiz ben yakınım, bana dua ettiğinde dua edenin dileğine karşılık veririm...” (Bakara suresi, 186. ayet.)

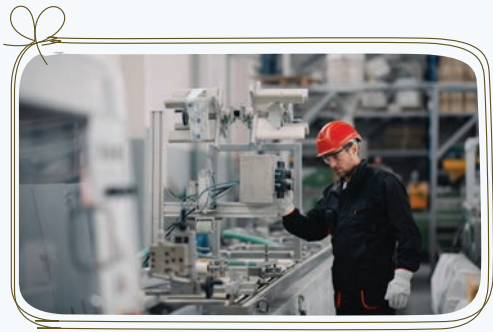
Aşağıdaki görsellerden hangisi verilen ayetlerle ilişkili değildir?

A)

Görsel 3.1

B)

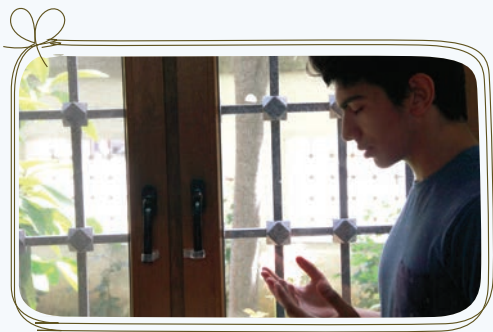
Görsel 3.2

C)

Görsel 3.3

D)

Görsel 3.4

7. Aşağıdaki hadislerden hangisi İslam’ın canın korunması ilkesiyle ilgilidir?

- A) “Hiç kimse kendi el emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir...” (Buhârî, Büyû’, 15.)
- B) “Çalışana ücretini teri kurumadan veriniz.” (İbn Mâce, Ruhûn, 4.)
- C) “Kişi, ne kendisine ne de başkasına zarar veremez.” (İbn Mace, Ahkam, 17.)
- D) “Kibre düşmeden ve israfa kaçmadan yiyin, sadaka verin/harcayın ve giyin.” (Nesâî, Zekât, 66.)

3. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)

BİLGİ KÜPÜ

Hz. Yusuf Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberlerdendir. Onun hayatını anlatan kıssa Kur'an-ı Kerim'de "kıssaların en güzeli" olarak nitelendirilir. Hz. Yusuf, Hz. Yakub'un on iki oğlundan biridir. Hz. Yakub, Hz. İshak'ın, o da Hz. İbrahim'in oğludur. Hz. Yusuf hayatı boyunca yaşamış olduğu zorluklara karşı üstün bir ahlak örneği sergilemiştir. Kardeşlerinin kendisine yaptığı kötülükleri affetmiş, karşılaşmış olduğu zorluklara karşı sabretmiş, hayatının her anında Allah'a (c.c.) güvenmeyi ilke edinmiştir.

BULALIM

Aşağıdaki bulmacayı çözerek renkli kısımdaki şifreyi bulunuz.

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												

SORULAR

1. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf'un hayatının anlatıldığı ve "kıssaların en güzeli" anlamına gelen ifade.
2. İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.
3. Hz. Yusuf'un babası.
4. Kulun bütün benliğiyle Yüce Allah'a yönelerek ondan istek ve dilekte bulunması.
5. Başa gelen sıkıntı ve belalar karşısında direnç göstermek.
6. Tüm insanlara gönderilmiş ve hükmü kıyamete kadar sürecek olan son ilâhi kitap.
7. Edepli, hayalî ve namuslu olmak, haramdan uzak durmak, çirkin davranışlardan sakınmak.

ŞİFRE:

1	2		3	4	5	6	7

DÜŞÜNELİM

Aşağıdaki görsellerin Hz. Yusuf'un hayatındaki yeri ve önemini düşününüz.

Görsel 3.5

Görsel 3.6

ANAGRAM BULMACA

1. Harfleri karışık olarak verilen kelimeleri ipuçlarından yararlanarak doğru şekilde yazınız.

Kur'an-ı Kerim'de hayatı "kıssaların en güzeli" olarak nitelendirilen peygamber.

USYFU

Kur'an-ı Kerim'deki geçmiş peygamberler ve milletlerle ilgili ibretlik ve tarihî olaylar.

SSKAI

Allah'ın (c.c.) kendisine bildirmesi sayesinde Hz. Yusuf'un yorumladığı şey.

ÜYRA

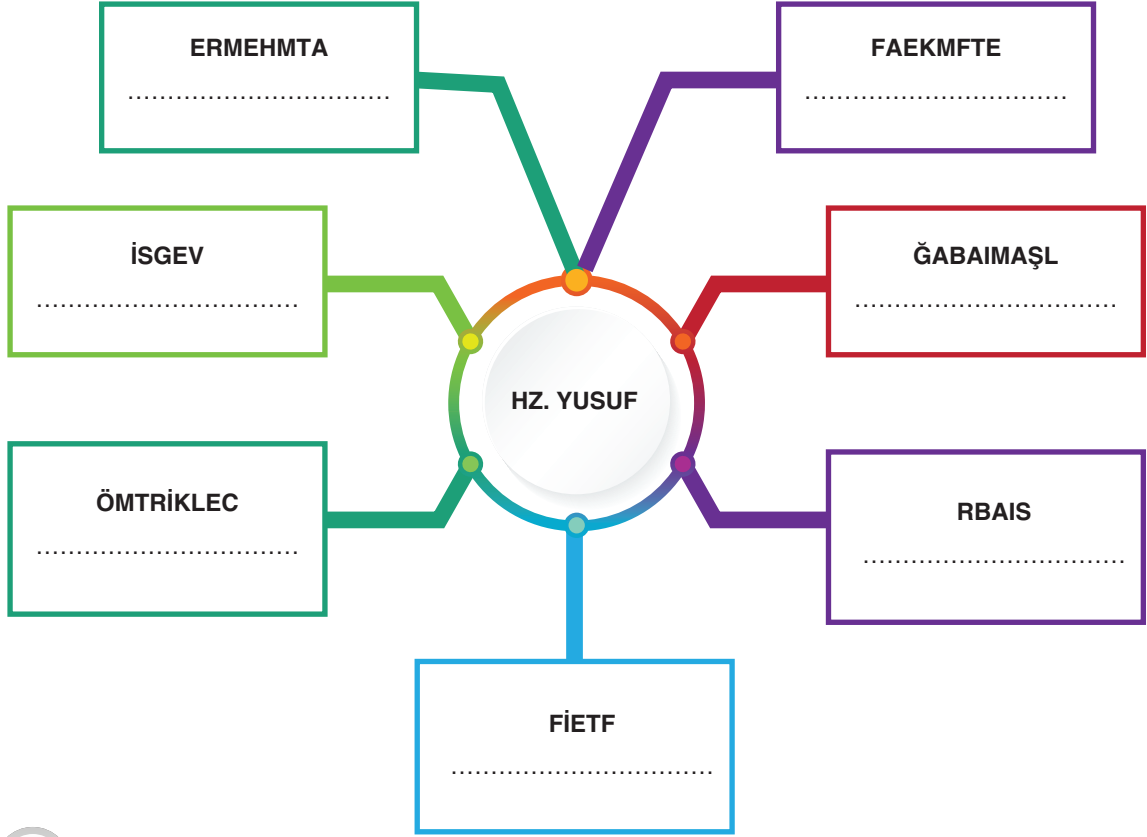
Hz. Yusuf'u hükümdarın görevlendirdiği sorumluluk alanı.

İZANHE

Hz. Yusuf'a peygamberlik verildiğinde bulunduğu yer.

NİZAND

2. Hz. Yusuf kıssasında geçen ahlaki esaslardan bazıları aşağıda harfleri karışık olarak verilmiştir. Bunların doğru şekillerini altlarına yazınız.

EŞLEŞTİRELİM

Hz. Yusuf'un kıssasından çıkarılabilecek pek çok mesaj vardır. Bu kıssada İslam dinindeki bazı değerler öne çıkar. Verilen değerleri aşağıdaki cümlelerle eşleştiriniz.

Sabır ve Tevekkül

Affetmek

Adalet

İffet

Vefa ve Sadakat

-: Hz. Yusuf kendisine teklif edilen kötü davranışı kabul etmeyerek kendini ahlaki bakımdan korumuş ve bu uğurda hapse girmeye bile razı olmuştur.
-: Hem Hz. Yusuf hem de Hz. Yakup direnerek ve Yüce Allah'a güvenerek karşılaştıkları tüm zorlukları aşmışlardır.
-: Hz. Yusuf, ekmeğini yediği, iyiliğini gördüğü Mısır vezirine hıyaneti asla düşünmemiştir.
-: Hz. Yusuf, kardeşlerinin yaptığı kötülüğe iyilikle karşılık vermiştir.
-: Devlet hazinesinin sorumluluğu verildiğinde Hz. Yusuf, insanlar arasında onların makam ve mevkilerine, ekonomik durumlarına, akrabalık ilişkilerine bakmaksızın hüküm vermiştir.

SIRALAYALIM

Hız. Yusuf ile ilgili bilgileri meydana geliş sırasına göre numaralandırınız.

Kuyunun yanından geçmekte olan bir kervanın yolcuları Hz. Yusuf'u kuyudan kurtardı.

Mısır hükümdarı bir gece rüyasında yedi zayıf ineğin yedi besili ineği yediğini ve yedi yeşil başağın yanında yedi kurumuş başağın olduğunu gördü.

Mısır hükümdarı, Hz. Yusuf'a devlet hazinesinin sorumluluğunu verdi.

Yusuf (a.s.) Mısır hükümdarının rüyasını yorumladı.

Hız. Yusuf bir gece rüyasında on bir yıldızın, Güneş ve Ay'ın kendisine secde ettiklerini gördü.

Ailesi Mısır'a yerleşti.

Ailesinin Mısır'a yerleşmesiyle birlikte Hz. Yusuf'un çocukken gördüğü rüyası gerçekleşmiş oldu.

Kıtlık oldu. Kardeşleri yiyecek ihtiyaçlarını karışlamak için Kenan bölgesinden Mısır'a geldiler.

Hız. Yusuf'un kardeşleri onu alıp kırlara götürdü ve bir kuyuya attı.

YAZALIM

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. (.....) Hz. Yusuf Mısır'da hazineiden sorumlu yönetici olduktan sonra kendisini kuyuya atan kardeşlerini cezalandırmıştır.
2. (.....) Hz. Yusuf, Hz. Yakup'un on iki oğlundan biridir.
3. (.....) Kur'an'da “kıssaların en güzeli” olarak nitelendirilen peygamber kıssası Hz. İbrahim'e aittir.
4. (.....) Kur'an'daki 12. sure, Yusuf suresidir ve bu sure 111 ayetten oluşur. Surenin tamamında Hz. Yusuf'un hayatı anlatılır.
5. (.....) Hz. Yusuf şöyle dua etmiştir: “Ey Rabb'im! Bana iktidar verdin ve bana rüyaların yorumunu da öğrettin. Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünyada da ahirette de beni yönetip himaye eden sensin. Müslüman olarak canımı al ve beni iyi kulların arasına kat!” (Yûsuf suresi, 101. ayet.)

KONU DEĞERLENDİRME 3

1. I. Kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır.
II. Kendisini kuyudan kurtaranlar tarafından Mısır'da köle olarak satılmıştır.
III. Hayatı boyunca iffetli olarak yaşamıştır.
IV. Hırsızlık iftirasına uğramış ve hapse atılmıştır.
V. Suçsuzluğunu ispatlayamamış ve hapisten hiç çıkamamıştır.

Hz. Yusuf'la ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II. B) II ve III.
C) III ve IV. D) IV ve V.

2. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Yusuf kisasında teşvik edilen davranışlardan biri değildir?

- A) Sabırlı olmak
B) Rüya yorumlamak
C) Affedici olmak
D) İffetli olmak

3. Hz. Yusuf'un kardeşlerine karşı tavrıyla ilgili aşağıdaki tutumlardan hangisini sergilediği söylenemez?

- A) Merhamet B) Affetme
C) İntikam D) Sevgi

4. • Kıssası Kur'an'da bir bütün olarak anlatılmaktadır.
• Hayatı zorluklar içinde geçmiştir.
• Sabır ve iffet timsali bir peygamberdir.
• Yüce Allah tarafından kendisine, rüyaları tabir etme kabiliyeti verilmiştir.

Hakkında bilgi verilen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. İbrahim B) Hz. Yunus
C) Hz. Hud D) Hz. Yusuf

5. (I) Hz. Yusuf rüyasında on bir yıldızın, Güneş ve Ay'ın kendisine secde ettiklerini gördü. (II) Hz. Yusuf'un kardeşleri onu bir kuyuya attılar. (III) Kuyunun yanından geçmekte olan bir kervanın yolcuları Hz. Yusuf'u kuyudan kurtardı. (IV) Hz. Yusuf Mısır'da köle olarak satıldı. (V) Hz. Yusuf iftira sonucu hapse mahkûm edildi. (VI) Hz. Yusuf Mısır hükümdarının rüyasını yorumladı. (VII) Mısır hükümdarı rüyasında, yedi zayıf ineğin yedi besili ineği yediğini ve yedi yeşil başağın yanında yedi kurumuş başağın olduğunu görmüştü. (VIII) Mısır hükümdarı, Hz. Yusuf'a devlet hazinesini yönetme sorumluluğunu verdi.

Bu parçadaki cümlelerden hangilerinin yeri değiştirildiğinde Hz. Yusuf'un hayatıyla ilgili bilgilerin oluş sırasındaki yanlışlık düzeltilmiş olur?

- A) I ile VIII yer değiştirmeli.
B) VI ile VII yer değiştirmeli.
C) VI ile VIII yer değiştirmeli.
D) II ile IV yer değiştirmeli.

4. Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı

BİLGİ KÜPÜ

Asr suresi, insanı ebedî mutluluğa ulaştıracak ve ebedî hüsrandan kurtaracak temel yolları açıklar. Surenin başında zamana yemin edilerek onun insan hayatındaki yerine ve önemine dikkat çekilmiştir. Asr suresinde dinî sorumlulukların temelini oluşturan ilkelerden bahsedilmektedir. Bu kısa surede iman, salih amel, hakkı ve sabrı tavsiye etmek gibi esaslara değinilmiştir. Bu esaslar bütünlük içinde benimsenerek yaşandığı takdirde insanı dünya ve ahiret mutluluğuna ulaştırır.

DÜŞÜNELİM

Aşağıdaki ayet ve hadisleri okuyunuz. Bu ayet ve hadislerin Asr suresinde geçen kavramlarla ilişkilerini düşününüz.

“Ashab-ı kiramdan iki kişinin karşılaştıkları zaman biri diğerine Asr suresini okumadan ve ardından selam vermeden ayrılmadıkları rivayet edilir.” (Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, XI, 348)

“Müslüman’ın Müslüman üzerindeki hakkı beştir: selamı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak, davete icabet etmek ve aksırana Allah’tan rahmet dilemek.” (Buhârî, Cenâiz, 2.)

“Güçlü kimse, insanları güreşte yenen değil, bilakis öfke anında kendisine hâkim olandır.” (Müslim, Birr, 107.)

“Sizden biri kendi nefsi için istediğini, mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz.” (Buhârî, İman, 7.)

“... Allah katında amellerin en hayırlısı az da olsa devamlı olandır.” (Müslim, Müsâfirîn, 215.)

ARAŞTIRALIM

Aşağıda Asr suresiyle ilgili sorular verilmiştir. Soruların cevaplarını araştırarak noktalı yerlere yazınız.

1. Sure adını nereden almıştır?

.....

2. Asr ne demektir?

.....

3. Asr suresinde bir Müslüman’ın sahip olması gereken hangi temel özelliklere vurgu yapılmıştır?

.....

4. Asr suresindeki temel ilkelerin bireye ve topluma katkıları nelerdir?

.....

YAZALIM

Şiiri okuyunuz. Bilmediğiniz kelimeleri sözlükten bularak Mehmet Akif Ersoy'un vermek isteği mesajı noktalı yere yazınız.

“Hâlikin nâ-mütenâhî adı var en başı Hak
Ne büyük şey kul için hakkı tutup kaldırmak
Hani ashâb-ı kirâm ayrılalım derlerken
Mutlaka sûre-i ve'l-Asr'ı okurmuş bu ne-
den?
Çünkü meknûn o büyük sûrede esrâr-ı felâh
Başta îmân-ı hakîkî geliyor sonra salâh
Sonra hak sonra sebât: İşte kuzum insanlık
Dördü birleşti mi yoktur sana hüsrân artık”
(M. Akif Ersoy, Safahât, s. 419.)

DOLDURALIM

Asr suresiyle ilgili istenen bilgileri noktalı yerlere yazınız.

Ayet Sayısı:

Nazil Olduğu Yer:

Surenin Nüzul Sebebi:

Meali:

Surede Geçen Önemli Kavramlar:

Surenin Kısaca Tefsiri:

Sure ile İlgili Bir Hadis:

Bu Sureden Öğrendiklerim:

EŞLEŞTİRELİM

1. Aşağıda verilen kavram ve anlamları uygun şekilde eşleştiriniz.

SALİH AMEL

İMAN

SABIR

HAK

1.: Mutlak gerçek, varlığı kesin olan, hakikat, İslam. Yüce Allah'ın isimlerinden biri.
2.: Başa gelen sıkıntı ve belalar karşısında direnç göstermek.
3.: İnsanın Allah'a (c.c.) yakınlaşmak niyetiyle yaptığı tüm güzel söz, iş ve davranışlar.
4.: Yüce Allah'ın peygamberler aracılığıyla gönderdiği dini, kalp ile tasdik edip dil ile söylemek.

2. Asr suresinin aşağıda verilen bölümlerini anlamlarıyla eşleştiriniz.

a

Bismillâhırrahmânırrahîm

b

Vel asr

c

İnnel insane le fi husr

ç

İllellezine âmenû

d

ve amilü's sâlihâti

e

ve tevâsav bi'l hakkı

f

ve tevâsav bi's sabr.

İnsan gerçekten ziyan içindedir.

birbirlerine sabrı tavsiye edenler

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

birbirlerine hakkı tavsiye edenler

Andolsun zamana ki

salih ameller işleyenler

Ancak (onlar ziyanda değildir), iman edip de

AKROSTİŞ

Aşağıda Asr suresiyle ilgili akrostiş çalışması yapınız.

A

S

R

S

U

R

E

S

İ

HATIRLAYALIM

Aşağıdaki görsellerin ve daha sayılabilecek pek çok güzel davranışın salih amele örnek olduğunu unutmayalım.

Görsel 3.7

Görsel 3.8

Görsel 3.9

Görsel 3.10

KONU DEĞERLENDİRME 4

1. I. vel asr.

II. illelezzine âmenû

III. ve tevâsav bi'l hakkı

IV. innel insane le fi husr

V. ve amilü's sâlihâti

VI. ve tevâsav bi's sabr

Asr suresinin okunuşunun doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) I, II, III, IV, V ve VI.

B) I, II, III, V, VI ve VI.

C) I, IV, III, V, II ve VI.

D) I, IV, II, V, III ve VI.

2. I. andolsun zamana ki

II. insan gerçekten ziyan içindedir

III. birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka
(onlar ziyanda değillerdir)

IV. iman edip de salih ameller işleyenler

V. birbirlerine hakkı tavsiye edenler

Asr suresinin mealinin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) I, II, III, IV ve V.

B) I, II, IV, V ve III.

C) I, IV, III, V ve II.

D) I, IV, II, V ve III.

3. **Asr suresiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Adını birinci ayette geçen “asr” kelimesinden alır.

B) Kur'an-ı Kerim'in en kısa surelerinden biridir.

C) İnsanoğlunun nasıl kurtuluşa ereceğini anlatır.

D) Kur'an-ı Kerim'in yüzüncü suresidir.

4.

- - - Suresinde Ele Alınan Konular

İman etmek	Salih ameller işlemek	Hakkı tavsiye etmek	Sabrı tavsiye etmek
------------	-----------------------	---------------------	---------------------

Tabloda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Hûd

B) İhlas

C) Asr

D) Beled

5. **Aşağıdakilerden hangisi Asr suresinde vurgulanan temel özelliklerden biri değildir?**

A) İman etmek

B) Salih amel işlemek

C) Sabrı tavsiye etmek

D) Merhameti tavsiye etmek

3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1. Din, birey yanında toplumları da iyiye ve güzele yöneltmek üzere hükümler ortaya koyar ve toplumların barış ve huzur içinde yaşamalarını ister. Şefkat, sevgi ve merhametin yaygınlaşmasını sağlayarak toplumlarda mutluluğun oluşmasına vesile olur. Din; inanç, ibadet ve ahlak yönüyle toplumu kuşatır. Nitekim din, adalet, yardımlaşma, dayanışma, akraba ve komşularla iyi ilişkiler içinde olmak gibi tavsiyeleriyle bu hedefi gerçekleştirir.

Bu parçadan din ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnanç, ibadet ve ahlak gibi yönleri vardır.
- B) Akraba ve komşularla iyi geçinmeyi öğretir.
- C) İnsanların mutluluğunu ve iyiliğini amaçlar.
- D) İnsanlara sadece ahireti düşünerek yaşamayı emreder.

2. “Hepiniz Âdem’in çocuklarıdır... Arap’ın Arap olmayana bir üstünlüğü yoktur... Ey insanlar! Kanlarınız (hayatınız), mallarınız, haysiyet ve şerefınız, Rabbinizle buluşacağınız güne kadar kutsal ve saygındır.” (Ahmet b. Hanbel, V, s. 411.)

Hadiste vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Herkesin ölümlü olduğu
- B) Hz. Âdem’in ilk insan olduğu
- C) Allah’ın (c.c.) huzuruna varılacağı
- D) İnsanların eşitliği ve saygınlığı

3. • Dünya ve ahiret mutluluğuna yönelir.
- Akrabalar ve komşularla iyi ilişkiler kurmayı önerir.
- Allah’a (c.c.) kulluk etmeyi ve insanlara saygılı olunmasını ister.

Verilenler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- A) Sanat
- B) Din
- C) Bilim
- D) Felsefe

4. “Hz. Muhammed (s.a.v.) bir keresinde, ‘Müflis (iflas etmiş kişi) kimdir bilir misiniz?’ diye sorar. Sahabe ‘Bizim aramızda müflis, parası ve eşyası olmayan kimsedir.’ diye karşılık verince şöyle buyurur: ‘Benim ümmetimden müflis o kimsedir ki kıyamet gününde namaz, oruç ve zekât (gibi ibadetlerin sevabıyla) gelir. Ancak şuna sövmüş, buna iftirada bulunmuş, ötekinin malını yemiş, berikinin kanını dökmüş, diğerini de dövmüş olarak gelir. Hesap gününde hakkına girdiği kimselere onun iyiliklerinden alınıp dağıtılır. Eğer yaptığı iyilikleri kötülüklerinin cezasını karşılamaya yetmezse hak sahiplerinin günahlarından alınarak onun üzerine yüklenir. Sonra da günahkâr bir kimse olarak cehenneme atılır. İşte asıl müflis bu kişidir.’” (Müslim, Birr ve Sıla, 59.)

Hadiste dikkat çekilen asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Parası ve eşyası olmayan kişiye müflis denmesi
- B) Namaz, oruç, zekât gibi ibadetlerin önemi
- C) Kul hakkı yemeden yaşamamanın önemi
- D) Kıyametin zamanının bilinemeyeceği

5. Aşağıdakilerden hangisi İslam'ın malın korunması ilkesiyle doğrudan ilgilidir?

- A) Kumarın haram olması
- B) Zekâtın farz kılınması
- C) İnfakın tavsiye edilmesi
- D) Ticaretin helal olması

6. Dinî emirler, tavsiyeler ve öğütler insanın aklına hitap eder, kalbine dokunur ve ruhunu aydınlatır. İnsanın bireysel ve toplumsal hayatını kendi yararına olacak şekilde düzenler. Dua, namaz, oruç, hac gibi ibadetlerle yaşadığı dinî tecrübeler insandaki güvenme duygusunu pekiştirir. Bir varlığa sığınma ve bağlanma ihtiyacını giderir. Zekât, sadaka gibi sosyal ve iktisadi yönü öne çıkan ibadetler ise insanlara, birbirlerine karşı hak ve görevlerini hatırlatarak daha mutlu bir sosyal çevrenin oluşmasını sağlar. Toplumun birlik ve beraberlik içinde huzurlu bir yaşam sürdürmelerine katkıda bulunur.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Din, insanı her yönüyle kuşatan kurallar bütünüdür.
- B) İnsan bağlanma ve inanma ihtiyacı hissedilen bir varlıktır.
- C) Namaz, oruç gibi ibadetlerin hükümleri Kur'an'da belirtilmiştir.
- D) Bazı ibadetler sayesinde insanlar toplumsal dayanışmaya katkı sağlamış olur.

7. "Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir..." (Rûm suresi, 21. ayet.)

Verilen ayet aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Canın korunması
- B) Neslin korunması
- C) Malın korunması
- D) Dinin korunması

8. "Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde selim akıl sahipleri için elbette ibretler vardır." (Âl-i İmrân suresi, 190. ayet.)

Bu ayette vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah (c.c.) insanın aklına hitap etmiştir.
- B) İnsana dünyanın düzeniyle ilgili örnekler verilmiştir.
- C) İslam, insanın akıllı bir varlık oluşunu önemser.
- D) Evrendeki düzen ve yaratılış, akıl sahipleri için bir delildir.

9. İslam'ın aslından olmayan, dine sonradan giren ve din gibi algılanan şeylere denir. Dinden olmayan masal, efsane ve rivayetlere dayanır. Genellikle sihir, büyü, ruh çağırma gibi çeşitli batıl inanışlarla karşımıza çıkar. Bunlar dinin yanlış anlaşılmasına sebep olur.

Hakkında bilgi verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hurafe
- B) İnanç
- C) Alışkanlık
- D) Gelenek

3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1. Din; inanç, yol, hâl ve gidiş anlamlarına gelir. Evreni yoktan var eden Allah (c.c.) ilk insan Hz. Âdem'den bu yana tarihin belirli dönemlerinde peygamberler ve kutsal kitaplar göndererek insanları inanmaya davet etmiştir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanların tuttukları yol, dinle ilişkilidir.
- B) Dinlerin ortak ilkeleri insanlar tarafından oluşturulmuştur.
- C) Din insanlık tarihi boyunca var olmuş evrensel bir olgudur.
- D) Kutsal kitaplara göre Allah (c.c.) kâinatın yaratıcısıdır.

2. Din; inanç, ibadet, ahlak ve sosyal ilişkilerde Allah'ın (c.c.) varlığı ve birliği esası üzerine kuruludur. İslam dini hayatın her aşamasında bu birlik vurgusunu öne çıkarır. İslam'da Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine inanılması istenirken O'na hiçbir şeyi ortak koşturmak ve yalnızca O'na kulluk edip ancak O'ndan yardım dilemek emredilir.

Bu parçada vurgulanan ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tevhid, İslam'ın en temel ilkesidir.
- B) Din; inanç, ibadet ve ahlak ilişkilerinden oluşur.
- C) Allah'ın varlığı ve birliği İhlas suresinde vurgulanır.
- D) Din, sosyal ilişkiler için belli ilkeler belirlemiştir.

3. “Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim sevillelim
Dünya kimseye kalmaz”

Yunus Emre

Bu dördlük aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkili değildir?

- A) Sevgi ve merhamet
- B) Kardeşlik
- C) Ayrımcılık
- D) Birlik ve beraberlik

4. İslam dininde emirler ve yasaklarla korunması şart olan beş temel hak vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu haklardan biri değildir?

- A) Canın korunması
- B) Aklın korunması
- C) Neslin korunması
- D) Örfün korunması

5. “Allah'ın mescitlerinde onun adının anılmasına engel olan ve onların harap olmasına çalışanlardan daha zalim kim vardır?” (Bakara suresi, 114. ayet.)

Bu ayet, İslam'ın korunmasını istediği haklardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Malın korunması
- B) Neslin korunması
- C) Dinin korunması
- D) Canın korunması

6. I. Akıl sahibi insanların kendi iradesiyle seçtikleri, onları hayra götüren ilahi kurallar bütününe - - - - denir.
- II. İslam'a göre başkasının malını haksız yere elinden almak - - - - dır.
- III. - - - - bağımlılığı gibi kötü alışkanlıklar akıl sağlığına zarar vermektedir.
- IV. - - - - saptırma, çarpıtma, değiştirme, bozma, bozulma anlamına gelir.

Numaralandırılmış tanımlarda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III	IV
A)	Din	Alkol	Kul hakkı	Tahrif
B)	Din	Kul hakkı	Alkol	Tahrif
C)	Kul hakkı	Din	Tahrif	Alkol
D)	Tahrif	Din	Alkol	Kul Hakkı

7. I. "... Babacığım! Ben rüyamda on bir yıldızı, Güneş'i ve Ay'ı bana secde ederken gördüm."
- II. "... Haydi, gemiye binin! Yüzerken de dururken de Allah'ın adını anın. Şüphesiz ki Rabb'im çok bağışlayan, pek esirgeyendir..."
- III. "... Rabb'im! Zindan bana bunların benden istediklerinden daha iyidir. Eğer onların bana kurdukları tuzağı boşa çıkarmazsan, onlara meyleder ve cahillerden olurum!.."
- IV. "Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli tanrılara mı, yoksa gücüne karşı durulamaz olan bir tek Allah'a mı (inanıp bağlanmak) daha iyi?"

Verilen ayetlerden hangisi veya hangileri Hz. Yusuf'la ilgili değildir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II.
- C) II ve III. D) III ve IV.

8.

Bilgiler	D	Y
İslam dini neslin korunması için Müslümanları evliliğe teşvik etmiştir.		
Dinin gayesi sadece dünya mutluluğunu sağlamaktır.		
Asr suresi adını birinci ayette geçen "asr" kelimesinden alır.		
Din, Allah'a (c.c.) kulluk etmeyi ve insanlara saygılı olmayı ister.		
İslam'a göre hiç kimse mülk edinme hakkına sahip değildir.		
İslam dini, insanın akıl sağlığına zarar veren şeylerden uzak durulmasını istemiştir.		
Hz. Yusuf kardeşlerinin kendisine yaptığı kötülükleri affetmiştir.		

Tabloda yer alan bilgiler, doğru veya yanlış olarak kodlanırsa aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

- A) Y, Y, D, D, Y, D ve Y
- B) D, Y, Y, D, D, D ve D
- C) D, Y, D, Y, D, Y ve D
- D) D, Y, D, D, Y, D ve Y

9.

- İman etmek
- Salih amel işlemek
- Hakkı tavsiye etmek
- Sabrı tavsiye etmek

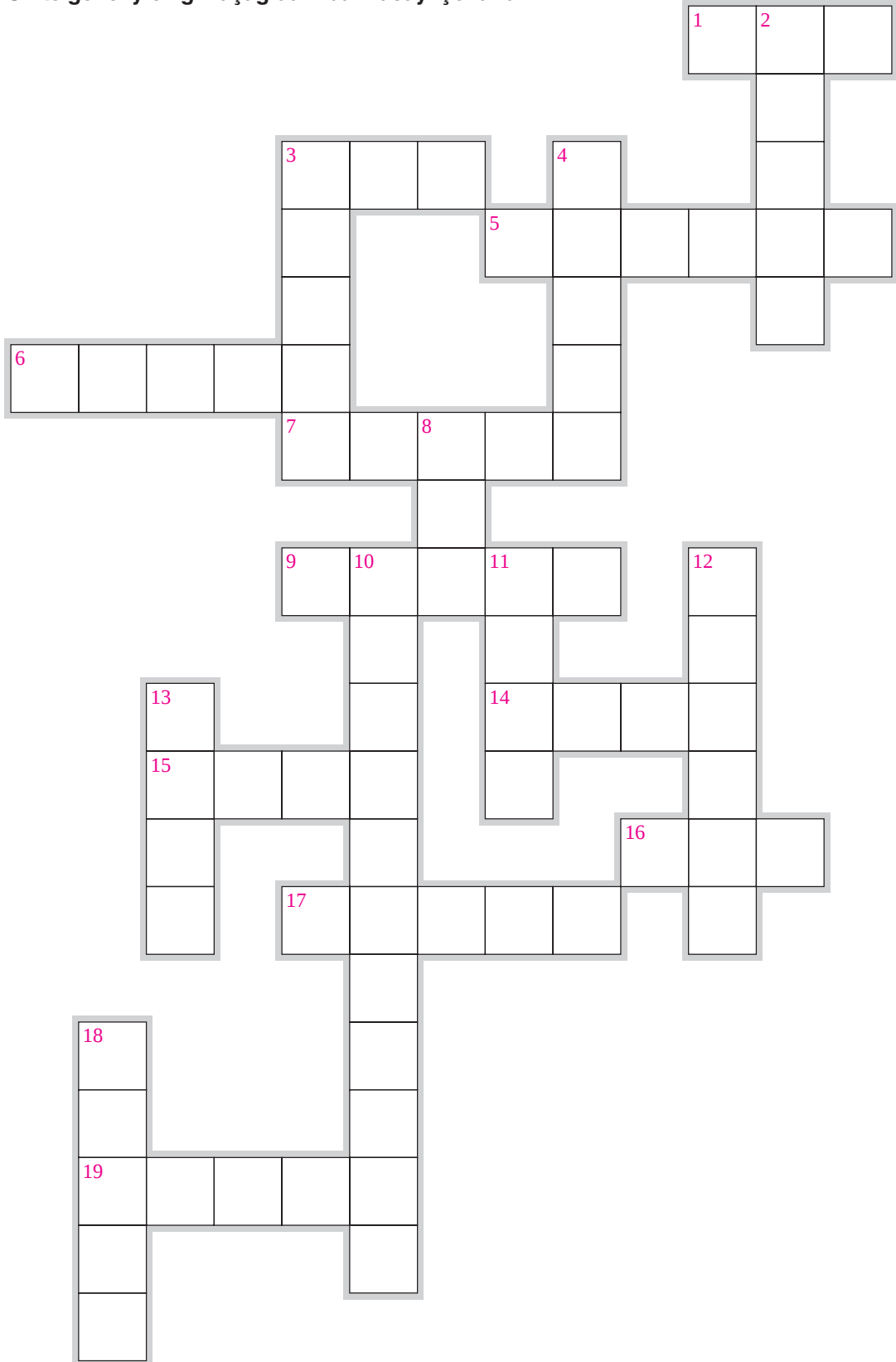
Verilen ilkeler aşağıdaki surelerden hangisine aittir?

- A) Asr suresi B) Fatiha suresi
- C) İhlas suresi D) Fil suresi

BULMACA

Ünite geneliyle ilgili aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

1. Varlıkların nefes alıp vermelerini sağlayan güç. İnsan ve hayvanlarda yaşamayı sağlayan ve ölümle vücuttan ayrılan madde dışı varlık.
3. Mutlak gerçek, varlığı kesin olan, hakikat, İslam. Yüce Allah'ın isimlerinden biri.
5. Beklenenin, umulanın elde edilememesinden doğan acı, mahrumiyet acısı, beklenene erişememekten doğan hüzün.
6. Kur'an-ı Kerim'de geçmişte yaşamış kişi ve topluluklarla ilgili bilgi veren bölümlerden her biri.
7. Ölçü ve miktar. Yüce Allah'ın bütün nesne ve olayları ezeli ilmiyle bilip belirlemesi.
9. Yüce Allah'ın birliğine inanan, putlardan yüz çevirip fitrat dini olan İslam'a dönen.
14. Sureleri oluşturan harf, kelime, cümle ve cümle grupları.
15. İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özellik. Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.
16. Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü.
17. Nesep, soy, sop ve zürriyet anlamlarına gelen kelime.
19. Başa gelen sıkıntı ve belalar karşısında direnç göstermek.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2. İnsanların doğuştan gelen manevi özellikleri ile sonradan ortaya koydukları davranışların bütünü.
3. Ölme, mahvolma, yok olma.
4. Verilen nimetlere ve yapılan iyiliklere teşekkür etmek, minnettar olmak.
8. Akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi kurallar bütünü.
10. İnsanların dünyadaki iyi ya da kötü tüm düşünce, söz ve davranışlarının Kirâmen Kâtibîn adlı melekler tarafından yazıldığı belge, manevi sicil defteri.
11. Yüce Allah'ın peygamberler aracılığıyla gönderdiği dini, kalp ile tasdik edip dil ile söylemek.
12. Yüce Allah'ın her insana doğarken bahşettiği yaratıcıyı bilme ve tanıma özelliği.
13. Yüce Allah'ın bildiği ve takdir ettiği olayların zamanı gelince meydana gelmesi.
18. Hayatının anlatıldığı kıssa "kıssaların en güzeli" olarak nitelendirilen, adına Kur'an-ı Kerim'de sure bulunan peygamber.

4. ÜNİTE

HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEKLİĞİ

KONULAR

- ◆ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğruluğu ve Güvenilir Kişiliği
- ◆ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve Affedici Oluşu
- ◆ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye Önem Vermesi
- ◆ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Davasındaki Cesaret ve Kararlılığı
- ◆ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Hakkı Gözetmedeki Hassasiyeti
- ◆ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Değer Vermesi
- ◆ Bir Sure Tanıyorum: Kureyş Suresi ve Anlamı

1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Doğruluğu ve Güvenilir Kişiliği

BİLGİ KÖPÜ

Hz. Peygamber hayatı boyunca doğruluktan ayrılmamıştır. Düşmanları dahi onun yalancı olduğunu söyleyememiştir. Peygamberliğinden önce de insanlar arasında "Muhammedü'l-Emin (Güvenilir Muhammed)" olarak tanınan Hz. Muhammed (s.a.v.) insanlara daima güven vermiş, verdiği sözü tutmuş ve emanetleri en güzel şekilde korumuştur. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) güvenilirliği, sözlerinde ve davranışlarındaki tutarlılığı kısa zamanda ona inanan insanların artmasında etkili olmuştur.

ARAŞTIRALIM YAZALIM

Aşağıdaki kavramların tanımlarını araştırınız ve noktalı yerlere yazınız.

Doğruluk:

Emin:

Emanet:

Güvenilirlik:

Sıdk:

Yukarıdaki kavramların peygamberlerin tebliğ görevini yürütmedeki önemi sizce nedir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

OKUYALIM LİSTEYELİM

Aşağıdaki metni okuyunuz.

İnsanlığa imanı, vahyi ve hidayeti taşımak için gönderilen bütün peygamberlerin ortak niteliği, “doğruluk ve güvenilirlik” anlamına gelen “sıdk ve emanet” vasfına sahip olmalarıdır. Çünkü tebliğ ve davetin başarıya ulaşması için doğruluk, dürüstlük ve samimiyet şarttır. Şiddetin, zulmün yaşandığı cahiliye döneminde sevgili Peygamber’imizin “Muhammedü'l-Emin” olarak anılması son derece önemlidir.

Resul-i Ekrem, hayatının her döneminde sadece müminlerin değil, düşmanlarının da kendisinden emin olduğu yüce bir şahsiyettir. Akrabaya, komşuya, ticarete muhatap olduğu insanlara, idaresi altındaki Müslümanlara güven veren, özü sözü bir, sadık insandır. Hâkimliği, komutanlığı, imamlığı, risaleti güven üzerine kuruludur.

Kur'an-ı Kerim'i ona getiren vahiy meleği nasıl er-Ruhu'l-Emin ise (Şuara, suresi, 193.ayet.); Mekke, Kâbe nasıl “el-Beledü'l-Emin” ise (Tin suresi, 3.ayet.); Hz. Peygamber de öylece doğru, öylece emindir.

Hız. Peygamber, güvenmeyi ve güvenilir olmayı, kendisini model alan bütün müminlerin ayrılmaz vasfı olarak zikretmiştir. “Mümin, insanların canlarına ve mallarına zarar vermeyeceğinden emin oldukları kimsedir.” (Tirmizi, İman, 12.) hadisi, “iman” ile “insanlara güven sunma” arasında doğrudan bağ kurması bakımından dikkat çekicidir.

Mümin, yüreğindeki sarsılmaz güveni davranışlarına dökmekle mükelleftir. “Bir kişinin kalbinde aynı anda iman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir arada bulunmaz.” (Ahmed bin Hanbel, II, 349.) hadisi gibi emanet bilincine sahip olmanın imanla özdeşliğini hatırlatan sayısız hadis-i şerif vardır.

Metinde Hız. Peygamber’le ilgili vurgulanan tutum ve davranışları listeleyiniz.

-
-
-
-
-
-
-

DEĞERLENDİRELİM

Aşağıdaki hadisleri dürüstlük ve güvenilirlik ilkelerinin toplumsal hayata etkileri bakımından değerlendiriniz.

“Bir kişinin kalbinde aynı anda iman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir arada bulunmaz.” (Ahmed bin Hanbel, II, 349.)

“Mümin, insanların canlarına ve mallarına zarar vermeyeceğinden emin oldukları kimsedir.” (Tirmizi, İman, 12.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TAMAMLAYALIM

Verilen hadis-i şerifi tamamlayınız ve bu davranışların insanlara ne gibi zararları olduğunu düşünerek not ediniz.

Münafıklığın alameti üçtür:

1. Konuştuğunda

.....

2. Söz verdiğinde

.....

3. Kendisine bir şey emanet edildiğinde

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

YORUMLAYALIM

“Müslüman, insanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir.” (Tirmizî, İman, 12.)

Hadiste geçen “elinden ve dilinden emin olmak” ifadesinin hangi davranışları kapsadığını yazınız.

Görsel 4.1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 1

1. Hz. Muhammed (s.a.v.), bütün insanlığa gönderilmiş son peygamberdir. Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'i onun vasıtasıyla insanlara bildirmiştir. Kur'an'ın ilk muhatabı olan Hz. Muhammed (s.a.v.), onu en iyi şekilde yaşamış ve açıklamıştır. Sözleri ve davranışlarıyla Müslümanlara en güzel örnek olmuştur. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bu güzel örnekliliği Kur'an-ı Kerim'de "üsve-i hasene (güzel örnek)" kavramıyla ifade edilir.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bu özelliği aşağıdaki ayetlerden hangisinde ifade edilmiştir?

- A) "Muhammed, içinizden herhangi birisinin babası değildir. O, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah, her şeyi bilendir." (Ahzâb suresi, 40. ayet.)
- B) "Biz seni bütün insanlara ancak müjdeci ve uyarıcı olarak göndermişizdir fakat insanların çoğu bilmez." (Sebe' suresi, 28. ayet.)
- C) "Biz ona (Peygambere) şiir öğretmedik; (bu) ona yakışmaz da. O (kendisine indirilen Kitap) yalnızca bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dır." (Yâsîn suresi, 69. ayet.)
- D) "Andolsun, Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır." (Ahzâb suresi, 21. ayet.)

2. Düşmanları bile Hz. Muhammed'in (s.a.v.) üstün şahsiyetini övmüşlerdir. Ebu Süfyan ticaret için gittiği Suriye'de Bizans İmparatoru Herakliyus'un Hz. Muhammed (s.a.v.) hakkındaki soruları karşısında Hz. Muhammed'in (s.a.v.) asil bir aileden geldiğini, hiç yalan söylemediğini, insanları putlara tapmaktan alıkoymaya çalıştığını, onları Allah'ın birliğine inanmaya, namaz kılmaya, zekât vermeye davet ettiğini ve kendisine inananların asla dinlerini terk etmediklerini ifade etmişti. Hz. Peygamber'in en belirgin özelliklerinin doğruluk, iffet, ahde vefa ve emanete riayet olduğunu söylemişti.

Bu parçada vurgulanan asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) düşmanlarıyla olan mücadelesi
- B) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) doğruluğu ve güvenilir kişiliği
- C) Ebu Süfyan'ın ticari seyahatleri
- D) Herakliyus'un Hz. Muhammed (s.a.v.) hakkındaki düşünceleri

3. İnsan ilişkilerinde vazgeçilmez ahlaki bir ilke olan güven, bir kimseye kuşku duymadan inanmak ve ona güvenmektir. Dürüst olmak, emanete ihanet etmemek, verdiği sözü tutmak gibi özellikler güvenilir insanın nitelikleridir. Peygamberliğinden önce de insanlar arasında "Muhammedü'l-Emin (Güvenilir Muhammed)" olarak tanınan Hz. Muhammed (s.a.v.) insanlara daima güven vermiş, verdiği sözü tutmuş ve emanetleri en güzel şekilde korumuştur.

Bu paragrafta peygamberlerin hangi sıfatından bahsedilmektedir?

- A) Tebliğ
- B) Fetanet
- C) İsmet
- D) Emanet

4. Hz. Peygamber hayatı boyunca doğruluk-tan ayrılmamıştır. Düşmanları dahi onun yalancı olduğunu söyleyememiştir. Nitekim Hz. Muhammed (s.a.v), Safâ tepesinden Mekkelilere seslenirken “Şu vadinin arkasında size saldırmak isteyen süvari birlikleri var desem bana inanır mısınız?” diye sorduğunda onlar hep bir ağızdan “Evet, inanırız... Biz senin bugüne kadar yalan söylediğini hiç görmedik...” diye karşılık vermişlerdir.

Verilen paragraf Hz. Muhammed’in (s.a.v.) hangi özelliğini yansıtmaktadır?

- A) Davasındaki cesaret ve kararlılığı
- B) Doğruluğu ve güvenilir kişiliği
- C) İnsanlara değer vermesi
- D) İstişareye önem vermesi

5. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) özellikleriyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Hendek Savaşı öncesi nasıl bir strateji izlenmesi gerektiği konusunda sahabenin görüşlerini dinlemesi ve bu görüşlerden birine göre hareket etmesi
- B) Hz. Hatice’nin, ticaret kervanını kendisine emanet etmesi ve onun da bu güveni boşa çıkarmaması
- C) Kendisine düşmanlık edenlerin bile en değerli eşyalarını gözleri arkada kalmadan ona emanet etmeleri
- D) Medine’ye hicret edeceği zaman, kendisinde bulunan emanetleri sahiplerine teslim etmesi için Hz. Ali’yi görevlendirmesi

6. Hz. Peygamber’in gençlik yıllarında Kâbe’nin onarılması kararı alınmıştı. Onarımdan bittikten sonra Hacerü’l-Esved’in yerine konulması olayında kabileler arasında çıkan tartışma neredeyse çatışmaya dönüşecekken Mekke’nin yaşlılarından biri, sorunun çözümü için Kâbe’ye ilk gelen kişinin hakem seçilmesi teklifinde bulundu. Orada bulunan herkes bu teklifi kabul etti ve hakemin vereceği karara uymaya söz verdi. Kâbe’ye ilk gelen kişinin Hz. Muhammed (s.a.v.) olduğunu gören herkes buna çok memnun oldu.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) peygamberliğinden önce Kâbe onarıma muhtaçtı.
- B) Mekke’nin ileri gelenleri sorun çözme konusunda başarısız insanlardı.
- C) Mekkeliler arasında Hacerü’l-Esved özel bir öneme sahipti.
- D) Hz. Muhammed (s.a.v.) toplumda güvenilir bir insan olarak tanınmıştı.

Görsel 4.2

2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Merhametli ve Affedici Oluşu

BİLGİ KÖPÜ

Hız. Peygamber (s.a.v.) son derece merhametli bir insandı. Allah (c.c.) onu âlemlere rahmet olarak göndermiştir. Bu yüzdendir ki Hz. Muhammed (s.a.v.) yetimlere, çocuklara, kadınlara, yaşlılara merhametle davranmıştır. Hatta hayvanlara ve diğer bütün canlılara merhametle yaklaşmış, etrafındakilere de bunu tavsiye ederek “Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.” (Buhârî, Edep, 18.) buyurmuştur.

YAZALIM

Metni okuyarak Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Taiflilere karşı tutumunun ne gibi sonuçlar doğurabileceğini noktalı yerlere yazınız.

TAİFLİLERİ İSLAM'A DAVET

Peygamberliğinin 10. yılından sonra Hz. Muhammed (s.a.v.) tebliğini Mekke'nin dışındaki insanlara ulaştırmak istiyordu. Bir gün yanına Zeyd b. Hârîse'yi alarak Taif'e gitti. Taif şehrinde Sakîf kabilesi yaşıyordu. Hz. Peygamber şehrin ileri gelenleriyle buluştu ve onları İslam'a çağırdı. Fakat Taiflilerin hiçbirisi bu daveti kabul etmedi. Çünkü onların Kureyşlilerle akrabalık ve sıkı ticari ilişkileri vardı; bu ilişkinin bozulmasını istemiyorlardı. Bunun üzerine Hz. Peygamber, onlardan hiç olmazsa çağrısını gizli tutmalarını istedi. Ama onlar bunu da kabul etmeyerek kölelere, Hz. Muhammed'i (s.a.v.) ve Zeyd'i taşlamalarını söylediler. Ortaya birden vahim bir durum çıkmıştı: Hz. Muhammed'in (s.a.v.) geçeceği yolun iki yanına dizilen birtakım cahil, kaba ve serseri kişiler ellerindeki taşları iki taraftan Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ve Zeyd'in üzerine atmaya başladı. Atılan taşlar Hz. Peygamber'in ayaklarını kanattı. Zeyd ise Hz. Muhammed'i (s.a.v.) taşlardan korumaya çalışırken başından yaralanmıştı. Bu sırada bir üzüm bağına sığındılar.

Hız. Peygamber bağda bir süre dinlendikten sonra Mekke'ye dönmek için yola çıktı. Bu sırada Cebrail geldi ve ona, eğer isterse Allah'ın (c.c.) kendisine işkence ve eziyet eden müşrikleri helak edeceğini söyledi. Hz. Peygamber kendisine yapılan o ağır eziyetlerden sonra bile beddua etmek yerine Cebrail'e şöyle dedi: “Hayır, istemem. Ben, Allah'ın bu müşriklerin soyundan yalnız Allah'a kulluk eden, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimseler meydana getirmesini isterim.” (İbn Hacer, Fethu'l-bârî, 6, 315.)

.....

.....

.....

.....

.....

DÜŞÜNELİM

Aşağıdaki hadisleri okuyarak Hz. Muhammed'in (s.a.v.) merhametli ve affedici oluşuyla ilgili düşüncelerinizi noktalı yerlere yazınız.

"Müslümanların evlerinin en hayırlısı, içinde yetime bakılıp iyilik edilen evdir. En kötüsü ise içinde yetime kötülük edilen evdir."

(İbn Mâce, Edeb, 6.)

.....

.....

.....

.....

H. Peygamber büyük bir ordunun başında Mekke'ye doğru ilerlerken Arc vadisinde, yolları üzerinde yeni doğmuş yavrularını emziren bir köpek gördü. H. Peygamber derhâl Cuayl b. Suraka adlı sahabiye çağırdı ve ondan, süt emen yavruların önünde durarak onları atlardan korumasını ve ordu geçinceye kadar orada nöbet tutmasını istedi.

(Vâkıdî, Megazi, II, 225.)

.....

.....

.....

.....

"Sizin en hayırlınız, aile fertlerine güzel muamelede bulunanınızdır..."

(İbn-i Mâce, Nikâh, 50.)

.....

.....

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 2

1. Merhamet, bir kimsenin ya da herhangi bir canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı üzüntü duymak, onun acı ve sıkıntılarına duyarlı olmaktır. Güzel ahlaka sahip insanların en belirgin özelliği, şefkatli ve merhametli olmalarıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.) de son derece merhametli bir insandı. Allah (c.c.) onu âlemlere rahmet olarak göndermiştir. Bu yüzdendir ki Hz. Muhammed (s.a.v.) yetimlere, çocuklara, kadınlara, yaşlılara merhametle davranmıştır. Hatta hayvanlara ve diğer bütün canlılara merhametle yaklaşmış, etrafındakilere de bunu tavsiye ederek “Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.” (Buhârî, Edeb, 18.) buyurmuştur.

Bu parçada vurgulanan asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Merhamet kelimesinin anlamı
- B) Merhamet ve güzel ahlak ilişkisi
- C) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) merhametli ve affedici oluşu
- D) Hz. Muhammed’in merhametle ilgili sözleri

2. Müşriklerin kendisine yaptığı eziyetlere karşı, “Ey Allah’ın Resulü, beni Rabbin gönderdi, emrindeyim, istersen bunları şehirleriyle birlikte tarumar edeyim.” diyen Cibrail’e (a.s) Hz. Muhammed (s.a.v.): “Hayır Ey Cibrail! Ben insanları helak etmek için değil, helakten kurtarmak için geldim. Olur ki bunların neslin-den zamanla bir tek de olsa Müslüman çıkar.” cevabını verdi. (Buhârî, Bed’ül-halk, 7.)

Hz. Muhammed’in (s.a.v.) bu davranışı aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Cesaret ve kararlılığı
- B) Hakkı gözetmedeki hassasiyeti
- C) İstişareye önem vermesi
- D) Merhametli ve affedici olması

3. Hz. Peygamber’in anlattığına göre, bir adam bir köpeğe acıması sebebiyle Allah’ın (c.c.) mağfiretine nail olmuştu. Yolculuk sırasında susayan ve bir kuyuya inip su içen adam, çıktığında susuzluktan toprağı yalayan bir köpek görmüştü. Ona karşı merhametli davranarak tekrar kuyuya inmiş, pabucuna doldurduğu suyu çıkarıp köpeğe içirmişti. Yüce Allah, adamın bu davranışını beğenmiş ve onu bağışlamıştı. Sahabiler merak ederek sormuşlardı, “Hayvanları sulayınca da sevaba erişir miyiz?” Allah Resulü, “Elbette, her hayat sahibini sulama karşılığında size ecir vardır.” buyurmuştu. (bk. Buhârî, Mezâlim, 23.)

Bu parçada anlatılanlar Hz. Muhammed’in (s.a.v.) aşağıda verilen özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Merhametli olması
- B) İnsanlara değer vermesi
- C) Kararlı olması
- D) Vefakâr olması

4. Hz. Muhammed (s.a.v.), Allah’ın (c.c.) rahmetine mazhar olmanın şartı olarak yaratılanlara merhametli davranmayı önermiştir ve şöyle buyurmuştur: “Merhametliler Rahman’ın merhamet ettiği kimselerdir. Siz dünyündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin...” (bk. Tirmizî, Birr, 16.)

Verilen hadisleri okuyan biri Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Merhametli olmak övülen bir davranıştır.
- B) Allah’ın (c.c.) merhameti, canlılara karşı merhametli olmamıza bağlıdır.
- C) Çocukların eğitimi büyüklerin kontrolünde gerçekleşmelidir.
- D) Merhametli insan, çocuklara sevgi ve şefkat gösterir.

5. “Allah’ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile...” (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

“Size kendi içinizden öyle bir peygamber geldi ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir. O size çok düşkün, müminlere çok şefkatli, çok merhametlidir.” (Tevbe suresi, 128. ayet.)

Verilen ayetlere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kur’an-ı Kerim’de Hz. Muhammed’in (s.a.v.) merhameti övülmüştür.
- B) Yüce Allah Hz. Muhammed’i (s.a.v.) merhametli ve affedici olması konusunda teşvik etmiştir.
- C) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) merhametli olması çevresindekileri etkilemiştir.
- D) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) merhametli ve affedici olmakla ilgili öğüt verici hadisleri vardır.

6. “Andolsun, size içinizden öyle bir peygamber geldi ki sizin sıkıntıya düşmeniz ona çok ağır gelir. Çünkü o, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatli ve merhametlidir.” (Tevbe suresi, 128. ayet)

Aşağıdaki tutumlardan hangisi bu ayetin mesajıyla uyumlu değildir?

- A) Muhtaç durumda olana yardım etmek
- B) Arkadaşlarının sorunlarını çözmeye çalışmak
- C) Hata yapanlara düzeltme fırsatı vermek
- D) Yardım taleplerini karşılıksız bırakmak

7. Kendisi de bir yetim olan Hz. Muhammed (s.a.v.) özellikle yetimlere karşı duyarlı davranmıştır. Onların haklarının yenmemesi ve onlara zulmedilmemesi konusunda insanları uyarmıştır. Yetimleri koruyup gözetmeye teşvik etmiştir. Allah’ın (c.c.) “Öyleyse sakın yetimi ezme! El açıp isteyeniyi de sakın azarlama.” (Duhâ suresi, 9-10. ayetler.) emrine uygun davranmıştır.

Aşağıdaki hadislerden hangisi konuyla doğrudan ilişkilidir?

- A) “Müslümanların evlerinin en hayırlısı içinde yetime bakılıp iyilik edilen evdir. En kötüsü ise içinde yetime kötülük edilen evdir.” (İbn Mâce, Edeb, 6.)
- B) “Allah sizin dış görünüşlerinize ve mallarınıza bakmaz. Kalplerinize ve davranışlarınıza bakar.” (Müslim, Birr, 34.)
- C) “Dua ibadetin özüdür.” (Tirmizî, Deavât, 1.)
- D) “Her canlıya yapılan iyilikte bir sevap vardır.” (Müslim, Selam, 153.)

8. Hz. Enes der ki “Biz seyahat esnasında bir yerde konakladığımız da develerimizin üzerindeki ağırlıkları indirmeden ne namaz kılar ne de yemek yedik...”

“... Acıkan her hayvan hususunda dikkatli olun, kıyamet gününde Allah’a şikâyet edirsiniz.” (Hadis-i şerif)

Aşağıdaki davranışlardan hangisi bu bilgilerle çelişir?

- A) Hayvanları dövüştürmeye teşvik etmek
- B) Parklara yiyecek ve içecek kapları koymak
- C) Doğal yaşam alanlarını korumaya almak
- D) Kışın yabani hayvanlar için kırlara yiyecek bırakmak

3. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İstişareye Önem Vermesi

BİLGİ KÜPÜ

İstişare, bir konuda doğruyu bulmak için bilgisi olan kişilerle görüşmek ve fikir alışverişinde bulunmak anlamlarına gelir. Danışma anlamına da gelen istişare, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bireysel ve toplumsal hayatında sürekli başvurduğu önemli bir ilkedir. Hz. Peygamber (s.a.v.) herkesi ilgilendiren önemli konularda arkadaşlarına danışmış ve Müslümanlarla istişare sonucunda verilen kararlara uygun hareket etmiştir.

ARAŞTIRALIM

Aşağıdaki soruların cevaplarını araştırarak noktalı yerlere yazınız.

İstişare nedir?

.....

.....

Kimlerle istişare edilmelidir?

.....

.....

İstişarenin faydaları nelerdir?

.....

.....

“... İşlerini kendi aralarında birbirlerine danışarak (istişare ile) yaparlar...” (Şûrâ suresi, 38. ayet.) ayetinde verilmek istenen mesaj nedir?

.....

.....

YAZALIM

Üç konu belirleyiniz ve büyüklerinizle bu konularda istişare ederek ortaya çıkan fikirleri yazınız.

KONU:.....

Fikirler:.....

KONU:.....

Fikirler:.....

KONU:.....

Fikirler:.....

OKUYALIM DÜŞÜNELİM

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hayatından verilen istişare örneklerini okuyunuz ve istişarenin önemi üzerine düşünerek fikirlerinizi aşağıya not ediniz.

Hz. Peygamber'e, Bedir Savaşı zaferle sona erdiğinde esirler getirilmişti. Hz. Muhammed (s.a.v.) "Bu esirler hakkında ne diyorsunuz?" diye sorarak ashâbıyla istişare etmişti. Sonuçta Hz. Ebu Bekir'in görüşünü benimsemiş, okuma yazma bilenleri on Müslüman'a okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakmıştı. (bk. Ebu Dâvûd, Cihâd, 121.)

Müslümanlar umre için yola çıktıklarında Hudeybiye'de müşrikler tarafından durdurulmuştu. Görüşmeler sonunda bir antlaşma yapılmıştı. Antlaşmaya göre sahabe o sene Mescid-i Haram'ı ziyaret etmeden geri dönecekti. İhramlıydılar ve umre yapmadan geri dönmeyi içlerine sindiremiyorlardı. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) "Kalkınız, kurbanlarınızı kesiniz, sonra tıraş olunuz." diye davet etmesine ve bu daveti üç kez tekrarlamasına rağmen kimse hareket etmedi. Bunun üzerine Hz. Muhammed'in (s.a.v.) eşi Ümmü Seleme'yle yaptığı istişare sonucunda eşi ona, kendisinin meydana çıkıp kurbanını kesmesini ve tıraş olmasını böylece onların da peygamberlerine uyacaklarını söyledi. Hz. Muhammed (s.a.v.), eşinin tavsiyesine uygun olarak davrandığında sahabiler de onu takip etti. (bk. Buhârî, Şurut, 15.)

.....

.....

.....

İŞARETLEYELİM

İstişare edilecek kişilerde olması gereken özellikleri işaretleyiniz.

Kıskançlık

Bilgi

Kurnazlık

Tecrübe

Hırs

Akıl ve zekâ

İleri görüşlülük

Doğruluk

TAMAMLAYALIM

İstişare ile ilgili verilen atasözlerindeki eksik kelimeleri noktalı yerlere yazınız.

- ➔ akıldan üstündür.
- ➔ Ulu dinleyen, ulu dağlar aşar. Ulu sözü uyuyakalır.
- ➔ Bin bilsen de bir sor.
- ➔ Danışan dağı aşmış, düz yolda
- ➔ Yol sormakla

BULALIM

Verilen kelimeleri bulmacadan bulunuz.

- İSTİŞARE
- MÜTALAA
- TARTIŞMA
- ŞÛRÂ
- DANIŞMAK
- ÖNERİ
- TEKLİF
- FİKİR
- GÖRÜŞ
- TAVSİYE
- DEĞERLENDİRME

M	D	T	Ü	S	M	L	Ö	N	E	R	İ	Ü	İ
M	A	A	Ş	A	Ü	T	A	V	S	İ	Y	E	S
N	N	R	Û	L	T	A	F	R	İ	T	Ş	L	T
E	I	T	R	R	A	İ	İ	N	İ	E	A	R	İ
A	Ş	İ	Â	L	L	A	K	R	İ	K	N	D	Ş
A	M	Ş	D	A	A	N	İ	İ	Ş	L	M	A	A
İ	A	M	L	E	A	Y	R	Ü	R	İ	Ü	T	R
Ü	K	A	R	L	G	Ö	R	Ü	Ş	F	E	R	E
D	E	Ğ	E	R	L	E	N	D	İ	R	M	E	.

KONU DEĞERLENDİRME 3

1. I. Danışma da denilen istişare, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bireysel ve toplumsal hayatında sürekli başvurduğu önemli bir ilkedir.

II. İstişare, bir konuda doğruyu bulmak için bilgisi olan kişilerle görüşmek ve fikir alışverişinde bulunmak anlamlarına gelir.

III. Hz. Peygamber herkesi ilgilendiren önemli konularda arkadaşlarına danışmış ve Müslümanlarla istişare sonucunda verilen kararlara uygun hareket etmiştir.

Numaralandırılmış cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde cümleler hangi sırayla dizilmelidir?

- A) I, II ve III. B) II, I ve III.
C) III, I, ve II. D) III, II ve I.

2. Kur'an'da Şûra (danışma) isminde bir sure bulunur. Bu surede Yüce Allah "Yine onlar, Rabblerinin davetine icabet ederler ve namazı kılarlar. Onların işleri aralarında danışma iledir. Kendilerine verdiğimiz rızıktan da harcarlar." (Şûra suresi, 38. ayet.) buyurmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi verilen ayetten çıkarılabilecek bir yargıdır?

- A) Kur'an danışmayı, Müslümanların önemli bir özelliği olarak vurgulamıştır.
B) Allah'ın (c.c.) davetine icabet etmenin tek yolu namaz kılmaktır.
C) Danışarak yapılmayan bir işte hayır yoktur.
D) Danışarak iş yapılmasının hemen ardından Allah'ın (c.c.) verdiği rızıktan harcanmalıdır.

3. Hz. Muhammed (s.a.v.), kritik konularda ortak bir tutum belirlenmesine özen göstermiş, kararları istişare neticesinde almış ve uygulamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) istişare neticesinde aldığı ve uyguladığı kararlar arasında gösterilemez?

- A) Bedir Savaşı sonunda esirlere nasıl davranılacağı
B) Uhud Savaşı'nda düşmanın nasıl karşılanacağı
C) Mekke'nin fethi sonrasında Kâbe'deki putların ne olacağı
D) Hendek Savaşı öncesi şehrin etrafına hendek kazılması

4. (I) İstişarede ortak karar alabilme ve uzman görüşüne dikkat etme öne çıkar. (II) Ortak karar alındığı için toplumsal birliktelik kuvvetlenmiş olur. (III) İstişare sonucu alınan karar olumsuz sonuçlar doğursa bile sorumluluk paylaşıldığı için birliktelik zarar görmez. (IV) Alacağımız kararlarda ve çözüm önerilerinde ortak akla değer vermeli, farklı görüşleri dikkate almalıyız.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bir öğüt verilmesi söz konusudur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

5. Başkalarıyla fikir alışverişinde bulunmaya istişare denilir.

Aşağıdakilerden hangisi istişare ile ilgili bir atasözü değildir?

- A) Akıl akıldan üstündür.
- B) Bin bilsen de bir bilene danış.
- C) Bilmemek ayıp değil öğrenmemek ayıp.
- D) Danışan dağı aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış.

6. Hz. Muhammed (sav.);

Kızlarını evlendirme kararını ailesi ile birlikte vermiştir. Peygamberlik görevi verildiğinde durumunu, eşi Hz. Hatice ile görüşmüştür. Medine'nin nasıl savunulacağı hususunda arkadaşlarının görüşlerini almıştır.

Bu bilgiler Hz. Peygamber'in hangi özelliğini gösterir?

- A) Danışarak iş yaptığını
- B) Bilgiye önem verdiğini
- C) Dürüstlüğü teşvik ettiğini
- D) İnsanlara değer verdiğini

7. Cesaretli ve kararlı olan biri aşağıdakilerden hangisini yapmaz?

- A) Temkinli davranır.
- B) Azimle çalışır.
- C) Düşünmeden harekete geçer.
- D) Sabırla çalışmaya devam eder.

8. • Hz. Muhammed (s.a.v), önceleri mescitte bulunan bir hurma kütüğüne dayanarak hutbelerini ayakta verirdi. Zamanla cemaat kalabalıklaştı. Müslümanların Hz. Peygamber'i daha iyi görebilecek ve duyabilecek yüksekçe bir yere ihtiyaç duyduğunu gören sahabilerden Temîm ed-Dârî, ona bir minber yapmayı önerdi. Bu öneriyi sahabilerle istişare eden Hz. Peygamber, amcası Abbâs'ın kölesi Minâ'ya üç basamaktan ibaret sade bir minber yaptırdı. (bk. Dârimî, Mukaddime, 6.)
- Bedir Savaşı zaferle sona erdiğinde esirler getirildi. Hz. Muhammed (s.a.v.) "Bu esirler hakkında ne diyorsunuz?" diye sorarak sahabilerle istişare etmişti. Sonuçta Hz. Ebu Bekir'in görüşünü benimsemiş, okuma yazma bilenleri on Müslüman'a okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakmıştı. (bk. Ebu Dâvûd, Cihâd, 121.)

Verilen bilgilerden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bedir Savaşı sonunda Mekkeli müşriklerden esir düşenler olmuştur.
- B) İslam'ın ilk yıllarında mescitte minber yoktu ve zamanla minber ihtiyacı hissedilmiştir.
- C) Hz. Muhammed (s.a.v.) istişareye önem vermiş ve bunun örneklerini sergilemiştir.
- D) Müslümanlar arasında okuma yazmaya önem verilmiştir.

4. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Davasındaki Cesaret ve Kararlılığı

BİLGİ KÜPÜ

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kişisel özelliklerinden biri de cesur olmasıdır. O, en zor ve sıkıntılı anlarda bile cesaretinden bir şey kaybetmemiştir. Mekkeli müşriklerin İslam'ın yayılmasına engel olma çabalarına hatta Taif'te müşrikler tarafından taşlanarak şehirden çıkarılmasına rağmen içinde bulunduğu toplumun inanç ve âdetlerinin yanlış olduğunu cesaretle söylemiştir. Allah Resulü "Güneş'i sağ elime, Ay'ı da sol elime verseler yine de yolumdan dönmem..." (İbn Hişam, es-Sîre, C 1, s. 101.) buyurarak cesaretini ve kararlılığını ortaya koymuştur.

ARAŞTIRALIM

Aşağıdaki kavramların anlamlarını araştırarak karşılarına yazınız.

Azim	
Cesaret	
Dava	
Fedakârlık	
Gayret	
İlke	
İrade	
Kahramanlık	
Kararlılık	
Öz güven	
Sabır	
Şecaat	
Tevekkül	
Yiğitlik	

DÜŞÜNELİM

Aşağıdaki örneğe göre Hz. Muhammed'in (s.a.v.) davasındaki cesaretinin ve kararlılığının İslam'ın yayılışındaki etkisi nedir? Düşüncelerinizi noktalı yerlere yazınız.

"Yakın akrabalarını uyar." emri gereğince gizli davet dönemi bitmiş ve Resulullah İslam'ı açık-
tan tebliğe başlamıştı. Onun bu davetine müşriklerin ilk tepkisi kendisini yalancılıkla, mecnun-
lukla suçlamak ve onunla alay etmek olmuştu. Ancak zamanla Resulullah'a tâbi olanların sayısı
artmaya başlamış ve bu durum müşrikler için tahammül edilemez hâle gelmişti. Bütün düzen-
lerini altüst eden bu dinin daha fazla yayılmasına engel olmak için Mekkeliler hemen harekete
geçmeye karar verdiler.

Önce sözünü dinler ümidiyle kendilerinin de sevip saydıkları ve önem verdikleri Hz. Peygamber'in amcası Ebu Talip'le görüşüp yeğenine, putlarına ve kendilerine hakaret etmekten vazgeçmesi ve davet ettiği dinden dönmesi için nasihat etmesini istediler. Hz. Peygamber'i himayesinde bulunduran Ebu Talip durumu yeğenine anlattı. "Bana da kendine de acı. Gücümün yetmeyeceği işleri bana yükleme!" diyerek davasından vazgeçmesini istedi. Resulullah, amcasının bu isteğine -kendisine yardım etmekten vazgeçeceğini düşünmesine rağmen- davasında kararlı olduğunu gösteren şu cevabı verdi: "Ey amca! Allah'a yemin olsun ki bu davamı terk etmem karşılığında sağ elime Güneş'i, sol elime de Ay'ı koysalar, Allah dinini güçlendirinceye veya bu yolda canımı verinceye kadar asla bundan vazgeçmeyeceğim." Onun bu kararlılığını gören Ebu Talip, bildiği yolda devam etmesini ve kendisinin de ona destek olacağını söyleyerek yeğenini teselli etti. (İbn Hişâm, Sîret, I, 101.)

.....

.....

.....

BULALIM

Hz. Muhammed'in (s.a.v.), aşağıda verilen özelliklerini bulmacada bularak işaretleyiniz.

Geriye kalan harfleri birleştirdiğinizde göreceğiniz ayet mealini belirtilen alana yazınız.

AZİM	A	Z	İ	M	B	F	İ	C	E	S	A	R	E	T
CESARET	R	S	K	E	Z	E	İ	R	A	D	E	L	İ	K
DAVA	S	A	A	R	A	D	R	V	Ş	T	E	R	İ	N
FEDAKÂR	A	Y	C	E	A	A	R	T	İ	E	D	A	V	A
GAYRETLİ	B	G	K	İ	L	K	E	L	İ	D	C	A	L	L
İLKELİ	İ	İ	A	H	A	A	G	Ü	V	B	E	A	N	İ
İRADELİ	R	P	G	A	Y	R	E	T	L	İ	D	A	A	Y
SAYGI	L	K	A	R	A	R	L	İ	A	R	N	A	L	T
KARARLI	İ	L	Ö	Z	G	Ü	V	E	N	L	İ	A	H	T
ÖZ GÜVEN	E	V	E	K	K	Ü	L	E	D	E	N	L	E	R
SABIRLI	İ	Y	İ	Ğ	İ	T	L	İ	K	S	E	V	E	R
ŞECAAT														
TEDBİR														
TEVEKKÜL														
YİĞİTLİK														

Ayet Meali:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(Â-i İmrân sure-
si, 159. ayet.)

KONU DEĞERLENDİRME 4

1. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) kişisel özelliklerinden biri de cesur olmasıdır. O, en zor ve sıkıntılı anlarda bile cesaretinden bir şey kaybetmemiştir. Mekkeli müşriklerin İslam'ın yayılmasına engel olma çabalarına, hatta Taif'te müşrikler tarafından taşlanarak şehirden çıkarılmasına rağmen içinde bulunduğu toplumun inanç ve âdetlerinin yanlış olduğunu cesaretle söylemiştir. Hz. Peygamber'in bu kararlılığı karşısında yaptıkları baskıların işe yaramadığını gören müşrikler Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kendilerince cazip teklifler sunmuşlardır. Allah Resulü "- - -" buyurarak cesaretini ve kararlılığını ortaya koymuştur.

Paragrafın anlamlı bir şekilde sürdürülebilmesi için boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) "Güneş'i sağ elime, Ay'ı da sol elime koy-salar yine de yolumdan dönmem..." (İbn Hişam, es-Sîre, C 1, s. 101.)
- B) "Kolaylaştırınız, güçleştirmeyiniz, müjdeleyiniz, nefret ettirmeyiniz." (Buhârî, İlm, 12.)
- C) "Kim kötü ve çirkin bir iş görürse onu eliyle düzeltsin; eğer buna gücü yetmiyorsa diliyle düzeltsin; buna da gücü yetmezse kalben karşı koysun. Bu da imanın en zayıf derecesidir." (Müslim, İman, 78.)
- D) "Hiçbiriniz kendisi için istediğini (mümin) kardeşi için istemedikçe (gerçek) iman etmiş olamaz." (Buhârî, İman, 7.)

2. Aşağıdaki kavramlardan hangisi cesaret ve kararlılıkla ilişkili değildir?

- A) Azim B) Şecaat
C) Üşengeçlik D) Öz güven

3. Muhammed (s.a.v.), Mekke'de müşriklerin baskıları nedeniyle İslam'ı tebliğ etme imkânı kalmayınca Hz. Allah'ın (c.c.) izin vermesiyle Medine'ye hicret kararı aldı. Kendisi başta olmak üzere bütün Müslümanlar inançları uğruna her şeylerini geride bırakıp yola düştüler. Hicret esnasında müşrikler tarafından takip edildikleri için Hz. Ebu Bekir ile Sevr Mağarası'na sığınan Hz. Peygamber en zor zamanda "... Üzülme! Allah bizimle beraberdir..." (Tevbe suresi, 40. ayet.) diyerek yol arkadaşını teselli etmiştir.

Bu olay Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hangi özelliğini göstermektedir?

- A) Hakkı gözetmedeki hassasiyeti
B) Merhametli ve affedici oluşu
C) Davasındaki cesaret ve kararlılığı
D) İstişareye önem vermesi

4. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) davasındaki cesaret ve kararlığına örnek verilemez?

- A) Tebliğ için Taif'e giden Resulüllah, burada kötü karşılanmıştır. Taşlanmasına ve ayaklarının kanlar içinde kalmasına rağmen sebatını bozmamış ve ümitsizliğe düşmemiştir.
- B) Hz. Muhammed (s.a.v.), beslediği kuşu ölen bir çocuğu teselli etmiş ve onunla şakalaşmıştır.
- C) Hz. Peygamber müşriklerle yapılan Hendek Savaşı'nda kararlı bir duruş sergilemiştir.
- D) Hz. Muhammed (s.a.v.), Huneyn Savaşı'nda düşmanın pususu üzerine yürümüştür.

5. Sahabe, cesaret ve şecaatte kendilerine örnek aldıkları Hz. Muhammed'i (s.a.v.), "İnsanların en iyisi, en cömerti ve en cesuru" olarak nitelendirmiştir. Enes b. Mâlik'in (r.a.) anlattığına göre bir gece Medine halkı yüksek bir ses duyarak korkmuş ve sesin geldiği tarafa doğru gitmişti. Bir atın üstüne atlayarak hepsinden önce sesin geldiği yöne atını süren Hz. Peygamber ise dönerken sahabilere rastlamış ve onları "Korkmayın, korkmayın!" diye teskin etmiştir. (Buhârî, Edeb, 39.)

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sahabe, Hz. Peygamber'in cesaretli davranışlarını örnek almıştır.
- B) Hz. Muhammed (s.a.v.), cesur bir insan olduğunu göstermiştir.
- C) Hz. Muhammed'in (s.a.v.), cesareti yanında örnek alınacak başka özellikleri de vardır.
- D) Medine'de meydana gelen bir deprem yüksek sese ve paniğe neden olmuştur.

6. Hz. Peygamber, Hz. Ebu Bekir'le hicret ederken Sevr Mağarası'na saklanmıştı. Onları arayan müşrikler mağaranın ağzına kadar geldiklerinde Hz. Ebu Bekir çok endişelendi. Hz. Peygamber "... Üzülme! Allah bizimle beraberdir..." diyerek onu rahatlatmıştı. O, böyle tehlikeli anlarda sakin kalabilen yiğit bir insandı.

Bu paragrafta, Hz. Peygamber'in aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Cesareti B) Adaleti
- C) Cömertliği D) Dostluğu

7. Kararlılık, bir iş ve davranışta azim ve sebat göstermek, bir konuda iyice düşündükten sonra verilen karardan dönmemektir. Kararlılık Müslüman'ın ahlaki bir özelliğidir. Nitekim mümin, şartlar ve durumlar ne olursa olsun imanında kesin bir sebat ve azim gösterir. Başına gelen olumlu ya da olumsuz hiçbir hâl ve hadise, müminin hayır ve iyilik üzere olmasına engel olamaz.

Aşağıdaki hadislerden hangisi müminin bu özelliğiyle ilgilidir?

- A) "Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu (düşmanına) teslim etmez. Kim, (mümin) kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun bir ihtiyacını giderir. Kim Müslüman'ı bir sıkıntıdan kurtarırsa bu sebeple Allah da onu kıyamet günü sıkıntılarından birinden kurtarır. Kim bir Müslüman'ın kusurunu örterse Allah da Kıyamet günü onun kusurunu örter." (Buhârî, Mezâlim, 3.)
- B) "Müminin durumu ne ilginçtir? Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder. Bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı geldiğinde sabreder. Bu da onun için hayır olur." (Müslim, Zühd, 64.)
- C) "Hiç şüphe yok ki doğruluk iyiliğe götürür. İyilik de cennete götürür. Kişi doğru söyleye söyleye Allah katında sıddik (doğru sözlü) diye yazılır. Yalancılık kötüyeye götürür. Kötülük de cehenneme götürür. Kişi yalan söyleye söyleye Allah katında kezzâb (çok yalancı) diye yazılır." (Buhârî, Edeb, 69.)
- D) "Bir Müslüman'ın diktiği ağaçtan veya ektiği ekinden insan, hayvan ve kuşların yedikleri şeyler, o Müslüman için birer sadakadır." (Müslim, Müsâkât, 7, 10.)

5. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Hakkı Gözetmedeki Hassasiyeti

BİLGİ KÜPÜ

Hakkı gözetmek adil olmak ve her hak sahibine hakkını vermek demektir. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) en belirgin özelliklerinden biri de insanlar arasında adil davranması ve adaletle karar vermesidir. Hz. Muhammed (s.a.v.) insanlığın huzuru için adaleti en temel ilke olarak görmüştür. O karar verirken hiç kimseye ayrıcalık göstermez; makam, mevki, zenginlik, fakirlik, akrabalık bağı gibi durumlar onun verdiği kararları etkilemezdi. Hak sahibinin hakkını alması konusuna dikkat ederdi. Bununla birlikte zayıf ve güçsüzlerin, çocukların, yetim ve yoksulların haklarının korunmasında daha titiz davranırdı.

YAZALIM

Verilen ayet ve hadisi okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

“Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutunuz; şahitlik ederken kendiniz, anne babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa Allah için şahitlik eden kimseler olunuz. Haklarında şahitlik ettiğiniz kimseler zengin ya da fakir olsalar da (adaletten ayrılmayınız), Allah zengine de fakire de sizden daha yakındır. Arzularınıza uyup adaletten sapmayınız. Eğer şahitlik ederken gerçeği çarpıtırırsanız ya da şahitlikten kaçınırsanız muhakkak ki Allah yaptıklarınızı bilir.”

(Nisâ suresi, 135. ayet.)

Ayette geçen “Allah için şahitlik etmek” nasıl yapılır?

.....

.....

Şahitlik etmeniz istenen bir durumda haksızlığa uğrayan kişinin hiç sevmediğiniz veya hoşlanmadığınız birisi olması kararınızı etkiler mi?

.....

.....

Çok değer verdiğiniz, saygı duyduğunuz birisi, başkasına haksızlık yaptığında o kişi aleyhine şahitlik eder misiniz? Neden?

.....

.....

Kureyş Kabilesi'nin ileri gelen kadınlarından birisi hırsızlık yapar. Cezalandırılmamak için sahabeden birini aracı olarak Hz. Peygamber'e gönderir. Hz. Peygamber, bu duruma kızar ve şöyle buyurur: “Nasıl oluyor da bazı kimseler Allah'ın (c.c.) emri karşısında aracı olmaya kalkışıyorlar. Sizden öncekilerin mahvolmasının sebebi şudur: İçlerinden asil, ileri gelen biri hırsızlık yapınca onu serbest bırakıyor, zayıf ve fakir bir kimse hırsızlık yapınca onu cezalandırıyorlardı. Allah'a (c.c.) yemin ederim ki suç işleyen kızım Fatıma bile olsa onu cezalandırmaktan çekinmem.” (bk. Buhârî, Hudûd, 11.)

Bu olay, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hangi ahlaki özelliğe önem verdiğinin bir göstergesidir?

.....

.....

EŞLEŞTİRELİM

Aşağıda verilen kavramları ve anlamlarını uygun şekilde eşleştiriniz.

Hilfû'l-Fudûl

Adalet

el-Muksit

Zulüm

el-Hakem

Hak

1.: Eşitlik, denklik, her şeyin olması gerektiği yerde bulunması.
2.: Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey.
3.: Hak yemek, haksızlık etmek, merhametsizce davranmak, eziyet, baskı, işkence uygulamak, haddi aşmak ve aşırılığa kaçmak.
4.: Bütün işlerini yerli yerinde yapan, hiçbir varlığa haksızlık etmeyen, üstün adalet ve merhamet sahibi anlamında kullanılan Yüce Allah'ın Esmâ-i hüsnâ'sından biri.
5.: Bazı Kureyş kabilelerinin, Mekke'de haksızlığa uğrayan insanlara yardım etmek amacıyla yaptıkları, Hz. Muhammed'in (s.a.v) de katıldığı antlaşma.
6.: Her şeyi en güzel bir biçimde, yerli yerince, mükemmel olarak yaratan, bilgisiyle ve adaletiyle en doğru hükmü veren anlamında kullanılan Yüce Allah'ın Esmâ-i hüsnâ'sından biri.

CEVAPLAYALIM

Aşağıdaki hadisi okuyup soruları cevaplayınız.

Allah Resulü'nün, Abdullah b. Abbâs'a verdiği öğütlerden biri şöyledir:

“Delikanlı! Sana bazı sözler öğreteceğim: Allah'ın hakkını koru ki Allah da seni korusun. Allah'ın hakkını gözet ki O'nu hep yanında bulasın. Bir şey isteyeceğinde Allah'tan iste. Yardım dileyeceğinde Allah'tan yardım dile. Şunu bilmelisin ki bütün toplum bir konuda senin yararına bir şey yapmak için bir araya gelse ancak Allah yazmışsa sana destek verebilirler. Yine bütün toplum sana zarar vermek için bir araya gelse ancak Allah yazmışsa sana zarar verebilirler. Zira kalemler kaldırılmış, sayfalar kurumuştur.” (Ahmed b. Hanbel I, 293.)

Bu hadiste Hz. Peygamber'in tavsiye ettiği davranışlar nelerdir?

.....

.....

Hakkın korunması, hakkın gözetilmesi denildiğinde aklınıza neler gelmektedir?

.....

.....

Sizce çevremizde hangi konularda hak ihlalleri söz konusudur? Çözüm önerileriniz nelerdir?

.....

.....

.....

İLKELER ÇIKARILIM

Ayet ve hadislerden çıkardığınız ilkeleri tabloya yazınız.

Ayet ve Hadisler	İlkeler
1. Bedir Savaşı'nda esirler arasında Hz. Muhammed'in (s.a.v.) amcası Abbas da vardı. Esirler tazminat ödeyerek özgürlüğüne kavuşabiliyordu. Abbas, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) amcası olduğu için onun tazminatsız salıverilmesi teklif edilmişti. Hz. Peygamber, "Hayır, böyle bir şey olamaz, onun ödemek zorunda olduğu tazminatın bir dirhemi bile bağışlanamaz." demişti. (Buhâri, Megazi, 64.)	
2. Ebu Hadrâd adlı sahâbi, bir Yahudi'den borç almıştı. Ancak Ebu Hadrâd söz verdiği süre içinde borcunu ödeyememişti. Bu sahâbi borcunu ödemek için alacaklıdan süreyi uzatmasını istediysede adam buna razı olmadı. Hz. Muhammed (s.a.v.) durumdan haberdar olunca Ebu Hadrâd'dan elindeki bazı malzemeleri satarak borcunu ödemesini, alacaklıyı mağdur etmemesini söyledi. (İbn Mâce, Sadakat, 17.)	
3. Hz. Peygamber Müslüman'ın en önemli özelliğinin adalet ve güvenilirlik olduğunu bildirmiştir. O, "... Hak sahiplerinden yana çıkıp hakkın yerini bulmasına yardımcı olanlar, insanların en hayırlılarıdır. İçinde zayıf kimselerin incitilmeden hakkını alamadığı bir toplum yükselmez." buyurmuştur. (Ahmed b. Hanbel, III, s. 423.)	
4. "Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvaya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Mâide suresi, 8. ayet.)	

KONU DEĞERLENDİRME 5

1. "... Eğer hükmedecek olursan, aralarında adalet ile hükmet. Çünkü Allah adil davrananları sever." (Mâide suresi, 42. ayet.)

Bu ayete göre Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Adil olmayan insanların cennete giremeyeceğini ifade etmiştir.
- B) Peygamber olarak en önemli sorumluluğu aldığı vahiyleri insanlara aktarmaktır.
- C) En belirgin özelliklerinden biri, insanlar arasında adaletle karar vermesi ve adil davranmasıdır.
- D) Peygamber olmadan önce de sabırlı ve cesaretli bir insandır.

2. (I) Hz. Muhammed (s.a.v.) insanlığın huzuru için adaleti en temel ilke olarak görmüştür. (II) O karar verirken hiç kimseye ayrıcalık göstermez, makam, mevki, zenginlik, fakirlik, akrabalık bağı gibi durumlar onun verdiği kararları etkilemezdi. (III) Hak sahibinin hakkını alması konusuna dikkat ederdi. (IV) Bununla birlikte zayıf ve güçsüzlerin, çocukların, yetim ve yoksulların haklarının korunmasında daha titiz davranırdı.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde "hakkını savunamayanlara karşı" hakkı gözetmeyle ilgili bir ifade yer almaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

3. Hz. Muhammed (s.a.v.), peygamberliğinden önce Mekkelilerin haksızlığa uğrayan insanlara yardım etmek amacıyla yaptıkları antlaşmaya katılmış, peygamberlik sonrasında da böyle bir antlaşmaya davet edilmesi durumunda yine katılacağını bildirmiştir.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) katıldığı bu antlaşmanın adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hilfü'l-Fudûl
- B) Dâru'n-Nedve
- C) Beytü'l-Hikme
- D) Dâru'l-Erkam

4. Ebu Hadrâd adlı sahâbi, bir Yahudi'den borç almıştı. Ancak Ebu Hadrâd söz verdiği süre içinde borcunu ödeyememişti. Bu sahâbi borcunu ödemek için alacaklıdan süreyi uzatmasını istediysen de adam buna razı olmadı. Hz. Muhammed (s.a.v.) durumdan haberdar olunca Ebu Hadrâd'dan elindeki bazı malzemeleri satarak borcunu ödemesini, alacaklıyı mağdur etmemesini söyledi.

Bu metinden çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Peygamber döneminde Müslümanlarla Müslüman olmayanlar arasında ticari ilişkiler mevcuttur.
- B) Hüküm verirken hangi dinden olursa olsun insanlar arasında adalet gözetilmelidir.
- C) İslam'da borcun zamanında ödenmesi büyük önem taşımaktadır.
- D) Zamanında borcunu ödeyemeyenlere kolaylık sağlamak bir erdemdir.

5. Hz. Peygamber, Müslüman'ın en önemli özelliğinin adalet ve güvenilirlik olduğunu bildirmiştir. Çünkü haksızlık, toplumsal karışıklığa ve çatışmaya neden olur ve böyle toplumlarda kimse kendini güvende hissedemez. Bir toplumda adalet yerleşir ve hak sahibinin hakkı korunursa o toplum huzurlu ve güçlü olur.

Aşağıdaki hadislerden hangisi bu fikri doğrudan destekler?

- A) "Müslümanın, din kardeşine üç günden fazla dargın durması helal değildir. Onlar birbirleriyle karşılaştıklarında biri yüzünü şu tarafa, diğeri ise öte tarafa çevirir. Onların en hayırlısı önce selam verendir." (Tirmizî, Birr ve Sıla, 21.)
- B) "Müslüman, hasta kardeşini ziyaret ettiğinde dönünceye dek cennet bahçelerinde demektir." (Müslim, Birr, 41.)
- C) "Selamı yayın, yemek yedin ve Allah'ın (c.c.) size emrettiği gibi kardeşler olun." (İbn Mâce, Et'ime, 1.)
- D) "... Hak sahiplerinden yana çıkıp hakkın yerini bulmasına yardımcı olanlar, insanların en hayırlılarıdır. İçinde zayıf kimselerin incitilmeden hakkını almadığı bir toplum yükselmez." (Ahmed b. Hanbel, III, s. 423.)

6. "... Eğer hükmedecek olursan, aralarında adalet ile hükmet. Çünkü Allah adil davrananları sever." (Mâide suresi, 42. ayet.)

Verilen ayet Hz. Muhammed'in (s.a.v) aşağıda verilen özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Cesareti
- B) Hakkı gözetmedeki hassasiyeti
- C) Azim ve kararlığı
- D) İstişareye önem vermesi

7. **Aşağıdaki ayetlerden hangisi "adaletle ilgili gözetilmesi gereken hususlar" kapsamında örnek gösterilebilir?**

- A) "Ey iman edenler! Allah için hakkı titizlikle ayakta tutan, adalet ile şahitlik eden kimseler olun. Bir topluma olan kininiz, sakın ha sizi adaletsizliğe itmesin. Âdil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır..." (Mâide suresi, 8. ayet.)
- B) "Allah, melekler ve ilim sahipleri, ondan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettiler. O'ndan başka ilah yoktur. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Âl-i İmrân suresi, 18. ayet.)
- C) "Kıyamet günü için adalet terazileri kuraçağız. Öyle ki hiçbir kimseye zerre kadar zulmedilmeyecek. (Yapılan iş) bir hardal tanesi ağırlığıınca da olsa, onu getirip ortaya koyacağız. Hesap görücü olarak biz yeteriz." (Enbiyâ suresi, 47. ayet.)
- D) "Andolsun biz peygamberlerimizi açık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı indirdik..." (Hadîd suresi, 25. ayet.)

8. "Ey inananlar! Allah için adaletle şahitlik edenlerden olun. Bir topluluğa karşı duyduğunuz kin sizi adaletten saptırmasın. Adil davranın, takvaya yakışan budur. Allah'tan korkun, kuşkusuz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Mâide suresi, 8. ayet)

Aşağıdakilerden hangisi bu ayetin mesajlarından biri değildir?

- A) Kin duyan adaleti sağlamakta zorlanır.
- B) İnsana cezalandırmak değil affetmek yakışır.
- C) Adil kişiler, şahitlik ederken doğruyu söyler.
- D) Adil olan kişi takvaya uygun davranmış olur.

6. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) İnsanlara Değer Vermesi

BİLGİ KÖPÜ

Hız. Muhammed (s.a.v.) hayatın çok zor olduğu bir sosyal çevrede doğmuştu. İnsanlar köle olarak alınıp satılıyor, soylu bir aileden gelmeyenler hor görülüyor, yetimler ve kadınlar hak ettikleri değeri görmüyordu. İşte böyle bir ortamda Hz. Muhammed (s.a.v.) daima insanların onurlu bir yaşam sürmeleri için çaba sarf etmiş, onların haklarını savunmuştur. Kadınların değerli olduklarını vurgulamış, kölelerin azat edilmesi için insanları teşvik etmiş, çalışanlara emeklerinin karşılığının güzelce teslim edilmesini istemiştir.

İLKELER ÇIKARALIM

Ayet ve hadislerden çıkardığınız ilkeleri tabloya yazınız.

Ayet ve Hadisler	İlkeler
1.“Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir kadından yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır.” (Hucurât suresi, 13. ayet.)	
2. Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: “...Ey insanlar! Biliniz ki Rabb'iniz birdir, atanız da birdir. Bütün insanlar Âdem'den gelmiş, Âdem de topraktan yaratılmıştır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Allah katında üstünlük ancak takva ile dir...” (Ahmed b. Hanbel, V, 411.)	
3. Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: "Kendinize beddua etmeyiniz, çocuklarınıza beddua etmeyiniz, mallarınıza da beddua etmeyiniz. (Zira bu durum) dileklerin kabul edildiğı zamana denk gelir de Allah beddua-nızı kabul ediverir." (Müslim, Zühd, 74)	
4. Mescid-i Nebi'nin temizliğini herhangi bir karşılık almadan yapan Ümmü Mihcen isminde kimsesiz bir kadın vardı. Hz. Muhammed (s.a.v.) kadını bir müddet göremeyince artık onun neden gelmediğini sordu. Arkadaşları kadının vefat ettiğini söylediler. Hz. Peygamber, “Neden bana haber vermediniz!” diyerek arkadaşlarına sitemde bulundu. Hz. Peygamber, Ümmü Mihcen'e verdiği değeri göstermek üzere kadının mezarına gitti ve onun için dua etti. (bk. İbn Mâce, Cenaiz,32.)	

Ayet ve Hadisler	İlkeler
5. Ebu Zerr el-Gıfârî (r.a.) ile Bilal-i Habeşî bir konuda anlaşamadı ve Ebu Zerr, Bilal-i Habeşî'ye “kara kadının oğlu” dedi. Hz. Bilal (r.a.) onun bu sözünden alındı ve durumu Hz. Peygamber'e bildirdi. O da Ebu Zerr'i çağırarak ona “Sen de cahiliye âdetlerinden biri mi var?” diye uyardı ve onun yaptığı bu davranışı onaylamayarak yanlış olduğunu ifade etti. Ebu Zerr (r.a.) yaptığı davranışın yanlışlığını anladı ve Hz. Bilal'den (r.a.) özür diledi. (Buhârî, İman, 22.)	
6. Andolsun biz insanoğluna şan, şeref ve nimetler verdik; onları karada ve denizde taşıdık, kendilerine güzel güzel rızıklar verdik ve onları yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık. (İsrâ suresi, 70. ayet.)	

CEVAPLAYALIM

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İslam'ın anlaşılmasında Hz. Peygamber'in yeri nedir? Örnek kişiliği üzerinden açıklayınız?

.....

.....

.....

2. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) örnek kişiliğinin bizim için önemi nedir?

.....

.....

.....

3. Hz. Muhammed'in çocuklarla ilgilenmesinin insanlara değer vermesiyle ilişkisi nedir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

4. Çevrenizdeki insanlara değer verdiğinizizi hangi tutum ve davranışlarınızla gösteriyorsunuz? Düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

KONU DEĞERLENDİRME 6

1. Yüce Allah (c.c.) insanı en güzel biçimde yaratmıştır. O, insanlar arasında herhangi bir ayırım gözetmeksizin hepsine rızık verdiğini ve onlara çeşit çeşit nimetler bahşettiğini Kur'an'da bize bildirmiştir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu konuyla doğrudan ilişkilidir?

- A) "Böylece ikisi yola koyuldu. Nitekim bir gemiye binince o, gemiyi deliverdi. Musa dedi ki: 'İçindekilerini batırmak için mi onu deldin? Andolsun, sen şaşırtıcı bir iş yaptın.'" (Kehf suresi, 71. ayet.)
- B) "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsrâ suresi, 70. ayet.)
- C) "Rableri onlara, kendi katından bir rahmet, bir hoşnutluk ve kendilerine içinde tükenmez nimetler bulunan cennetler müjdelemektedir." (Tevbe suresi, 21. ayet.)
- D) "Andolsun, eğer onlara, 'Gökleri ve yeri kim yarattı, Güneş'i ve Ay'ı hizmetinize kim verdi?' diye soracak olsan mutlaka, 'Allah' diyeceklerdir. O hâlde nasıl haktan döndürülüyorlar?" (Ankebût suresi, 61. ayet.)

2. İslamiyet, atalarla övünmeyi ve onlarla gururlanmayı yasaklamış, herkesin ancak kendi inancı ve yaptığı işlerle değer kazanacağını ilan etmiştir. Bu konu Hucurât suresinin 13. ayetinde "Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir kadından yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, Allah (c.c.) katında en değerli olanınız, O'na itaatsizlikten en fazla sakınanınızdır. Allah (c.c.) her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır." cümleleriyle vurgulanmıştır.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Üstünlüğün ancak takva ile olacağı
- B) Soya dayalı üstünlüğün kabul edilemeyeceği
- C) Kavim ve kabilelere ayrılmanın hikmetinin, tanışmak olduğu
- D) Allah (c.c.) katında bazı kavimlerin diğerlerinden üstün olduğu

3. Hz. Peygamber Müslüman olmayan komşularıyla iyi ilişkiler kurmuş, komşuluk haklarına dikkat etmiş, hastalandıklarında onları ziyaret etmiştir. Vefat ettiklerinde cenazelerine saygı göstermiş, kendisine sıkça uğrayan bir Yahudi çocuğunu hastalandığında ziyaret ederek memnun etmiştir.

Bu paragraf aşağıdakilerden hangisiyle ilgili değildir?

- A) Çocuk terbiyesi
- B) Hasta ziyareti
- C) Cenaze adabı
- D) Komşuluk ilişkileri

4. Hz. Muhammed (s.a.v.) hayatın çok zor olduğu bir sosyal çevrede doğmuştur. İnsanlar köle olarak alınıp satılıyor, soylu bir aileden gelmeyenler hor görüyor, yetimler ve kadınlar hak ettikleri değeri görmüyordu. İşte böyle bir ortamda Hz. Muhammed (s.a.v.) daima insanların onurlu bir yaşam sürmeleri için çaba sarf etmiş, onların haklarını savunmuştur. Kadınların ve kız çocuklarının, en az erkekler kadar değerli olduklarını vurgulamış, kölelerin azat edilmesi için insanları teşvik etmiş, çalışanlara emeklerinin karşılığının güzelce teslim edilmesini istemiştir.

Bu parçadan hareketle Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Allah (c.c.) katında kadın ve erkeğin eşit olduğunu vurgulaması
- B) Develere taşıyamayacakları kadar yük yüklenmesini yasaklaması
- C) Kölelerin azat edilmesi için insanları teşvik etmesi
- D) Çalışanlara emeklerinin karşılığının güzelce teslim edilmesini istemesi

5. **Aşağıdakilerden hangisi insana değer veren birinin yapacağı bir davranış değildir?**

- A) Hastaları ziyaret etmek
- B) Ölen kişinin yakınlarına taziyede bulunmak
- C) İnsanları dikkatle dinlemek
- D) Sadece kendi isteklerine önem vermek

- 6. (I) Ümmü Mihcen'e verdiği değeri göstermek üzere kadının mezarına gitti ve onun için dua etti.
- (II) Hz. Muhammed (s.a.v.) kadını bir müddet göremeyince artık neden onun gelmediğini sordu.
- (III) Arkadaşları kadının vefat ettiğini söylediler.
- (IV) Mescid-i Nebi'nin temizliğini herhangi bir karşılık almadan yapan Ümmü Mihcen isminde kimsesiz bir kadın vardı.
- (V) Hz. Peygamber, "Neden bana haber vermediniz!" diyerek arkadaşlarına sitemde bulundu.

Numaralandırılmış cümlelerin anlamlı bir paragraf oluşturabilmesi için hangi sırayla dizilmesi gerekir?

- A) I, III, II, V ve IV.
- B) II, I, IV, V ve III.
- C) IV, II, III, V ve I.
- D) V, I, III, II ve IV.

7. Hz. Muhammed (s.a.v.), çocuklarla vakit geçirir ve ibadet ederken bile onları ihmal etmezdi. Çocuklarla şakalaşır, oynar, onlara çeşitli hediyeler verirdi. Özellikle yetim çocukları toplum içinde gözetir, başlarını okşar, bağrına basardı.

Bu parçada aşağıdaki ahlaki ilkelerden hangisi hakkında bilgi bulunmamaktadır?

- A) Misafirlere ikramda bulunma
- B) Hediyeleşme
- C) Yetimlere şefkat gösterme
- D) Çocuklara sevgiyle yaklaşma

7. Bir Sure Tanıyorum: Kureyş Suresi ve Anlamı

Bilgi Küpü

Kureyş suresi, Mekke döneminde inmiştir. Dört ayettir. Kureyş suresinde cahiliye dönemi Arapların durumlarından bahsedilir. Cahiliye döneminde Kureyş Kabilesi diğer kabileler içinde ayrıcalıklara sahipti. Bu kabile özellikle ticari ayrıcalıkları vardı. Surede Kureyş Kabilesi'nin diğer kabilelerden ayrıcalıklı olduğu vurgulanmaktadır. Allah'ın (c.c.) onlara bir lütuf ve ikram olarak sunduğu ticareti kolay ve güvenli bir şekilde yapabilme imkânından dolayı Kâbe'nin Rabb'ine ibadet etmeleri gerektiği hatırlatılmaktadır. Kureyş Kabilesi, Kâbe'nin gözetim ve bakımını üstlenmişti. Bu yüzden diğer Arap kabileleri onlara büyük saygı gösteriyordu. Özellikle Fil Olayı'ndan sonra bu saygınlıkları daha da arttı. Hatta Mekke dışında yaşayan Araplar katında da saygınlık kazandılar.

ARAŞTIRALIM

Kureyş suresiyle ilgili istenilen bilgileri araştırarak noktalı yerlere yazınız.

Ayet Sayısı:

Nazil Olduğu Yer (Mekki / Medeni) :

Surenin Nüzul Sebebi (Bilinen Sebebi Varsa):

.....

.....

Meali:

.....

.....

.....

Surede Geçen Önemli Kavramlar:

.....

Sure ile İlgili Bir Hadis (Eğer Varsa):

.....

.....

.....

.....

.....

LİSTELEYELİM

A. Kureş suresinde verilen mesajları listeleyiniz.

1.
2.
3.
4.

B. Allah'ın ülkemize verdiği nimetlerden bazılarını düşünüp maddeler hâlinde yazınız.

1.
2.
3.
4.

SIRALAYALIM

Aşağıda kelimeleri karışık hâlde verilen Kureş suresini, numaralandırarak doğru şekilde sıralayınız.

li'î lâfi

Felya'budû

îlâfihim

et'amehum

âmenehum

min cû'in ve

Kurayş'in

rihleteşşitâi

vessayf

rabbe hâzelbeyt

ellezî

min havf

Kureyş Suresi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DEĞERLENDİRELİM

Kureyş suresini öğrenip öğrenemediğinizi anlamak için kendinizi değerlendiriniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME	EVET	HAYIR
Kureyş suresinin Kur'an'da kaçınıcı sure olduğunu söyleyebilirim.		
Kureyş suresinin nerede indiğini söyleyebilirim.		
Kureyş suresinin kaç ayetten oluştuğunu söyleyebilirim.		
Kureyş suresinin anlamını söyleyebilirim.		
Kureyş suresinin içeriği hakkında açıklama yapabiliyorum.		

KONU DEĞERLENDİRME 7

1. “Kureyş’e kolaylaştırıldığı, evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırıldığı (Baskın korkusu olmadan güven içinde kervanlarını gönderebildikleri için) için onlar, kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin Rabbine kulluk etsinler.”

(Kureyş suresi, 1-4. ayetler.)

Kureyş suresinin anlamında altı çizilen ifade ile anlatılmak istenen yer neresidir?

- A) Mescid-i Nebevi
- B) Mescid-i Aksâ
- C) Mescid-i Haram
- D) Kubâ Mescidi

2. I. Allah’ın (c.c.) Kâbe’nin yıkılmasına izin vermeyeceği bildirilir.
- II. Allah’ın (c.c.) Kureyş Kabilesi’ne lütuf-larda bulunduğu hatırlatılır.
- III. Kâbe’nin sahibi olan Allah’a (c.c.) itaat edilmesi emredilir.
- IV. Hz. Peygamber’in Kabilesi’nin adıyla baş-lar.

Kureyş suresi ile ilgili verilen bilgilerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız III.
- C) II ve III.
- D) II, III ve IV.

3. Kureyş suresi Kur’an-ı Kerim’in yüz altıncı suresidir ve otuzuncu cüzde yer alır. Dört ayetten oluşur ve Mekke’de nazil olmuştur. Surede Allah’ın (c.c.) Kureyş Kabilesi’ne sağladığı kolaylıklardan, verdiği nimetler-den, onları korkudan emin kılmasından bahsedilerek Kureyşlilerin Kâbe’nin Rabb’i-ne kulluk etmeleri emredilmiştir.

Kureyş suresiyle ilgili verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşıl-maz?

- A) Sabır ve tevekkülü emreder.
- B) Mekki bir suredir.
- C) Kur’an’ın son cüzünde yer alır.
- D) Kureyşlilere verilen nimetlerden bahse-der.

4. Bismillâhi’r-Rahmâni’r-Rahîm.

I. Felya’budû Rabbe hâze’l-beyt.

II. İlâfihim rihlete’s-şitâi ve’s-sayf.

III. Ellezî et’amehum min cû’in ve âmene-hum min havf.

IV. Li îlâfi kurayş.

Kureyş suresinin okunuşuyla ilgili doğ-ru sıralama aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I, II, III, II ve V.
- B) IV, III, I ve II.
- C) IV, II, III ve I.
- D) IV, II, I ve III.

4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1. Aşağıdakilerden hangisi “üsve-i hasene” kavramıyla ilişkili bir ifade değildir?

- A) Sözlükte “en güzel örnek” anlamına gelir.
- B) Hz. Peygamber’in örnek ahlakıyla ahlaklanarak başkalarına da örnek olmaktadır.
- C) Müslümanların güzel ve iyi olanı sevmeleri, çirkin ve kötü olandan ise uzak durmalarıdır.
- D) “Hayatın her alanında Müslümanların kendilerine örnek almaları gereken tek ve en güzel model.” anlamında kullanılan Hz. Muhammed’in (s.a.v.) sıfatıdır.

2. Aşağıdaki hadislerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) “... Bizi aldatan bizden değildir.” (Müslim, İman, 164.)
- B) “...Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin...” (Tirmizî, Birr, 16.)
- C) “Ben lanetçi olarak gönderilmedim; bilakis ben rahmet olarak gönderildim.” (Müslim, Birr, 87.)
- D) “Müminler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermeye, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer.” (Müslim, Birr, 66.)

3.

Görsel 4.3

Sahabiler, Hz. Muhammed’in (s.a.v.) tüm kararlarının vahye dayandığını biliyorlardı. Buna rağmen çeşitli gerekçelerle farklı talepler sunabiliyorlardı. Çünkü onlar yakından tanıdıkları Allah Resulünün, Müslümanların yararına olan işlerde her türlü olumlu teklife açık olduğunu çok iyi biliyorlardı. Bedir Savaşı öncesinde Hz. Peygamber orduyu susuz ve kumlu bir yere yerleştirmişti. Bu durum savaş stratejisi açısından pek uygun değildi. Hubâb b. Münzir (r.a.) Hz. Peygamber’e bu kararın Yüce Allah’ın emri ile mi yoksa savaş taktiği olarak mı alındığını sordu. Hz. Muhammed (s.a.v.) kendi tercihi olduğunu söyleyince başka bir yere mevzilenmelerinin daha uygun olacağını dile getirdi ve Hz. Peygamber de bu teklif doğrultusunda hareket etti.

Bu parçaya göre sahabiler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bedir Savaşı’nda en iyi yerleşim yeri için aralarında istişare etmişlerdir.
- B) Hz. Peygamber’in danışarak iş yapmayı sevdiğini bilmektedirler.
- C) Hz. Peygamber’e kendi fikirlerini söylemekten çekinmemişlerdir.
- D) Hz. Peygamber’in her söylediğine sorgusuz itaat etmişlerdir.

4. “Andolsun, Allah’ın Resulünde sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah’ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.” (Ahzâb suresi, 21. ayet.)

Ayette altı çizili ifadeye karşılık gelen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emanet
- B) Üsve-i hasene
- C) Hacerü’l-Esved
- D) Rahmet

5. I. Doğruluk, doğru sözlülük, samimi davranış, içtenlik.
II. Bağışlamak, hoşgörü ile karşılamak, mazur görmek.
III. Bir işi yerli yerine koymak, hak sahibine hakkını vermek, hakka ve hukuka uygunluk.

Verilen tanımlarla aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) İstişare
- B) Sıdk
- C) Adalet
- D) Affetmek

6. Hz. Peygamber’in insanları kendisine hayran bırakan özelliklerinden biri de herkese değer vermesi ve hiçbir şekilde nezaketi ihmal etmemesidir. Hz. Muhammed (s.a.v.) gördüğü insanlara ayırım yapmadan önce o selâm verir, erkeklerle tokalaşır, muhatabı elini bırakmadıkça o da bırakmazdı. Karşısındakine bütün vücuduyla dönerek konuşur ve muhatabı yüzünü çevirmedikçe Resul-i Ekrem de çevirmezdi. İnsanlara güzel söz söyler, güler yüz gösterir ve böyle davranmanın sevap olduğunu söylerdi. İki şeyden birini yapmakta serbest bırakıldığında kolay olanı tercih ederdi. Ağzından çirkin söz çıkmaz, ahlakı güzel olanın hayırlı insan olduğunu söylerdi.

Metne göre Hz. Peygamber için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) O, söz ve davranışlarıyla insanlara örnek olmuştur.
- B) Güzel ahlaklı olmayı övmüş ve kendisi de bu konuda örnek olmuştur.
- C) Misafir ağırlamanın büyük bir sevap olduğunu davranışlarıyla göstermiştir.
- D) İnsanlarla ilişkilerinde samimi ve içten davranmış, bunu da karşısındakilere hissettirmiştir.

7. “Ey insanlar! Sizi bir erkek ile bir kadından yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık, şüphesiz ki sizin Allah nezdinde en şerefliiniz takvaca en ileride olanınızdır. Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir, her şeyden haberdardır.” (Hucurât suresi, 13. ayet.)

Verilen ayete göre insanın Allah (c.c.) katındaki değerini belirleyen asıl nitelik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cinsiyeti
- B) Irkı
- C) Takvası
- D) Kabilesi

8. “Allah’ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile. İş konusunda onlarla müşavere et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et, (ona dayanıp güven). Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever.” (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

Verilen ayette aşağıdaki ahlaki ilkelerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Merhamet B) İstişare
C) Affetmek D) Dürüstlük

9. Hz. Muhammed (s.a.v.) sadece yaşadığı döneme ve topluma örnek olmamıştır. O, kıyamete kadar yaşayacak olan bütün insanlara örnektir. Doğruluğu, güvenilirliği, merhameti ve affediciliğiyle insanları iyiye ve güzele yönlendirmiştir. Onun hakkı gözetmedeki hassasiyeti insanlar arasında adaletin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Hz. Peygamber’in hayatından her alanda örnek bulmak mümkündür. Çünkü onun gönderiliş gayesi; Kur’an’ı yaşamak, yaymak ve açıklamaktır. O da bunu en güzel şekilde hikmetli söz ve davranışlarıyla gerçekleştirmiş ve topluma örnek olmuştur.

Bu parça için kullanılabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) İnsani Özellikleri
B) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Kur’an’ı Açıklarken Dikkat Ettiği Hususlar
C) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Kıyametin Kopmasıyla İlgili Verdiği Bilgiler
D) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Örnek Davranışlarının Toplumsal Hayattaki Önemi

10. Hz. Peygamber insanları, bir olan Allah’a (c.c.) inanmaya ve yalnızca O’na kul olmaya davet etti. Yüce Allah’ı tanımayı, O’nu sevmeyi, O’na karşı saygılı olmayı insanlara o öğretti. Ahlakı, edebi, hayayı, iffeti, salih ameli, sevgiyi, merhameti, şefkati, samimiyeti ve vefakârlığı öğretti. Aile olmayı, baba olmayı, dostluğu, hediyeleşmeyi, hasta ziyaretini, giyim kuşamı, yeme içmeyi; hayata dair her konuda, Resulullah (s.a.v.) bizzat örnek oldu. Çocuklara sevgiyi ve merhameti insanlar ondan öğrendi. Sabırlı olmak nedir, doğru sözlü olmak nedir, yaratılanı yaratandan ötürü sevmek nedir, hepsinin en güzel örneği o oldu. Cömert olmak, güler yüzlü olmak, adaletli davranmak ve hoşgörülü olmak gibi güzel hasletleri, Hz. Peygamber insanlara yaşayarak gösterdi.

Bu parçayla aynı mesajı içeren ayet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) “O, yedi göğü tabaka tabaka yaratan- dır. Rahman’ın yaratışında hiçbir uyum- suzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor mu- sun?” (Mülk suresi, 3. ayet.)
B) “Andolsun, Allah’ın Resulünde sizin için, Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah’ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.” (Ahzâb suresi, 21. ayet.)
C) “Her şeyin, kaynağı bizim katımızdadır ve biz her şeyi, kusursuzca belirlenmiş bir ölçüye, bir uyuma göre indiririz.” (Hicr suresi, 21. ayet.)
D) “Bu Kur’an, kendisiyle uyarılsınlar, Al- lah’ın ancak tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara bir bildiridir.” (İbrâhîm su- resi, 52. ayet.)

4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1. Merhamet, bir kimsenin ya da herhangi bir canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı üzüntü duymak, onun acı ve sıkıntılarına duyarlı olmaktır. Güzel ahlaka sahip insanların en belirgin özelliği, şefkatli ve merhametli olmalarıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.) de son derece merhametli bir insandı. Allah (c.c.) onu âlemlere rahmet olarak göndermiştir. Bu yüzdendir ki Hz. Muhammed (s.a.v.) yetimlere, çocuklara, kadınlara, yaşlılara merhametle davranmıştır. Hatta hayvanlara ve diğer bütün canlılara merhametle yaklaşmış, etrafındakilere de bunu tavsiye ederek “Merhamet etmeye ne merhamet olunmaz.” (Buhârî, Edeb, 18.) buyurmuştur.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Merhamet kelimesinin anlamı verilmiştir.
 - B) Merhamet ile güzel ahlak arasında ilişki kurulmuştur.
 - C) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) merhameti ayetlerle açıklanmıştır.
 - D) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) merhametle ilgili hadislerinden örnek verilmiştir.
2. Hz. Muhammed (s.a.v.), Cenâb-ı Hak tarafından en güzel şekilde eğitildiğini ifade etmiştir. Ahlaki erdemleri tamamlamak için gönderildiğini söylemiştir. Mükemmel imanın güzel ahlaklı olmakla sağlanabileceğini bildirmiştir. Başkalarına tavsiye ettiği ahlak ilkelerini hayatı boyunca uygulaması - - - -

Paragrafın anlamlı bir şekilde tamamlanması için sonuna aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilmelidir?

- A) onun ibadetlere ne kadar önem verdiğini göstermektedir.
 - B) günümüze kadar değişmeyen Kur'an-ı Kerim sayesinde olmuştur.
 - C) bu ilkelerin daha çok benimsenmesini sağlamıştır.
 - D) müşrikler tarafından dile getirilmiş ve eleştirilmiştir.
3. Yardıma ihtiyacı bulunan herkesin yardımına koşar, yetimlerle ilgilenilmesini teşvik eder, dul kadınlara ve yoksullara yardım edenlerin Allah (c.c.) yolunda cihat etmiş gibi sevap kazanacağını söylerdi. Kölelerin bir emanet olduğunu ifade ederek köle sahiplerinin yediklerinden onlara da yedirmesi, giydiklerinden onlara da giydirmesi gerektiğini belirtir ve güçlerinin yetmeyeceği işlerin onlara yaptırılmamasını isterdi.

Parçada Hz. Muhammed (s.a.v.) ile ilgili vurgulanan asıl konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yetimlerin kollanmasını tavsiye etmesi
- B) Allah (c.c.) yolunda mücadele etmenin önemini vurgulaması
- C) İyilik yapanların Allah (c.c.) tarafından ödüllendirileceğini söylemesi
- D) İnsanları iyilik yapmaya teşvik etmesi

4. Hz. Peygamber'in ne kadar ibadet ettiğini sorup öğrenen üç sahabe, günahları bağışlandığı için onun ibadette aşırıya gitmediğini, kendilerinin ise daha çok ibadet etmeleri gerektiğini düşünmüş; biri hayatı boyunca bütün gece namaz kılacağını, diğeri her gün oruç tutacağını, bir diğeri de ibadetini kesintiye uğratmamak için evlenmeyeceğini söylemişti. Hz. Muhammed (s.a.v.) onlara Allah'tan en çok korkan ve O'na en üstün saygıyı besleyenin kendisi olduğunu, bununla beraber bazen oruç tutup bazen tutmadığını; hem namaz kıldığını hem uyduğunu hem de evlendiğini söyleyerek verdikleri kararın yanlış olduğunu bildirmişti.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) bu tavrı onun hangi özelliğini yansıtmaktadır?

- A) Yanlışlıkları güzel bir üslupla düzelttiğini
- B) Son peygamber olduğunu
- C) Allah'tan (c.c.) aldığı vahiyleri olduğu gibi bildirdiğini
- D) Akıllı ve zeki olduğunu

5. Hz. Muhammed (s.a.v.) misafir olarak gittiği evde çocuğunu "Gel sana bir şey vereceğim." diyerek çağıran kadını duyunca ona "Çocuğa ne vereceksin?" diye sordu. Kadın hurma vereceğini söyleyince Allah Resulü: "Eğer aldatıp ona bir şey vermeseydin, sana bir yalan günahı yazılmış olurdu." buyurdu. (Ebu Dâvûd, Edeb, 88.)

Bu hadisi okuyan biri hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yalana bakışı hakkında bilgi edinebilir.
- B) İslam'a göre çocuk terbiyesi hakkında bilgi sahibi olabilir.
- C) Misafirlik adabıyla ilgili bilgi edinebilir.
- D) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) çevresindeki yanlışlara karşı duyarsız kalmadığını fark edebilir.

6. Hz. Muhammed (s.a.v.) Veda Hutbesi'nde "...Ey insanlar! Biliniz ki Rabb'iniz birdir. Atanız da birdir. Bütün insanlar Âdem'den gelmiş, Âdem de topraktan yaratılmıştır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Allah katında üstünlük ancak takva ileldir..." buyurmuştur.

Bu parçadan çıkarılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah (c.c.) birdir ve O'ndan başka ilah yoktur.
- B) Hz. Âdem ilk yaratılan insandır.
- C) İnsanlar ırk ve ten rengi olarak ayrı ayrı yaratılmıştır.
- D) Irk, cinsiyet ve makam gibi farklılıklar insanın değerini belirleyemez.

7. I. Doğruluk, - - - - kavramıyla ifade edilir ve dürüst olmak, kimseyi aldatmamak, kendi aleyhine bile olsa her zaman doğruyu söylemek gibi davranışlarla kendini gösterir.
- II. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) insanlar için örnek olduğu Kur'an-ı Kerim'de - - - - kavramıyla ifade edilir.
- III. Peygamberlerin özelliklerinden biri olan - - - - güvenilir olmak anlamına geldiği gibi insan ilişkilerinde vazgeçilmez ahlaki bir ilkedir.
- IV. Hz. Muhammed (s.a.v.) "Güneş'i sağ elime, Ay'ı da sol elime koysalar yine de yolumdan dönmem." buyurarak - - - - ve kararlılığını dile getirmiştir.

Numaralandırılmış cümlelerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III	IV
A)	sıdk	üsve-i hasene	azim	emanet
B)	sıdk	üsve-i hasene	emanet	azim
C)	üsve-i hasene	emanet	sıdk	azim
D)	azim	sıdk	emanet	üsve-i hasene

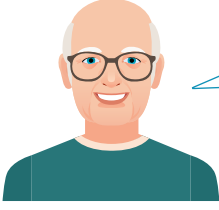
8.

Bilgiler	D	Y
Hız. Muhammed (s.a.v.) hikmetli sözleriyle insanları iyiye ve güzele yönlendirmiştir.		
Hız. Muhammed'in (s.a.v.), arkadaşlarına danışarak yaptığı işlere "üsve-i hasene" denir.		
Hız. Muhammed (s.a.v.) haksızlıklarla mücadele etmek için gençliğinde "Erdemliler Cemiyeti"ne katılmıştır.		
Hız. Muhammed'in (s.a.v.) kişisel özelliklerinden biri de cesur olmasıdır.		
Kureyş suresinde Fil Olayı'ndan bahsedilmektedir.		
Hız. Peygamber (s.a.v.) herkesi ilgilendiren önemli konularda arkadaşlarına danışmış ve Müslümanlarla istişare sonucunda verilen kararlara uygun hareket etmiştir.		
Hız. Muhammed (s.a.v.) sadece yaşadığı döneme ve topluma örnek olmuştur.		

Tabloda yer alan ifadeler, doğru veya yanlış olarak kodlanırsa sırasıyla aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

- A) Y, Y, D, D, Y, D ve Y
- B) D, Y, D, D, Y, D ve Y
- C) D, Y, D, Y, D, Y ve D
- D) D, Y, Y, D, D, D ve D

9.

Hiz. Muhammed (s.a.v.) “Haksız yere bir serçeyi veya daha küçük bir hayvanı öldüren insandan Allah bunun hesabını mutlaka soracaktır.” buyurmuştur. (Nesâî, Dahâyâ, 42.)

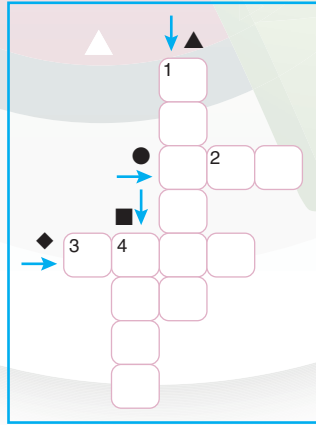
Torunlarına yukarıdaki hadisi okuyan bir dede, Hiz. Muhammed’in (s.a.v.) hangi özelliğini vurgulamaktadır.

- A) Affediciliğini B) Dürüstlüğünü
C) Güvenilirliğini D) Merhametini

- 10.** “Kureyşliler eriştikleri güvenlik ve kolaylıklar için, kış ve yaz seferlerinde ulaştıkları güvenlik ve kolaylıklar için bu Beyt’in Rabb’ine kulluk etsinler. Öyle bir Rab ki onları açlıktan kurtarıp doyurmuş ve korkudan emin kılmıştır.” (Kureyş suresi, 1-4. ayetler.)

Bu mealde bazı sözcüklerin anlamları “■, ●, ▲, ◆” sembelleriyle verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

- Güvenilir, inanılır, itimat edilir kimse; güvenlik içinde olan, tehlikeden uzak.
- Bütün mahlukatı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden, Cenab-ı Hak.
- ▲ Hiz. Peygamber’in mensup olduğu soy.
- ◆ Ev, mesken; Allah’ın (c.c.) evi.

ANAHTAR SÖZCÜK

1 2 3 4

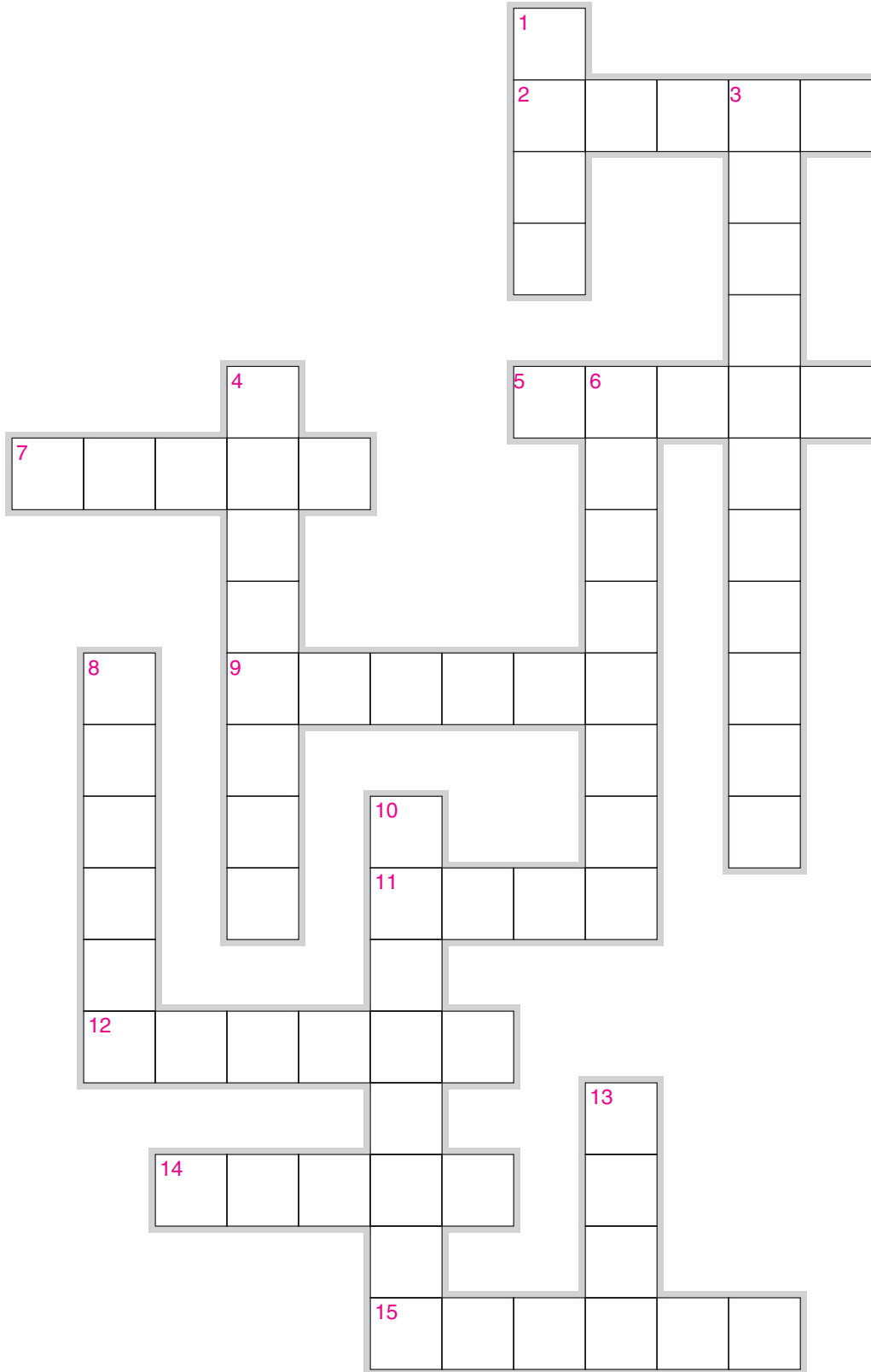
Numaralandırılmış kutularda yer alan harfler “ANAHTAR SÖZCÜK” bölümüne yerleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi oluşur?

- A) KÂBE B) MİNA C) NEBİ D) KAZA

BULMACA

Ünite geneliyle ilgili aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

2. Hak sahibine hakkını vermeme, ona haksızlık etme.
5. Allah'ın (c.c.) dilediği emir, hüküm ve bilgileri peygamberine bildirmesi.
7. Dini yaymak ve insanları dinî görevlerini yerine getirmeye çağırmak.
9. Eşitlik ve denklik, her şeyin yerli yerinde olması.
11. Peygamberlerin hayatlarının hiçbir anında, hiçbir şekilde yalan söylememeleri.
12. Vahyi insanlara olduğu gibi ulaştırmak.
14. İnsanların doğuştan gelen manevi özellikleri ile sonradan ortaya koydukları davranışların bütünü.
15. Güvenilir bir kimseye saklaması veya birine teslim etmesi için bırakılan şey.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kişinin inandığı amaç uğrunda gösterdiği çaba, gayret ve sebat.
3. Hz. Muhammed (s.a.v.) için kullanılan güzel örnek anlamında bir Kur'an tabiri.
4. Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.
6. Bağışlamak.
8. Cesaret, yiğitlik, kahramanlık.
10. Görüş alışverişinde bulunma, fikir alma, danışma.
13. Allah'ın (c.c.) peygamberler aracılığıyla gönderdiği dini, kalp ile tasdik edip dil ile söylemek.

5. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM VE ÖZELLİKLERİ

KONULAR

- ♦ İslam Dininin Temel Kaynakları
- ♦ Kur'an-ı Kerim'in Ana Konuları
- ♦ Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri
- ♦ Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Nuh (a.s.)

1. İslam Dininin Temel Kaynakları

BİLGİ KÖPÜ

Son ilahi kitap olan Kur'an-ı Kerim ile Hz. Muhammed'in (s.a.v.) söz ve davranışları, İslam dininin iki temel kaynağını oluşturur. Bu iki kaynak, İslam dininin tam anlamıyla kavranması, emir ve yasaklarının uygulanması için ayrılmaz bir bütündür. Kur'an, sözlükte "toplamak, okumak, bir araya getirmek" anlamlarıyla verilir. Terim olarak ise şu şekilde tanımlanır: "Hz. Peygamber'e vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen, Allah'ın (c.c.) mucize kelimasıdır." Sözlükte yol, âdet, gidişat gibi anlamları olan sünnet; terim olarak Hz. Peygamber'in sözleri, uygulamaları ve sahabilerin yapmış olduğu davranışları onaylaması şeklinde tanımlanır.

LİSTELEYELİM

Aşağıdaki ayet ve hadisleri okuyarak verilen mesajları listeleyiniz.

- "Size iki şey bırakıyorum. Onlara sınıksız sarılırsanız, yolunuzu şaşırırmazsınız: Allah'ın kitabı ve Peygamber'in sünneti." (İmam Mâlik, Kader, 3.)
- "Sözün en güzeli Allah'ın kitabıdır. Rehberliğin en güzeli ise Muhammed'in rehberliğidir." (İbn Mâce, Sünnet, 7.)
- "Doğrusu kitabı biz indirdik, onun koruyucusu elbette biziz." (Hicr suresi, 9. ayet.)
- "Âlemlere bir uyarıcı olsun diye kuluna Furkan'ı indiren Allah'ın şanı yücedir." (Furkan suresi, 1. ayet.)
- "Andolsun, Allah'ın Resûlü'nde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır." (Ahzâb suresi, 21. ayet.)
- "... İnsanlara, kendilerine indirileni açıklamak ve onların da (üzerinde) düşünceleri için sana bu Kur'an'ı indirdik." (Nahl suresi, 44. ayet.)
- "Beni nasıl namaz kılarken görüyorsanız, siz de öylece namaz kılınız." (Buhârî, Ezan, 18.)
- "Kendi aranızdan, size ayetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitabı, hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir peygamber gönderdik." (Bakara suresi, 151. ayet.)

TAMAMLAYALIM

Aşağıdaki cümlelerdeki noktalı yerlere doğru bilgileri yazınız.

İlahi kitaplar, gönderildikleri kavmin dili ile vahyedilmiştir. Buna bağlı olarak Kur'an-ı Kerim'in dili de'dır.

Kur'an-ı Kerim, Hz. Peygamber'e bir kerede vahyedilmemiş, hem Mekke'de hem de Medine'de olmak üzere yılda parça parça indirilmiştir.

Size iki şey bırakıyorum. Onlara sımsıkı sarılırsanız, yolunuzu şaşmazsınız: ve (İmam Mâlik, Kader, 3.)

Kur'an-ı Kerim, insanlığı karanlıktan çıkaran bir yol göstericidir.

Kur'an-ı Kerim, suresi ile başlar, suresi ile sona erer.

EŞLEŞTİRELİM

Kur'an-ı Kerim'in isimlerini anlamlarıyla eşleştiriniz.

el-Furkan

Doğru yolu gösteren

el-Hâdi

Her şeyi aydınlatan

en-Nûr

Kalpleri iyileştiren

eş-Şifa

Düşündüren, hatırlatan

ez-Zikir

İyi - kötü, doğru - yanlış, helal haram ayrımı yaptıran

Görsel 5.1

BULALIM

Aşağıda harfleri karışık verilmiş kelimeleri, verilen bilgilerden hareketle bulup yazınız.

KUANFR 1	ÜNTSEN 2	RUNKA 3
NİÇNA 4	TİDBAE 5	KAHAL 6

1. İyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, iman ile küfrü, helal ile haramı birbirinden ayıran.
2. Hz. Peygamber'in söz, fiil ve onaylamalarını içeren örnek davranışlar.
3. Fatiha suresi ile başlayıp Nâs suresi ile biten, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirilen ve kendine has özellikleri olan Allah (c.c.) kelamı.
4. İnanılan şey, itikat, iman, bir fikre olan bağlılık.
5. Allah'ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a (c.c.) karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar. Kulluk.
6. İnsanın yaratılışından gelen özellikleri, insanların iyiliğini ve mutluluğunu hedefleyen kuralların hayata geçirilmesiyle kazanılan iyi ve güzel davranışlar.

Görsel 5.2

143

KONU DEĞERLENDİRME 1

1. “Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı; Allah’ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.” (Ahzâb suresi, 45-46. ayetler.)

Verilen ayetten çıkarılabilecek mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Muhammed (s.a.v.) İslam’ı hayatına uygulamakla emrolunmuştur.
- B) Kur’an-ı Kerim Arapça olarak indirilmiştir.
- C) Hz. Muhammed (s.a.v.) insanları uyar-makla görevlendirilmiştir.
- D) Kur’an-ı Kerim insanlara güzel ahlaklı olmayı öğütlemiştir.

2. Kur’an-ı Kerim vahiy meleği Cebrail (a.s.) aracılığıyla Hz. Muhammed’e (s.a.v.) vahyeden, hem lafız hem de mana bakımından Allah’a (c.c.) ait ve okunması da ibadet olan son kutsal kitaptır. Kur’an’ın kelime olarak “toplamak, bir araya getirmek, okumak” anlamları vardır. Kur’an-ı Kerim, 23 yıllık süre içinde Hz. Muhammed’in (s.a.v.) vefatına kadar parça parça indirilmiştir.

Bu parçadan Kur’an-ı Kerim ile ilgili verilen bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Hz. Muhammed’in (s.a.v.) vefatıyla vahiy süreci sona ermiştir.
- B) Kur’an-ı Kerim’i yüzünden okumak ibadettir.
- C) Kur’an-ı Kerim Yüce Allah’ın kelâmıdır.
- D) Kur’an-ı Kerim ezberlendiği için değişmeden günümüze ulaşmıştır.

3. “Âlemlere bir uyarıcı olsun diye kuluna Furkan’ı indiren Allah’ın şanı yücedir.” (Furkân Suresi, 1.ayet.)

Bu ayette geçen Furkân kelimesi ile aşağıdakilerden hangisi kastedilmektedir?

- A) Kur’an-ı Kerim
- B) Sünnet
- C) Hadis
- D) Tefsir

4. Hz. Muhammed’in (s.a.v.) Kur’an-ı Kerim’in en iyi şekilde anlaşılması ve yaşanması için ortaya koyduğu söz, fiil ve takrirlerini (onaylamalarını) içeren örnek davranışlarına “sünnet” denir.

Aşağıdakilerden hangisi sünnete örnek verilemez?

- A) Müslümanlar namaz ibadeti farz kıldıktan sonra nasıl namaz kılacaklarını Hz. Muhammed’den (s.a.v.) öğrenmişlerdir.
- B) Hz. Muhammed (s.a.v.) Cebrail (a.s.) vasıtasıyla vahiy almıştır.
- C) Hz. Muhammed (s.a.v.) “Temizlik iman-dandır.” buyurarak Müslümanlara temiz olmayı tavsiye etmiştir.
- D) Su bulamadığı için teyemmümle abdest alıp namaz kılan bir sahabe, suyu bulduktan sonra namazını tekrarlamamış; Hz. Muhammed de (s.a.v.) bunu onaylamıştır.

2. Kur'an-ı Kerim'in Ana Konuları

BİLGİ KÖPÜ

Kur'an-ı Kerim; inanç, ibadet ve ahlak konularında hükümler içeren bir kitaptır. Kur'an-ı Kerim'de inanç, ibadet ve ahlak konularının yanında, geçmiş peygamberlerin hayatlarının ve tevhid mücadelelerinin anlatıldığı bölümler de vardır. Kıssa adı verilen bu bölümlerde geçmiş kavimlerin vahiy karşısındaki tutumları anlatılmakta ve bunlardan ibretler alınması tavsiye edilmektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de sosyal hayata ilişkin düzenlemeler, aile ve toplum ilişkilerini ele alan hükümler de (muamelat) yer almaktadır.

ARAŞTIRALIM

Kur'an-ı Kerim mealinden, aşağıda verilen konuların her biriyle ilgili birer ayet bulunuz. Bulduğunuz ayetleri karşısına yazınız.

KUR'AN-I KERİM'İN ANA KONULARI	İMAN	
	İBADET	
	AHLAK	
	MUAMELAT	
	KISSALAR	

İLKELER ÇIKARALIM

Verilen ayette geçen iman ilkelerini tespit ederek noktalı yerlere yazınız.

“Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz erdemlilik değildir. Asıl erdemli kişi Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman eden; sevdiği maldan yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve özgürlüğünü kaybetmiş olanlara harcayan; namazı kılıp zekâtı verendir. Böyleleri anlaşma yaptıklarında sözlerini tutarlar; darlıkta, hastalıkta ve savaş zamanında sabrederler. İşte doğru olanlar bunlardır ve işte takvâ sahipleri bunlardır.” (Bakara suresi, 177. ayet.)

.....

.....

YAZALIM

Verilen ayetlerde emredilen ibadetleri bulup noktalı yerlere yazınız.

Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar. (Ankebût suresi, 45. ayet.)

.....

.....

Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. (Bakara suresi, 183. ayet.)

.....

.....

Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin, Resule itaat edin ki size merhamet edilsin. (Nûr suresi, 56. ayet.)

.....

.....

Yolculuğuna gücü yetenlerin haccetmesi, Allah’ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. (Âl-i İmrân suresi, 97. ayet.)

.....

.....

İLKELER ÇIKARALIM

Verilen ayetlerdeki ahlak ilkelerini belirleyerek bu ilkeleri aşağıya yazınız.

“Muhakkak ki Allah adaleti, ihsanı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayasızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza alasınız diye size böyle öğüt veriyor.” (Nahl suresi, 90. ayet.)

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının; çünkü bazı zanlar günahtır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın; herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah’a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur.” (Hucurât suresi, 12. ayet.)

.....

.....

EŞLEŞTİRELİM

Yanda verilen konuların hangi ayetle ilgili olduğunu tespit ederek ilgili alana yazınız.

.....	“Biz insana anne babasına iyi davranmayı emrettik...” (Ahkâf suresi, 15. ayet.)
.....	“Anne baba ve akrabaların (miras olarak) bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır. Anne, baba ve akrabaların bıraktıklarından kadınlara da bir pay vardır.” (Nisâ suresi, 7. ayet.)
.....	“Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor...” (Nisâ suresi, 58. ayet.)
.....	“Ölçtüğünüzde ölçmeyi tam yapın, doğru terazi ile tartın...” (İsrâ suresi, 35. ayet.)
.....	“...Herkesin kazanacağı yalnız kendisine aittir. Hiçbir suçlu başkasının suçunu yüklenmez...” (En’âm suresi, 164. ayet.)

KONULAR

Toplumsal İlişkiler

Aile İlişkileri

Ticaret

Miras

Suç ve Ceza

LİSTELEYELİM

LOKMAN’IN OĞLUNA ÖĞÜTLERİ

- “Lokman, ‘Sevgili Oğlum!’ (dedi), ‘Yaptığın iş bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa, bir kayanın içinde saklansa veya göklerde yahut yerin dibinde bulunsa yine de Allah onu açığa çıkarır. Kuşkusuz Allah her şeyi bütün gizlilikleriyle bilir, O her şeyden haberdardır.’”
- “Yavrucuğum, namazını özenle kıl, iyi olanı emret, kötü olana karşı koy, başına gelene sabret. İşte bunlar, kararlılık gerektiren işlerdendir.”
- “Gurura kapılarak insanlara burun kıvrırma, ortalıkta çalım satarak yürüme; unutma ki Allah gurura kapılıp kendini beğenen hiç kimseyi sevmez.”
- “Yürüyüşünde ölçülü ol, sesini yükseltme çünkü seslerin en çirkini eşeğin anırmasıdır.”

(Lokmân suresi, 16-19. ayetler.)

Hız. Lokman’ın nasihatlerini listeleyerek karşılıklarına Kur’an-ı Kerim’in ana konularından hangisiyle ilişkili olduğunu tespit ediniz.

•	
•	
•	
•	
•	

KONU DEĞERLENDİRME 2

1. İbadet, Yüce Allah'ın insanlara emrettiği, insanların da yapmakla yükümlü olduğu tüm davranışlardır. İman esaslarını kabul eden bir Müslüman inanmanın bir gereği olarak ibadetleri yerine getirir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudan bir ibadet olarak değerlendirilemez?

- A) Allah'a (c.c.) inanmak
- B) Sadaka vermek
- C) Namaz kılmak
- D) Hacca gitmek

2. İslam dininin temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'in içerdiği konular oldukça fazladır. Bu konu zenginliğini iman, ibadet, ahlak, muamelat başlıkları altında toplayabiliriz. Bunlar dışında ayrıca peygamberler ve onların gönderildiği kavimlerin kıssaları da Kur'an-ı Kerim'de yer alır.

Buna göre verilen ayetlerden hangisi farklı bir konu başlığının altında yer alır?

- A) "Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin, Resul'e itaat edin ki size merhamet edilsin." (Nûr suresi, 56. ayet.)
- B) "Haccı ve umreyi Allah için tam yapın. Eğer (bunlardan) alıkonursanız kolayınıza gelen kurbanı gönderin..." (Bakara suresi, 196. ayet.)
- C) "Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90. ayet.)
- D) "Ey iman edenler! Oruç sizden önce gelip geçmiş ümmetlere farz kılındığı gibi size de farz kılındı..." (Bakara suresi, 183. ayet.)

3. Tevhid ilkesi İslam'ın temelini oluşturur. Allah'ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birlemek, tek ve eşsiz olduğuna inanmak, O'na hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah için yapmak anlamına gelir. tevhid ilkesiyle ilgili Kur'an-ı Kerim'de çok sayıda ayet vardır.

Bu bilgi Kur'an-ı Kerim'in aşağıdaki konularından hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

- A) İman
- B) İbadet
- C) Ahlak
- D) Kıssalar

4. "Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa Allah onu çıkarır getirir. Çünkü Allah, en gizli şeyleri bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır. Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir. Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez." (Lokmân suresi 16-18. ayetler.)

Bu ayetlere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Uyulması gereken ahlaki ilkeler belirtilmiştir.
- B) Kibir, Yüce Allah tarafından seilmeyen bir davranıştır.
- C) Bazı kavimler çeşitli sebeplerle helak olmuşlardır.
- D) Sabır, insanın sahip olması tavsiye edilen bir erdemdir.

3. Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri

BİLGİ KÜPÜ

Kur'an-ı Kerim, okuyup anlaşılacak ve hayatın tüm alanlarında yaşanmak için indirilmiş yol gösterici bir rehberdir. İnsanlığı kötülükten alıkoyup iyiliğe yöneltmek için gönderilmiş son ilahi kitaptır. Kur'an-ı Kerim'de insanı hem dünya hem ahiret mutluluğuna ulaştıracak mesajlar vardır. Kur'an-ı Kerim, insanları iyiye, doğruya ve güzele yönlendirir; kötülüklerden sakındırır. Yasaklanan tutum ve davranışların neler olduğunu açıklar ve Müslümanların bu davranışlardan uzak durması gerektiğini öğütler. Kur'an-ı Kerim hak ile batılı, iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, iman ile küfrü, helal ile haramı birbirinden ayıran bir kitaptır. Onun bu özelliği Furkan ismiyle belirtilmiştir. Kur'an-ı Kerim, Müslümanlara dünya ve ahiret hayatına dair pek çok konuyu açıklayan bir kitaptır. Kur'an-ı Kerim, insanı düşünmeye ve aklını kullanmaya yöneltir.

OKUYALIM CEVAPLAYALIM

Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Verilen soruları cevaplayınız.

KUR'AN'A SARIL

Kur'an Rabb'imizin yaktığı ışık	Namazda Kur'an'ı dilinden oku
Bu millet Kur'an'a ezelden âşık	Başka dile sapma, saplama oku
O bal çömleğidir dal kaşık kaşık	Hiçbir dilde yoktur o eşsiz doku
Kur'an'ı elinden bırakma kardeş	Dinine fitneyi gel sokma kardeş
Emelin doğruyu, hakkı bulmaksa	Lafzı güzel onun manası güzel
Cennet'e girmekse, mutlu olmaksa	Eşsiz vasıfları kendine özel
Bilgiyi doğrudan Hak'tan almaksa	Güzelleşmek için gel Kur'an'a gel
Başka bir kitaba sen bakma kardeş	Bu nur ırmağına gir, çıkma kardeş
Anlamaya karşı çıkanlar mı var	Dünyayı istersen Kur'an'a sarıl
Kulağına pamuk tıkanlar mı var	Ukbayı istersen Furkan'a sarıl
Öze, maksada yan bakanlar mı var	Kur'an'dan aldığın irfana sarıl
Bunlar demagoji sen takma kardeş	Başka bir vadiye sen akma kardeş

Hayrettin KARAMAN

➡ “Kur'an'a sarılmak” ifadesinden ne anlıyorsunuz?

.....

.....

➡ Kur'an-ı Kerim'le insan nasıl güzelleşir? Örnek vererek açıklayınız.

.....

.....

➡ Şiirde geçen “Furkan, irfan, ukbâ” kelimelerinin anlamlarını araştırıp yazınız.

.....

.....

AKROSTİŞ

Aşağıdaki akrostiş çalışmasını yapınız.

K

U

R

A

N

I

K

E

R

İ

M

ARAŞTIRALIM

Kur'an-ı Kerim'in kişiyi iyiliğe yönlendirmesi ve kötülükten sakındırmasıyla ilgili birer ayet meali bulup bunları ilgili başlığın altına yazınız.

1. İyiliğe yönlendiren bir ayet meali:

.....

.....

.....

2. Kötülükten sakındıran bir ayet meali:

.....

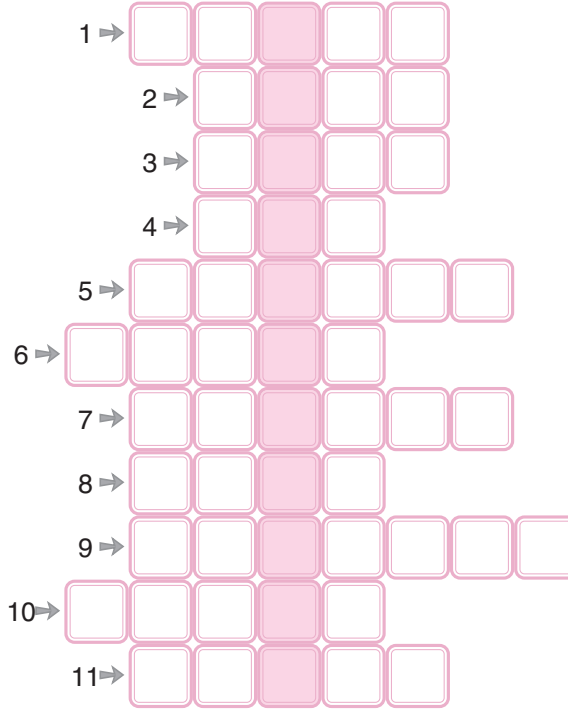
.....

.....

BULMACA

Aşağıdaki bulmacayı çözerek renkli kısımdaki şifreyi bulunuz.

ŞİFRE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

SORULAR

1. Allah'ı (c.c.) düşündüren, hatırlatan anlamında Kur'an- Kerim'in ismi.
2. Kur'an- Kerim'in farklı uzunluklara sahip her bir özel bölümüne verilen ad.
3. Ramazan ayında yerine getirilmesi farz olan ibadet.
4. Kur'an-ı Kerim'in en son suresinin adı.
5. Yol, âdet, gidişat anlamına gelen, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Müslümanlarca uyulması gereken davranışları ve sözleri.
6. Kur'an-ı Kerim'i başından sonuna kadar ezberleyen kimse.
7. Kur'an-ı Kerim'in en uzun suresinin adı.
8. Kur'an-ı Kerim'in surelerini oluşturan kısımlardan her biri.
9. Kur'an-ı Kerim'in Arapçadan başka bir dile çevrilmesi.
10. Allah'ın (c.c.) dilediği emir, hüküm ve bilgileri peygamberine bildirmesi.
11. Günün belirli vakitlerinde yapılması zorunlu olan farz ibadet.

KONU DEĞERLENDİRME 3

1. Kur'an-ı Kerim, insanları iyiye, doğruya ve güzele yönlendirir. Kur'an-ı Kerim, okunup anlaşılacak ve hayatın tüm alanlarında yaşanmak için indirilmiş yol gösterici bir rehberdir. İnsanlığı kötülükten alıkoyup iyiliğe yönleltmek için gönderilmiş son ilahi kitaptır. Kur'an-ı Kerim'de insanı hem dünya hem ahiret mutluluğuna ulaştıracak mesajlar vardır.

Kur'an-ı Kerim'in bu özellikleri bir ayette şöyle ifade edilmiştir. "..."

Bu parçaya göre noktalı yere aşağıdaki ayetlerden hangisini getirmek uygun olmaz?

- A) "Ey insanlar! Size Rabb'inizden bir öğüt, gönüllerdekine bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir." (Yûnus suresi, 57. ayet.)
- B) "Bu Kur'an, âlemler için ancak bir öğüttür. Onun haberlerinin doğruluğunu bir süre sonra mutlaka öğreneceksiniz." (Sâd suresi, 87-88. ayetler.)
- C) "Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir." (Bakara suresi, 2. ayet.)
- D) "Sonra kirlerini gidersinler; adaklarını yerine getirsinler ve o eski evi (Kâbe'yi) tavaf etsinler." (Hac suresi, 29. ayet.)

2. İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliği akıllı ve düşünebilen bir varlık olmasıdır. Kur'an-ı Kerim, insanı düşünmeye ve aklını kullanmaya teşvik eder. İnsanın yaratılışı, kâinattaki düzen, ölümden sonra yeniden diriliş gibi konularda da Kur'an-ı Kerim ayetleri önemli bilgiler verir ve insanları bu konularda düşünmeye çağırır. Ayrıca "... Aklınızı kullanmıyor musunuz?" (Bakara suresi, 44. ayet.) ya da "Hiç düşünmüyor musunuz?" (Sâffât suresi, 155. ayet.) şeklindeki ayetlerle insanlara akıllarını kullanmalarının ve düşünmelerinin önemi vurgulanmaktadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Düşünmek insana ait bir özelliktir.
- B) Akıl, vahye gerek duymaksızın her türlü bilgiye ulaşabilir.
- C) Kur'an-ı Kerim'de insanı düşünmeye yönelten ayetler vardır.
- D) Kur'an-ı Kerim'de yaratılış hakkında bilgiler verilir.

3. **Aşağıdaki ayetlerden hangisi düşünmenin ve akletmenin önemi ile ilgili değildir?**

- A) "Bu Kur'an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır." (Sad suresi, 29. ayet.)
- B) "...Hâlbuki, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için ahiret yurdu daha hayırlıdır. Hiç düşünmüyor musunuz?" (A'râf suresi, 169. ayet.)
- C) Ey Âdemoğulları! Her namaz kılacağınızda güzelce giyinin, yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri sevmez. (A'râf suresi, 31. ayet)
- D) "Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?" (En'âm suresi, 32. ayet.)

4. I. "... Şüphesiz iman edip salih amel işleyen, namazı dosdoğru kılan ve zekâtı verenlerin mükâfatları Rab'leri katındadır." (Bakara suresi, 277. ayet.)
- II. "... İyilik edin. Şüphesiz Allah iyilik edenleri sever." (Bakara suresi, 195. ayet.)
- III. "Onlar öyle kimselerdir ki şayet kendilerine yeryüzünde imkân ve iktidar versek namazı dosdoğru kılar, zekâtı verir, iyiliği emreder ve kötülüğü yasaklarlar..." (Hac suresi, 41. ayet.)

Verilen ayetler Kur'an-ı Kerim'in hangi temel özelliği ile doğrudan ilgilidir?

- A) Kur'an-ı Kerim, insanları iyiye, doğruya ve güzele yönlendirir.
- B) Kur'an-ı Kerim, insanı düşünmeye ve aklını kullanmaya yöneltir.
- C) Kur'an-ı Kerim, dünya ve ahiret hayatı hakkında bilgiler verir.
- D) Kur'an-ı Kerim, insana Yüce Allah'ın isim ve sıfatlarını bildirir.

5. Kur'an'ı Kerim'in temel özelliklerinden biri de insana doğru yolu göstermesi ve insanı kötülüklerden sakındırmasıdır. Kur'an-ı Kerim, yasaklanan tutum ve davranışların neler olduğunu açıklayarak insana bunlardan uzak durmasını öğütler.

Parçada vurgulanan duruma en uygun ayet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "...Biz anlayan bir toplum için ayetleri ayrı ayrı açıklamışızdır." (En'âm suresi, 98. ayet.)
- B) "Deki: 'Benim namazım, (her türlü) ibadetim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin rabbi olan Allah içindir.'" (En'âm suresi, 162. ayet.)
- C) "Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın. Kim şeytanın adımlarına uyar, bilsin ki o hayasızlığı ve kötülüğü emreder..." (Nûr suresi, 21. ayet.)
- D) "Size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır' demiyorum, gaybı da bilmem, melek olduğumu da söylemiyorum..." (Hûd suresi, 31. ayet.)

6. Kur'an-ı Kerim, insanların bilmeleri ve anlamaları gereken konuları açıklamıştır. İman ve ibadet esasları, kıssalar, ahlaki değerler, sosyal hayata dair düzenlemeler Kur'an-ı Kerim'in açıkladığı konulardandır. Kur'an-ı Kerim, insanın yaratılışına, evrendeki mükemmel işleyişe, kâinattaki hiçbir şeyin tesadüfen oluşmadığına dikkat çekerek insanları Allah'a (c.c.) şükretmeye çağırır. İnsan ilişkileri konusunda öğütler vererek toplumda birlik ve beraberliğin oluşmasını sağlar.

Bu parçada Kur'an-ı Kerim ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kur'an-ı Kerim'de nasıl inanmamız gerektiği ile ilgili ayetler vardır.
- B) Kur'an-ı Kerim kâinatta tesadüfe yer olmadığına dikkatleri çeker.
- C) Ahlaki değerler, Kur'an-ı Kerim de açıklanan konular arasında yer alır.
- D) Kur'an-ı Kerim vahiy yolu ile Hz. Peygamber'e gönderilmiştir.

4. Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Nuh (a.s.)

BİLGİ KÜPÜ

Nuh (a.s.), Kur'an'da adı sıkça geçen bir peygamberdir. Onun adını taşıyan bir sure vardır. Hz. Nuh, Ülü'l-azm olarak bahsedilen beş büyük peygamberden biri ve bunların ilkidir. Hz. Nuh'un peygamber olarak gönderildiği vakit puta tapanların sayısı iyice artmıştı. Putperestlikle birlikte toplum düzeni bozulmuş, ahlaki çöküş yaşanmış, taşkınlık, zulüm, haksızlık yaygınlaşmıştı. Yüce Allah, insanları hak dine davet etmesi, tevhid inancını anlatması ve Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarını bildirmesi için Hz. Nuh'u peygamber olarak görevlendirdi. Hz. Nuh'un kavmi, onun yaptığı çağrıya çok uzun süre kulak vermedi, onu dinlememek konusunda direndi. Hz. Nuh'un bıkmadan usanmadan yaptığı tebliğe inatla karşı çıkan inkârcılar, tufanda boğularak can verdiler. Daha sonra bu olaya Nuh Tufanı denilmiştir.

OKUYALIM CEVAPLAYALIM

Hz. Nuh ile ilgili verilen ayetleri okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

“Biz Nuh'u, ‘Kendilerine can yakıcı bir azap gelmeden önce halkını uyar.’ diyerek kavmine gönderdik.

Şöyle dedi: ‘Ey kavmim! Şüphesiz ben size gönderilmiş apaçık bir uyarıcıyım. Allah’a kulluk edin; O’na karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin ki Allah bir kısım günahlarınızı bağışlasın ve size belirli bir vadeye kadar süre tanısin. Şüphesiz Allah’ın belirlediği vade geldiğinde artık ertelenmez. Keşke bilseydiniz!’ Nuh, ‘Rabbim’ dedi, ‘Doğrusu ben kavmimi gece gündüz hakka çağırdım; fakat benim yaptığım çağrı onları daha da uzaklaştırdı. Kendilerini bağışlaman için ben onları ne zaman çağırdıysam, parmaklarını kulaklarına tıkadılar; elbiselerini başlarına bürdüler, ayak dirediler, kibirlendikçe kibirlendiler. Yine de ben onları açıkça çağırmaya devam ettim. Onlara açık da söyledim, yerine göre gizli de söyledim.’ Dedim ki: ‘Rabbinizden bağışlanmanızı dileyin; O, çok bağışlayıcıdır.’”

(Nûh suresi, 1-10. ayetler.)

1. Hz. Nuh insanları neye davet etmiştir?

.....

.....

2. Hz. Nuh peygamberlik görevini yerine getirirken ne gibi zorluklarla karşılaşmıştır?

.....

.....

3. Hz. Nuh'un gönderildiği insanların öne çıkan özellikleri nelerdir?

.....

.....

4. Ayetlerde anlatılanlardan en çok dikkatinizi çeken nedir?

.....

.....

DOĞRU YANLIŞ

Hız. Nuh kıssasıyla ilgili verilen ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

	Hız. Nuh, kavmini gece gündüz demeden tevhide davet etti.
	Hız. Nuh’un kavmi puta tapmaktan vazgeçti ve tevhid inancını kabul etti.
	Kavmin ileri gelenleri; cahillikleri, kibir ve küstahlıkları sebebiyle Hız. Nuh’un peygamberliğini kabul etmediler.
	Kur’an-ı Kerim’de, Hız. Nuh’un adını taşıyan bir sure vardır.
	Hız. Nuh’un davetine inatla karşı çıkan inkârcılar, tufanda boğularak can verdiler.
	Hız. Nuh’un davetini, öncelikle kavminin ileri gelenleri kabul etti.
	Kur’an-ı Kerim’de o dönemde tapınılan bazı putların isimleri yer alır.

BULALIM

Her sembol bir harfi ifade etmektedir. Sembollere denk gelen harfleri tabloya yerleştirerek Hız. Nuh’un duasını bulunuz.

R					M			E				A							
B											N		O					K	
	V					G					L								N
							K					R			i				
	D											R							
		Ğ		Ş			.												
							.												

“.....”

(Nûh suresi, 28. ayet.)

KONU DEĞERLENDİRME 4

1. “Nuh, şöyle dedi: ‘Ey Rabb’im! Gerçekten ben kavmimi gece gündüz (imana) davet ettim. Fakat benim davetim ancak onların kaçığını artırdı. Kuşkusuz sen onları başıslayasın diye kendilerini her davet edişimde parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, inanmamakta direndiler ve büyük bir kibir gösterdiler.’” (Nûh suresi, 5-7. ayetler.)

Verilen ayetlerden hareketle Nuh Peygamber ve kavmiyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nuh Peygamber kavmini ısrarla imana davet etmiştir.
- B) Kavmi, Nuh Peygamber’in davetini kabul etmemekte direnmiştir.
- C) Allah’a (c.c.) inanmayanlar tufan sonucu helak olmuşlardır.
- D) Nuh Peygamber’in kavmi kibirli bir topluluktur.

2. Nuh (a.s.), Kur’an-ı Kerim’de adı sık geçen bir peygamberdir ve onun adını taşıyan bir sure vardır. Hz. Nuh “- - -” olarak bahsedilen beş büyük peygamberin ilkidir.

Boş bırakılan yere gelmesi gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hatem’ül enbiya
- B) Ülü’l-azm
- C) Mürsel
- D) Resul

3. Hz. Nuh, kavmini Yüce Allah’a imana davet etti. Fakat kavmi onun bu çağrısına kulak vermedi, onu dinlememek konusunda direndi. Yüce Allah, Hz. Nuh’a inkârcılara ilahi cezanın geleceğini, bu cezadan hiçbirinin kurtulamayacağını bildirdi ve büyük bir tufanın geleceğine işaret ederek Hz. Nuh’a gemi inşa etmesini emretti. Hz. Nuh’un bıkmadan usanmadan yaptığı tebliğe inatla karşı çıkan inkârcılar, Tufan’da boğularak can verdiler. Daha sonra Yüce Allah, yeryüzüne suyunu çekmesini, gökyüzüne suyunu tutmasını emretti ve gemi, Cudi Dağı’na oturdu. Tufan sona erdikten sonra Nuh (a.s.) ve beraberindekiler huzura kavuştu.

Hz. Nuh’la ilgili verilen bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Tufan’dan sonra insan neslini sadece gemiye binenler devam ettirmişlerdir.
- B) Hz. Nuh’un bir gemi inşa etmesi, Yüce Allah’ın emridir.
- C) Hz. Nuh tebliğinde ısrarcı olmasına rağmen kavmi onu dikkate almamıştır.
- D) Allah’a (c.c.) iman etmeyenlerin hayatları felaketle sonlanmıştır.

4. Hz. Nuh, kavmine Allah'ın (c.c.) kendisini peygamber olarak gönderdiğini ve acı verici bir azap gelmeden onları uyarmak üzere görevlendirdiğini anlattı. Ancak kavmin ile gelenleri, Hz. Nuh'u inkâr ettiler. Bu olay Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır: "... Biz seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Sana alt tabakamızdan başkasının uyduğunu da görmüyoruz. Sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de kabul etmiyoruz, bilakis sizin yalancı olduğunuz kanaatini taşıyoruz." dediler." (Hûd suresi, 27. ayet.) Hz. Nuh'a inanan az sayıdaki insanı da küçümsediler. Çünkü onlar için üstünlük ölçütü makam, mevki, zenginlik ve kabilenin kalabalık oluşuydu. Bu düşünceler içinde olan kavmine karşı Hz. Nuh'un cevabı, Kur'an-ı Kerim'de şu ayetle bildirilmektedir: "- - -"

Parçanın sonunda boş bırakılan yere gelmesi gereken ayet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "Nuh dedi ki: 'Onu size, dilerse ancak Allah getirir ve siz (Allah'ı) aciz bırakamazsınız.'" (Hûd suresi, 33. ayet.)
- B) 'Ona bir hazine indirilse veya onunla beraber bir melek gelse ya!' demelerinden dolayı canın sıkılarak sana vahyedilen ayetlerin bir kısmının tebliğini terk edecek değilsin ya! Sen ancak bir uyarıcısın. Allah her şeye vekildir." (Hûd suresi, 12. ayet.)
- C) "Size, Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum; gaybı da bilmem; doğrusu melek olduğumu da söylemiyorum..." (Hûd suresi, 31. ayet.)
- D) "...Ben o iman edenleri (talebinize uyarak) kovacak da değilim. Çünkü onlar Rab'lerine kavuşacaklardır. Fakat ben sizin bilgisizce davranan bir toplum olduğunuzu görüyorum." (Hûd suresi, 29. ayet.)

5. I. Hz. Nuh, inkârcılara karşı vermiş olduğu mücadelesi ile Kur'an-ı Kerim'de övülen peygamberlerdendir.
- II. Nuh Tufanı, Kur'an-ı Kerim'de ibret almamız için anlatılan kıssalar arasında yer alır.
- III. Hz. Nuh'un tüm kavmi onun tebliğini kabul ederek Allah'a (c.c.) iman etmiştir.
- IV. Nuh Peygamber'in gemisi tufandan sonra Cudi Dağı'na oturmuştur.

Hz. Nuh ve kavmi ile ilgili yukarıda verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II. B) II ve IV.
C) I, II ve III. D) I, II ve IV.

6. "Nuh'un kavmi de peygamberleri yalnladı. Kardeşleri Nuh, onlara Allah'a karşı gelmekten sakınmaz mısınız? Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Allah'tan sakının ve bana itaat edin. Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum. Benim ecrim ancak âlemlerin Rabb'ine aittir. Artık Allah'tan sakının ve bana itaat edin." dedi." (Şu'arâ suresi, 105-110. ayetler.)

Verilen ayetlerde Hz. Nuh'un hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Vahyi insanlara bildirmesi
B) Akıllı ve zeki olması
C) Güvenilir olması
D) Günahtan korunması

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1. Kur'an, sözlükte "toplamak, okumak, bir araya getirmek" anlamlarına gelir. Terim olarak ise şu şekilde tanımlanır: "Hz. Peygamber'e vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen Allah'ın (c.c.) mucize kelimeleridir."

Bu bilgiye göre Kur'an-ı Kerim'le ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Değişmeden günümüze gelmiştir.
- B) Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirilmiştir.
- C) Yazılı olan hâline mushaf denilmektedir.
- D) Arapçadan pek çok dile tercüme edilmiştir.

2. Kur'an-ı Kerim'de inanç, ibadet ve ahlak konularının yanında geçmiş peygamberlerin hayatlarının ve tevhid mücadelelerinin anlatıldığı bölümler de vardır. Kıssa adı verilen bu bölümlerde geçmiş kavimlerin vahiy karşısındaki tutumları anlatılmakta ve ibret alınması tavsiye edilmektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de sosyal hayata ilişkin düzenlemeler, aile ve toplum ilişkilerini ele alan hükümler de (muamelat) yer almaktadır.

Bu parçaya göre Kur'an-ı Kerim'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnanç, ibadet, ahlak gibi konular yer alır.
- B) Kıssalar ibret alınması gereken olayların anlatıldığı bölümlerdir.
- C) Sosyal hayatla ilgili hükümlerin yer aldığı bölümlere muamelat denir.
- D) Kavimler vahiy karşısında sergiledikleri tutum yüzünden helak olmuşlardır.

3. Aşağıdaki ayetlerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) "... Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur." (Nisâ suresi, 136. ayet.)
- B) "Allah şüphesiz adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla bakmayı emreder; hayâsızlığı, fenalığı ve haddi aşmayı yasak eder..." (Nahl suresi, 90. ayet.)
- C) "Ey inananlar! Zannın çoğundan sakının, zira zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin suçunu araştırmayın; kimse kimseyi çektişirmesin..." (Hucurât suresi, 12. ayet.)
- D) "Onlar bollukta ve darlıkta Allah yolunda harcayanlar, öfkelerini yenenler, insanları affedenlerdir. Allah, iyilik edenleri sever." (Âl-i İmrân suresi 134. ayet.)

4. Aşağıdakilerden hangisi Hz. Nuh ile ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Kur'an-ı Kerim'de Hz. Nuh'un adını taşıyan bir sure vardır.
- B) Hz. Nuh'un gemisi tufandan sonra Cudi dağına oturmuştur.
- C) Yüce Allah Hz. Nuh'a büyük bir tufanın geleceğini haber vermiştir.
- D) Hz. Nuh'un davetine inatla karşı çıkan inkârcılar kaçarak kurtulmuşlardır.

5. Kur'an-ı Kerim'in kalpleri iyileştiren, şifa veren anlamındaki adı'dır.

Verilen bilgide noktalı yere gelmesi gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) eş-Şifa
- B) en-Nûr
- C) el-Hâdi
- D) el-Furkan

6. • “Kitaptan sana vahyolunanı oku, namazı da dosdoğru kıl. Çünkü namaz, insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.” (Ankebût suresi, 45. ayet.)
- “Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı.” (Bakara suresi, 183. ayet.)
- “Yolculuğuna gücü yetenlerin haccetmesi, Allah’ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.” (Âl-i İmrân suresi, 97. ayet.)

Verilen ayetler Kur’an-ı Kerim’in ana konularından hangisiyle ilgilidir?

- A) İbadet
B) Kıssa
C) Muamelat
D) Miras hukuku

7. Hz. Peygamber’in sünneti, İslam dininin temel kaynaklarından biridir. Zira Kur’an-ı Kerim’de anlaşılmayan bir ayetle karşılaşıldığında ilk olarak Hz. Peygamber’in o konuda bir sözü ya da uygulaması olup olmadığı araştırılır. Çünkü Hz. Peygamber’in görevlerinden biri de Kur’an-ı Kerim’deki hükümleri açıklamaktır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki bilgilerin hangisine ulaşamaz?

- A) Sünnet İslam’ın kaynaklarından biridir.
B) Kur’an-ı Kerim’de açıklama gerektiren ayetler vardır.
C) Hz. Muhammed (s.a.v.) Kur’an-ı Kerim’i açıklamıştır.
D) Hz. Peygamber, ibadetlerin uygulanışını göstermiştir.

8. **Kur’an-ı Kerim’le ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

- A) İbret alınması için eski kavimlerin kıssaları anlatılmıştır.
B) Kur’an-ı Kerim’in ana konularından biri de Hz. Peygamber’in söz ve davranışlarıdır.
C) İnsan ilişkileri konusunda öğütler vererek birlik ve beraberliğin oluşmasını sağlar.
D) Hak ile batılı, iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, iman ile küfrü, helal ile haramı birbirinden ayırır.

9. Kur’an-ı Kerim’de insanların nasıl ve ne şekilde yaşamaları gerektiği açıklanmıştır. İçerisindeki hükümler bireyin ve toplumun hayatını düzenler. Kur’an-ı Kerim, kendisini rehber edinenlere, hem dünya hem ahiret mutluluğunu temin edecek bir hidayet rehberidir.

Bu parçadan hareketle varılacak en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muamelat, Kur’an-ı Kerim’in konularından biridir.
B) Kur’an-ı Kerim, dünya ve ahiretle ilgili bilgiler verir.
C) Kur’an-ı Kerim, İslam’ın en temel kaynağıdır.
D) Kur’an-ı Kerim’de bireysel konular yer alır.

5. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1. Kur'an iyiye, doğruya, güzele yönlendirir, kötülüklerden sakındırır.

Verilen bilgi aşağıdaki ayetlerden hangisi ile doğrudan ilişkili değildir?

- A) "Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90. ayet.)
- B) "Yavrucuğum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir." (Lokmân suresi, 17. ayet.)
- C) "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsrâ suresi 70. ayet.)
- D) "Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahıdır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin giybetini yapmayın..." (Hucurât suresi, 12. ayet.)

2. Kur'an-ı Kerim'in pek çok ismi vardır. Bunların çoğu Kur'an'da yer alan isimlerdir. Örneğin Kur'an'a hak ile batılı, doğru ile yanlış, iyi ile kötüyü, helal ile haramı birbirinden ayıran anlamında "- - -" denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilmelidir?

- A) Zikir
C) Şifa
- B) Furkan
D) Nûr

3. • Kur'an-ı Kerim açıklar, yol gösterir.
• Kur'an-ı Kerim insan aklını kullanmaya ve düşünmeye yöneltir.
• Kur'an-ı Kerim iyiye, doğruya, güzele yönlendirir, kötülüklerden sakındırır.

Verilen ifadelerden en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) İslam dininin temel kaynakları
B) Kur'an-ı Kerim'in temel özellikleri
C) Kur'an-ı Kerim'in ana konuları
D) Kur'an-ı Kerim'de yer alan hükümler

4. **Verilen ayetlerden hangisinin mesajı diğerlerinden farklıdır?**

- A) "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zâriyât suresi, 56. ayet.)
- B) "Göklerde ve yerde olanların, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanların ve insanların birçoğunun Allah'a secde ettiklerini görmüyor musun?..." (Hac suresi, 18. ayet.)
- C) "... Ana babaya, yakınlarla, yetimlere, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşla, yolcuya ve elinizin altında bulunan kimselere iyilik edin..." (Nisâ suresi, 36. ayet.)
- D) "Andolsun onların (geçmiş peygamberler ve ümmetlerinin) kıssalarında akıl sahipleri için pek çok ibretler vardır..." (Yusuf Suresi, 111. ayet)

5. Kur'an-ı Kerim, insanı düşünmeye ve aklını kullanmaya yönelir. İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliği akıllı ve düşünebilen bir varlık olmasıdır. İnsanın yaratılışı, kâinataki işleyişin belli bir düzen içerisinde olması, ölümden sonra yeniden diriliş gibi konularda Kur'an ayetleri önemli bilgiler verir ve insanları bu konularda düşünmeye çağırır.

Parçada vurgulanan duruma uygun olmayan ayet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "Andolsun, Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır." (Ahzâb suresi, 21. ayet.)
- B) "(Bu Kur'an,) Ayetlerini, iyiden iyiye düşünsünler ve temiz akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir Kitap'tır." (Sad suresi, 29. ayet.)
- C) "Gece ile gündüzün ardarda gelişinde, Allah'ın gökten rızık indirip ölümünden sonra yeryüzünü diriltmesinde ve rüzgarları (belli bir düzen içinde) yönetmesinde aklını kullanan bir kavim için ayetler vardır." (Casiye suresi, 5. ayet.)
- D) "Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin emrinize verdi; yıldızlar da O'nun emriyle emre hazır kılınmıştır. Şüphesiz burada, aklını kullanabilen bir topluluk için ayetler vardır." (Nahl suresi, 12. ayet.)

6. Büyük peygamberler arasında sayılan, kendisine inanmayan kavmi tufan ile helâk edilen peygamber.

Hakkında bilgi verilen peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hz. Yusuf B) Hz. Nuh
C) Hz. Musa D) Hz. Yunus

7. • Hz. Peygamber'e vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen, Allah'ın (c.c.) mucize kelamı.
- Allah'ın (c.c.) peygamberleri aracılığıyla bildirdiği esasları tereddütsüz kabul etmek, gerçek ve doğru olduğuna gönülden inanmak.
- Allah'ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar.

Tanımı verilmeyen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbadet B) Kur'an-ı Kerim
C) Muamelat D) İnanç

8. İslam'ın alım satım, kiralama, şirketler, anlaşmalar, emanetler, kefalet, vasiyet, miras, davalasma, evlilik, suçlar ve cezalar gibi konularda insanların birbirleriyle veya bireyin toplumla yahut toplumların birbirleriyle hukuki, idari, ekonomik ve insani ilişkilerini düzenleyen bölümüne muamelat denir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi tanımı verilen bu kavramla ilişkili değildir?

- A) "...Herkesin kazanacağı yalnız kendisine aittir. Hiçbir suçlu başkasının suçunu yüklenmez..." (En'âm suresi, 164. ayet.)
- B) "Ölçtüğünüzde ölçmeyi tam yapın, doğru terazi ile tartın..." (İsrâ suresi, 35. ayet.)
- C) "Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor..." (Nisâ suresi, 58. ayet.)
- D) "Doğrusu kitabı biz indirdik, onun ko-ruyucusu elbette biziz." (Hicr suresi, 9. ayet.)

9. Hz. Peygamber'in sünnetleri kavli (sözlü), fiilî ve takriri olmak üzere üç kısma ayrılır:

- Kavli (sözlü) sünnet: Sünnetin çoğu kavli yani sözlüdür.
- Fiilî sünnet: Hz. Peygamber'in davranışları ve fiilî uygulamalarıdır.
- Takriri sünnet: Hz. Peygamber'in görüp işittiği bir işi onaylaması ve kabul etmesidir.

Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden ayrı bir sünnet türüne örnektir?

- A) "Allah'ın Rasûlü (s.a.v.) pazartesi ve perşembe günleri oruç tutardı..." (Ebu Dâvûd, "Savm", 60)
- B) "İman etmediğiniz sürece cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız." (Buhârî, İman, 1.)
- C) "Birbirinize kin gütmeyiniz, birbirinize haset etmeyiniz, birbirinize darılıp sırt çevirmeyiniz. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olunuz..." (Buhârî, Edeb, 57.)
- D) "Sizden biriniz kendi nefsi için istediğini din kardeşi için de istemedikçe olgun mü'min olamaz." (Buhârî, İman, 7.)

10. Hz. Nuh, kavmine Yüce Allah'ın kendisini peygamber olarak gönderdiğini ve acı verici bir azap gelmeden onları uyarmak üzere görevlendirdiğini anlattı. O, kavmini bir olan Yüce Allah'a inanmaya çağırdı. Allah'tan (c.c.) başka tapınmaya layık hiçbir varlığın olmadığını ve kendisinin açık bir uyarıcı olduğunu anlattı. Eğer onu dinlemezlerse başlarına bir azap geleceğini haber verdi. Hz. Nuh, gece gündüz demeden tevhide davetini bazen gizli bazen açıktan devam ettirdi.

Ancak Hz. Nuh'un kavmi "- - -"

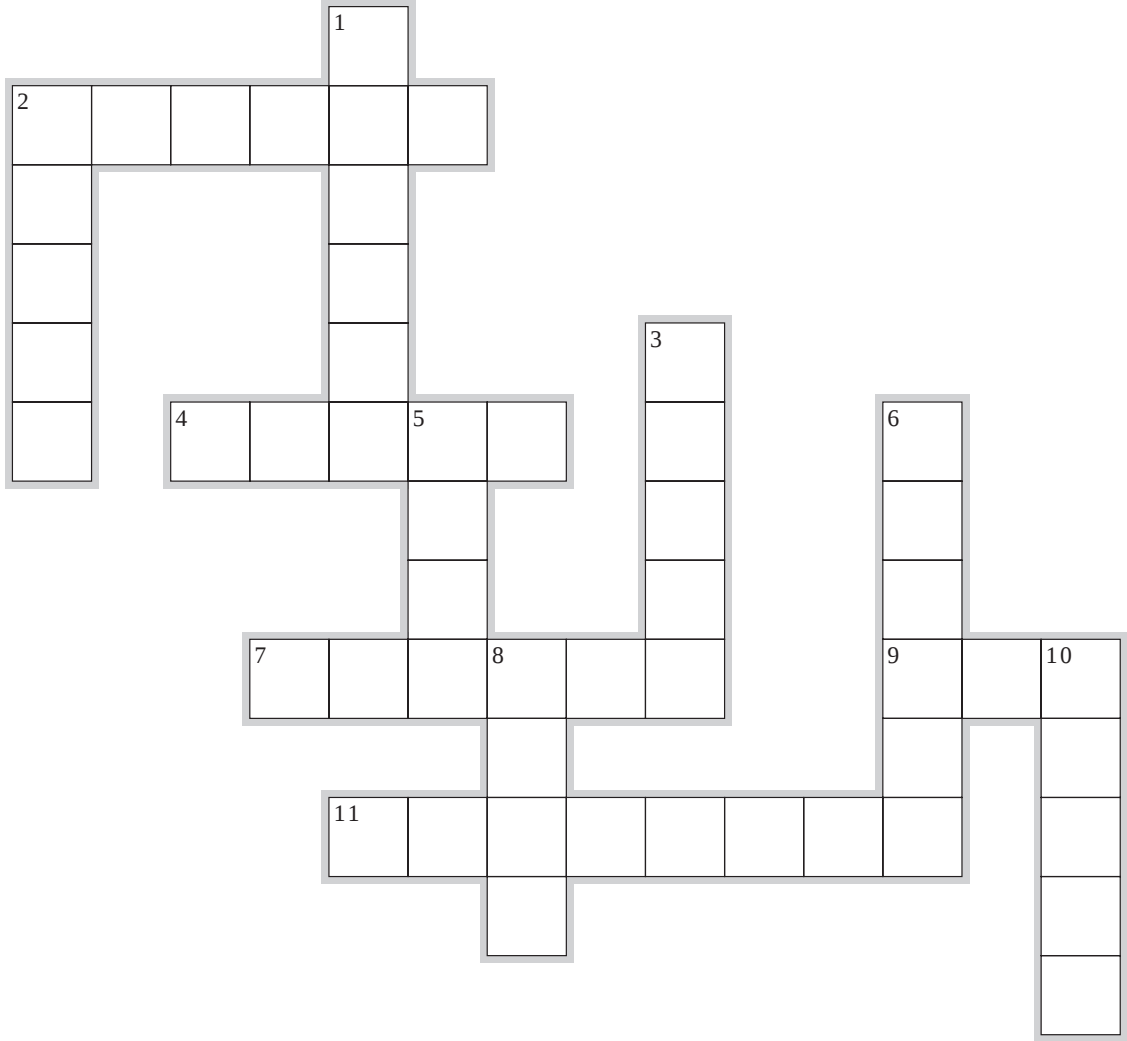
Bu parçaya göre boş bırakılan yere aşağıdaki ayetlerden hangisini getirmek uygun olmaz?

- A) "... Parmaklarını kulaklarına tıkadılar, elbiselerine büründüler, inanmamakta direndiler ve büyük bir kibir gösterdiler." (Nûh suresi, 7. ayet.)
- B) "... Biz seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Sana alt tabakamızdan başkasının uyduğunu da görmüyoruz. Sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de kabul etmiyoruz, bilâkis sizin yalancı olduğunuz kanaatini taşıyoruz" dediler." (Hûd suresi, 27. ayet.)
- C) Dediler ki: "Ey Rabb'imiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden olunuz!" (A'râf suresi, 23. ayet.)
- D) Dediler ki: "Ey Nûh! Bizimle tartıştın ve tartışmayı uzattın. Eğer doğru söyleyenlerden isen, haydi kendisiyle bizi tehdit ettiğin azabı getir." (Hûd suresi 32. ayet)

BULMACA

Ünite genelile ilgili aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

2. Öldükten sonraki hayat.
4. Hz. Peygambere vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen, Allah'ın mucize kelamı.
7. Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi.
9. Kur'an-ı Kerim'de adına bir sure olan ve ülü'l-azm olarak bilinen beş büyük peygamberden biri. İnkârları yüzünden büyük bir tufanda boğulan kavmin peygamberi.
11. İslam'da ibadetlerle ilgili hükümlerin dışında kalan ve insanların birbirleriyle veya bireyin toplumla ya da toplumların birbirleriyle olan hukukî, idarî, malî, iktisadî ve beşerî ilişkilerini düzenleyen kurallar.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kur'an-ı Kerim ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya yarayan ilim dalı.
2. İnsanın, iyi veya kötü olarak vasıflandırmaya yol açan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya koyduğu davranışlarının bütünüdür.
3. Kur'an-ı Kerim'deki anlatılan peygamberler, şahıslar ve kavimlerle ilgili ibret verici olaylar.
5. Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.
6. Hz. Peygamberin Kur'an-ı Kerim'den anlamış olduğu şeyleri hayatında yaşama biçimi, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hayat tarzı. Hz. Peygamber'in sözleri, uygulamaları ve sahabilerin yapmış olduğu davranışları onaylaması.
8. Allah'ın (c.c.) peygamberleri aracılığıyla bildirdiği esasları tereddütsüz kabul etmek, gerçek ve doğru olduğuna gönülden inanmaktır.
10. Kur'an-ı Kerim'i bütünüyle ezberlemiş olan ve ezberden okuyabilen kimse.

SÖZLÜK

A

adalet: 1. Doğruluk, eşitlik, denklik, aşırılıktan uzak ve dengeli olma, her şeye hakkını verme. 2. Bir işi yerli yerine koyma, hak sahibine hakkını verme, hak ve hukuka uygunluk. Her şeyin olması gerektiği yerde bulunması, insaf. 3. Dinen zararlı olan şeylerden kaçınmak suretiyle hak olan yolda dosdoğru bir biçimde devam etme. 4. Kanunları eşitlik ilkesine göre uygulama, herkesin kanun karşısında eşit tutulmasını sağlama. 5. Dengeli bir kişilik ve ahlaka sahip olma, aşırılıktan uzaklaşıp her şeye hakkını verme. 6. Allah'ın yaratmış olduğu evrende onun istekleri doğrultusunda hareket etme.

âdetullah: İlahî kurallar, Allah'ın (c.c.) evrendeki değişmez yasaları, sünnetullah.

ahlak: 1. Huy, mizaç, karakter. 2. İnsanın yaratılışından gelen özellikleri ile insanların iyiliğini ve mutluluğunu hedef alan kuralların hayata geçirilmesi ile kazanılan iyi ve güzel davranışlar.

akıl: Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us. Sadece insanda var olan; yararlı ile zararlıyı, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini ayırt etme yeteneği.

azim: 1. Bir işteki engelleri yenme kararlılığı. 2. Büyük, ulu.

B

baht: Allah (c.c.) tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

C

cesaret: Yiğitlik, kahramanlık, hakkını alma, haksızlığa boyun eğmeme ve savaşlarda düşmana karşı gözüpek davranma.

cüzî irade: 1. İnsana verilen sınırlı özgürlük, tercih etme kabiliyeti. 2. İnsana Allah tarafından verilen özgürlük; dileme, tercih etme kabiliyeti ve bu kabiliyetlerin tekil bir olaya bağlanması.

D

davet: 1. Çağırma, gelmesini isteme, çağrı. 2. İslam dinini yayma ve Müslümanları dinî görevlerini yerine getirmeye çağırma.

din: 1. Âdet, yol, gidişat. 2. Ceza, mükâfat, hesap, ceza ve mükâfatın karşılığının verildiği gün. 3. Galip gelmek, hâkimiyet. 4. Bir ülkede uygulanan kanun ve kurallar. 5. Boyun eğme, kulluk, itaat. 6. İnanç ve ibadet sistemi. 7. Sorumluluk. 8. Allah tarafından peygamberler aracılığıyla gönderilen, aslını koruyan ve insan eliyle herhangi bir değişikliğe uğramayan din, gerçek din, İslam dini. Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar gönderilen bütün ilahi dinlerin ortak adı İslam'dır. 9. Akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden ilahi emirler bütünü. 10. Hayat tarzı, hayatın nasıl yönlendirilmesi gerektiği konusunda benimsenen düşünce, inanç, ilke ve değerler bütünü.

E

ecel: 1. Süre, belirlenmiş vakit. 2. Ölüm için belirlenen ve takdir edilen zaman. 3. Hayatın son bulması, ölüm vaktinin gelmesi.

emanet: 1. Güven verme, karşılıklı güven üzerine yapılan anlaşma. 2. Korunması için güvenilen birine veya bir yere bırakılan eşya. 3. “Eminlik, güvenilirlik” anlamında peygamberlerin en önemli niteliklerinden biri. 4. Akıl ve özgürlük, insana verilen dileme, isteme gücü; irade.

emek: Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, zahmet.

ensar: 1. Yardım edenler, koruyanlar, destekleyenler, himaye edenler. 2. Hicret sırasında Hz. Peygamber’e ve Mekke’den Medine’ye göç eden diğer Müslümanlara kucak açıp onları misafir eden; beslenme, barınma ihtiyaçlarını gideren ve farklı bir ortamda yeni bir yaşamın kurulabilmesinde onlara yardımcı olan, sahip oldukları her şeyi onlarla paylaşan Medineli Müslümanlar.

F

fitrat: 1. Yokken var etme, yaratma. 2. İnsanın yaratılıştan sahip olduğu fiziki özellikler. 3. İnsanın doğuştan sahip olduğu ahlak, huy, karakter, tabiat. 4. Allah’ın, tüm varlıkları kendi varlığını ve birliğini tanıyabilme gücü ve yeteneği ile yaratması, Haniflik, tevhid ve İslam inancı. 5. Geçmiş peygamberlerin ve dinlerin üzerinde ittifak ettikleri ve Müslümanların yerine getirmesi gereken dinî esaslar. 6. İnsanın yaratılışında bulunan ve hayatı anlamlandırma çabalarına yön veren, çalışmakla elde edilemeyen ve inanmayı da içeren, insanın doğuştan getirdiği yetenek; Tanrı vergisi öz.

fidye: 1. Kurtuluş bedeli, kurtulmalık. 2. Kefaret. 3. Esiri veya herhangi bir kişiyi içine düştüğü durumdan kurtarmak için verilen mal, para, fidyeyinecat. 4. Dince geçerli bir nedenden dolayı ibadetlerde meydana gelen bir eksikliğe karşılık olarak verilen mal, para.

fitre: 1. Ramazan Bayramı sadakası, şükür sadakası, sadakayıdır. 2. Gücü yeten Müslümanların sağlıklı olmalarının bir şükürü olarak Ramazan ayının sonuna kadar fakirlere ödemekle yükümlü oldukları sadaka. Fitre, hicretin ikinci senesinde (MS 624) emredilmiştir.

furkan: İyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, iman ile küfrü, helal ile haramı birbirinden ayıran.

H

hak: 1. Gerçek, doğru, gerçeğe uygun. 2. Adalet. 3. Kur’an-ı Kerim. 4. İslam. 5. Gerek sözün, gerekse eylemin zaman ve şartlara göre nasıl söylenmesi ve yapılması gerekiyorsa öylece yerine getirilmesi. 6. Bir iş ve emeğin maddi veya manevi karşılığı. 7. Bir şeye aslına uygun ve doğru olarak inanma, bu şekilde kazanılan inanç ve bilgi. 8. Dinin veya hukuk düzeninin tanıdığı yetki ve ayrıcalık.

hayır: 1. Servet, mal. 2. İbadet. 3. İlim, hikmet. 4. Dinin ve aklın yapılmasını iyi ve güzel gördüğü, kişinin sadece Allah’ın (c.c.) rızasını gözeterek yaptığı iş, amel.

hicret: 1. Terk etme, ayrılma, ilgiyi kesme. 2. Bir yerden bir yere göçme, taşınma, ayrılma. 3. Hz. Peygamber’in ve sahabenin İslam’ı gereği gibi yaşamak, diğer insanlara Allah’ın emirlerini duyurmak ve müşriklerin işkencelerinden kurtulmak amacıyla Mekke’den Medine’ye MS 622 tarihinde yapmış oldukları göç. 4. İnkârcıların maddi ve manevi işkenceleri karşısında can, mal, akıl, namus ve din emniyetlerini yitiren Müslümanların insanca bir hayat sürmek ve inançlarının gereğini yerine getirebilmek için yapmış oldukları göç. 5. İslam dininin yasaklamış olduğu şirk, münafıklık, isyan, cimrilik, haset, kin, gıybet ve dedikodu başta olmak üzere tüm kötü huyları terk ederek Hz. Muhammed’in örnek ahlakıyla ahlaklanma.

hilfû'l-fudûl: MS 580'li yıllarda Arap kabileleri arasında süregelen savaşlar sonucunda ortaya çıkan anarşi ortamında, can ve mal güvenliğinin sağlanması, zayıf ve güçsüzlerin korunması, zulmün önlenmesi gibi amaçlarla, toplumda sözü geçen, saygın ve iyi niyetli kişilerin önderliğinde kurulan ve Hz. Peygamber'in de üye olduğu barış cemiyeti.

hurafe: 1. Sapık, doğru olmayan, uydurma, asılsız söz. Akla ve gerçeğe aykırı olan, yalan haber. 2. Batıl dinlerden ve halk arasında uydurulan masallardan kalma aslı esaslı olmayan inanışlar. Dine sonradan girmiş yanlış, batıl inanç.

ibadet: 1. Boyun eğme, itaat etme, saygı duyma. 2. Allah'ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da yapmakla yükümlü oldukları davranışların tümü.

iffet: 1. Haramdan uzak durma, kötü söz ve işlerden kaçınma. 2. Yeme, içme ve diğer bedenî hazlar konusunda ölçülü olma, aşırı istekleri bastırıp dinin ve aklın buyruğu altına sokmak suretiyle kazanılan erdem.

ihsan: 1. İyilik etme, iyi ve güzel davranma, güzel yapma, bağışlama, bağışta bulunma, ikram etme. 2. İnsanın başta ana ve babası olmak üzere diğer insanlara yönelik sevgiye ve saygıya dayalı özverili tutumu. 3. İnsanın, kendisinin Allah'ın huzurunda olduğunu hissetmeye çalışarak onu görüyormuşçasına ibadetlerini yerine getirmesi.

ilim: 1. Bilgi, bilim, marifet, haber. 2. Bir şeyi olduğu gibi ve gerçeğe uygun şekilde bilme. 3. İnsanın duyu organlarıyla elde ettiği veya Allah'ın (c.c.) vahiy yoluyla doğrudan doğruya gönderdiği ve kesinliği konusunda şüphe olmayan bilgi. 4. "Gerek duyular âlemine gerekse duyularla kavranılamayan âleme ait her şeyi bütün ayrıntılarıyla bilen." anlamında Allah'ın (c.c.) sıfatlarından biri.

iman: 1. İnanma, tasdik etme. 2. Emniyette olma, güvende olma, güven verme. 3. Kişinin Allah'ın varlığını, birliğini, sıfatlarını, peygamberlerini, ahiret gününü ve bunlardan başka iman edilmesi gereken şeyleri kalp ile tasdik edip dil ile söylemesi. 4. Son peygamber Hz. Muhammed'e ve onun tarafından insanlığa bildirilen şeylere hiçbirini dışta bırakmaksızın inanma, onun doğruluğu konusunda herhangi bir kuşku duymama.

inanç: 1. İnanılan şey, itikat, iman, bir fikre olan bağlılık. 2. Birine duyulan güven. 3. İslam dinini son din olarak kabul edip onun içerisinde bulunan her şeye gönülden bağlanıp Allah'ın emirlerine teslim olma.

infak: Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için insanın kendisine verilen malların şükrünün bir göstergesi olarak onun emrettiği yerlere harcama yapması, bağışta bulunması.

irade: Seçme, tercih etme, isteme, dileme, arzu etme, meyletme, karar verme. Aklın düşünüp karar vermesi, yapılması veya yapılmaması eşit olan çeşitli davranışlardan birini beğenip tercih etmesi.

İslam: 1. Kurtuluşa erme, güven, emniyette olma. 2. Boyun eğme, itaat, teslim olma, sulh ve barış yapma. 3. Şirkten ve şirk ahlakından uzaklaşıp Allah'ın birliğini ve Hz. Peygamber'in hak oluşunu kabul ederek Allah'ın emrine, peygamberin sözüne uyup teslimiyet gösterme. 4. Allah tarafından peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'e vahiy yolu ile bildirilerek bütün insanlığa gönderilen son ve hak din, Müslümanlık.

israf: Saçıp savurma, harcamalarda orta yoldan sapma, ölçüyü aşma ve aşırılık yapmak suretiyle sahip olduğu nimetleri gereksiz yere tüketme.

istişare: 1. Görüş alışverişinde bulunma, fikir alma, danışma. 2. Herhangi bir konuda doğruyu bulmak için sahasında güvenilir bir uzmanın görüşüne başvurma. 3. Yöneticilerin halkın durumunu ilgilendiren konularda daha güzel ve yararlı sonuçlara varabilmeleri için uzmanlarla görüş alışverişinde bulunmaları.

K

kader: Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmi ve kudretiyle başlangıçtan sona kadar evrende olacak olan her şeyi programlaması, varlıkları istediği şekil ve biçimde yaratması ve insanların özgür iradelerine göre yapacakları her şeyi Allah'ın (c.c.) önceden bilmesi, takdir etmesi, bir plana göre düzenlemesi.

kaza: Allah'ın (c.c.), kulları için belirlemiş olduğu şeylerin zamanı ve yeri gelince tek tek yürürlüğe konması, uygulanıp gerçekleşmesi.

kısmet: 1. Takdir edilmiş olan şey, nasip. 2. Evlilik konusunda talih, baht.

kıssa: 1. Hikâye etmek, anlatmak, haber vermek. 2. Kur'an-ı Kerim'deki anlatılan peygamberler, şahıslar ve kavimlerle ilgili ibret verici olaylar.

kudret: Gücü yetmek; bir işi ölçülü ve planlı bir şekilde yapmak. Yüce Allah'ın (c.c.) "her şeye gücünün yetmesi" anlamındaki sıfatı.

Kur'an-ı Kerim: 1. Fatiha suresi ile başlayıp Nâs Suresi ile biten, Hz. Muhammed'e indirilen ve kendine has özellikleri olan Allah kelamı. 2. Hz. Peygamber'e vahiy yoluyla gelen, mushaflarda yazılı olan, değiştirilmeden nesilden nesile nakledilen, okunması ve yaşanması ile ibadet edilen, başkalarının benzerini getirmekten aciz kaldığı Allah'ın mucize kelamı.

külfî irade: 1. Allah'ın iradesi, ilahî irade. 2. "Allah'ın istediğini istediği gibi dilemesi ve seçmesi" anlamındaki Allah'ın mutlak ve sınırsız iradesi.

M

merhamet: Şefkat gösterme, acıma, yumuşak huylu olma, affetme, bağışlama ve iyilik etme.

muamelat: 1. İslam'da ibadetlerle ilgili hükümlerin dışında kalan ve insanların birbirleriyle veya bireyin toplumla ya da toplumların birbirleriyle olan hukuki, idari, mali, iktisadi ve beşeri ilişkilerini düzenleyen kurallar.

muhacir: 1. Göç eden, hicret eden, yerleşmek üzere yurdundan başka bir yere giden kimse. 2. İslam dinini Kur'an-ı Kerim'in emrettiği gibi yaşamak, Mekkeli müşriklerin her türlü baskısından kurtulmak ve din, can, namus, akıl ve soy emniyetini sağlayıp her türlü tehlikeden korunmak amacıyla Mekke'den Medine'ye hicret eden Hz. Muhammed ve arkadaşları. 3. Allah'ın yasakladığı her türlü kötü davranışı ve haramı terk edip güzel davranışları benimseyip yaşayan kişi.

N

nasip: Allah'ın (c.c.) nimetlerinden her bir kimse için belirlediği pay.

nisap: Zekât ve fıtır sadakası verebilmek, hacca gidebilmek, kurban kesebilmek ve diğer bazı mali ibadetleri yerine getirebilmek için Allah ve Resulü tarafından belirlenen dinen mali yeterlilik ve zenginlik ölçüsü.

Ö

ömür: Hayat, yaşama, yaşayış. İnsanın doğumundan ölümüne kadar geçen zaman.

öşür: Toprak ürünlerinden 1/10 oranında alınan zekât.

özgürlük: Hürriyet, bağımsızlık, serbesti, tutsak ve köle olmama. Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu. Her türlü dış etkidenden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu.

R

rızık: 1. Kendisinden faydalanılan her şey. 2. İnsan ve diğer canlıların beslenip yaşayabilmeleri için yedikleri ve içtikleri her şey. 3. Allah'ın tüm canlılara kendi katından verdiği yenilen, içilen, giyilen ve maddi manevi yararlanılan mallar, çocuklar, eşler, ilim ve iman gibi şeylerin hepsi.

riya: 1. Gösteriş, ikiyüzlülük, sahtekârlık, özü sözü bir olmama. 2. Allah rızası için yapılması gereken ibadetleri ve güzel davranışları, insanlara gösteriş için yapıp kendini ve ibadetini beğendirmeye isteği, ibadetleri Allah'tan (c.c.) başkasına sunma.

ruh: İnsanda ve hayvanda canlılık unsuru, hayat, can, öz.

rüşvet: 1. Yetkili şahıs ve makamlara hakkı olmayan bir şeyi verme, özel çıkar sağlama. 2. Memurun yapmaya zorunlu olduğu şeyi yapmaması veya yapmamak zorunda olduğu şeyi yapması için ona yarar sağlama. 3. Kişinin lehine hüküm vermesi için hâkime verilen mal ve para.

S

sabır: 1. Tutma, engelleme, direnç gösterme, kararlılık, cesaretli olma, acele etmeme. 2. Hoşa gitmeyen olaylar, nefse ağır gelen şeyler ve insanı zorlayan durumlar karşısında ruhsal dengeyi bozmamak için, dünya ve ahiret yararlarını düşünerek insanın kalbinde yer tutan sükunet ve dayanma kuvveti, Allah'a sığınıp güvenerek bela ve felaketlere direnç gösterme. 3. Mümin bir kişinin farzları yerine getirmede devamlılık ve kararlılık göstermesi. 4. İnsanın, arzu ve isteklerini kontrol altına alması; aşırı tutku ve şehvete karşı doğruluk ve dürüstlükte kararlı olması, helal olmayan yollardan elde edilecek kazançlardan kaçınması, eksik ve yetersiz de olsa helal yollarla kazandığı ile yetinmesi. 5. Müminlerin hakikati inkâr edenlerden görmüş oldukları maddi ve manevi kötülüklerden dolayı yılgınlık göstermeyip inançlarına bağlılıkta kararlı olmaları.

sadaka: 1. Allah yolunda harcama, Allah rızası için fakirlere yapılan karşılıksız yardım ve her türlü iyilik. 2. Zekât. 3. Allah'ın rızasını kazanmak için fakirlere ve her türlü ihtiyaç sahibine mülkiyeti onlara ait olmak üzere verilen mal, para.

sadaka-i cariye: 1. Yol, köprü, çeşme, cami, aşevi, hastane ve okul gibi hayır kurumları. 2. Müslüman bir kişinin insanlığın yararlanması için ortaya koyduğu keşifler ve bilimsel çalışmalar. 3. İnsanlığın yararına sunulmak için meydana getirilen dinî, ilmî, kültürel ve tarihsel eserler. 4. Kişinin ölümünden sonra da kendisinin rahmetle anılmasına sebep olacak nesil yetiştirmeyi de içine alan tüm güzel ameller.

sahabi: 1. Arkadaş, dost, veli. 2. Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamber'i çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse. 3. Hz. Peygamber'e yetişmiş, ona iman etmiş ve örfen "arkadaş" diye anılabilecek ölçüde uzun süre onunla birlikte bulunup sohbetine devam etmiş; Hz. Muhammed'in ilminden, ahlakından yeterince yararlanmış kimse.

salih amel: 1. İyi, güzel, yararlı iş ve davranış. 2. Dayanaklarını Kur'an-ı Kerim ve sünnetten alan, insanın imanını güçlendirmek için niyetli olarak yapılan tüm güzel davranışlar, inançlar, ibadetler ve insanlığın faydasına yapılan işler.

sıdk: 1. Doğruluk, doğru sözlülük, samimi davranış, içtenlik. 2. Öz ile sözün, söz ile davranışların birbirine uyması, kişinin olduğu gibi görünüp görüldüğü gibi olması durumu. 3. "Allah'tan almış oldukları emirleri insanlara olduğu gibi bildiren ve hayatlarının hiçbir anında hiçbir şekilde yalan söylemeyen ve dosdoğru davranan." anlamında kullanılan peygamberlerin sıfatlarından biri.

sorumluluk: Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet.

sünnet: 1. Yol, âdet, gidişat, huy, karakter, mizaç, hâl, tavır, davranış. 2. Hz. Peygamber'in söz, fiil ve onamalarını içeren örnek davranışlar. 3. Hz. Peygamber'in sözleri, davranışları ve sahabelerinin yapmış olduğu olumlu davranışları onaylaması. Hz. Peygamber'in sözlerine kavli sünnet, davranışlarına fiilî sünnet, sahabelerinin yaptığı olumlu şeyleri onaylamasına ise takriri sünnet denir. 4. Hz. Peygamber'in yapmış olduğu farz ve vacibin dışındaki tavsiyeler, öğütler. 5. Dinî emir ve yasakların çıkarılmış olduğu Kur'an-ı Kerim'den sonra İslam hukukunun ikinci kaynağı. 6. Hz. Peygamber'in kendi döneminde İslam toplumunu inanç, ibadet, tebliğ, hukuk, ekonomi, eğitim, ahlak, siyaset gibi çeşitli alanlarda kısacası bireysel, toplumsal ve evrensel olmak üzere hayatın her alanında yönlendirip yönetmede, Kur'an-ı Kerim başta olmak üzere esas aldığı ilke ve prensipler bütününe oluşturduğu bir zihniyet, dünya görüşü.

sünnetullah: Allah'ın (c.c.) evren ve evrenin içindeki canlı cansız tüm varlıklar ile ilgili koyduğu kurallar, değişmez yasalar, âdetullah.

şans: Mantıkla açıklanamayan birtakım rastlantısal olayların nedeni olan güç, baht, talih, felek.

şecaat: 1. Yiğitlik, kahramanlık, cesaret. 2. Hakkını alma, haksızlığa boyun eğmeme ve savaşlarda düşmana karşı cesaretli davranma.

şer: 1. Kötü, fena, kötü iş, bela, musibet. 2. Günah. 3. Bu dünyada hukuki yaptırımları ve kınamayı, ahirette de cehennem azabını ve Allah'ın (c.c.) gazabını gerektiren kötü sözler, inançlar, davranışlar.

şûra: 1. Danışma kurulu, meclis, kurultay. 2. Danışma yapılan yer. 3. Devlet ve hükûmet başkanının, önemli işlerde, alanında uzman olan kişilere ve toplumun ileri gelenlerine danışması ve onların görüşlerini alması. 4. Uzlaşma ve dayanışma yoluyla hükûmet etme. 5. Çözüm aranan hayatla ilgili bütün meselelerde danışmaya layık, alanlarında uzman ve ilmî yeterlilik sahibi kişilerle fikir alışverişinde bulunma.

T

talih: İnsanın başına gelmesi takdir edilen iyi veya kötü durumlar, baht, şans.

tebliğ: 1. Ulaştırma, duyurma, açıklama. 2. Açıklanması gereken dinî bir hükmü, örnekler vererek, nasihat ederek sözlü veya yazılı bir biçimde eksiksiz olarak anlatma; etkileyici bir dille insanlara duyurma. 3. Peygamberlerin Allah'tan (c.c.) aldıkları vahiyleri insanlara bildirmeleri.

tevekkül: 1. Güvenme, bağlanma, vekil tayin etme, havale etme. 2. İnsanın, yapacağı işlerde kendisine düşen görevleri yapıp her türlü tedbiri aldıktan, yeterli ve gerekli çalışmaları en güzel biçimde yerine getirdikten sonra sonucu Allah'tan beklemesi.

tevhid: 1. Birleme, bir şeyin bir olduğuna karar verme, tek kılma. 2. "Allah'tan başka ilah yoktur, Muhammed onun resulüdür." anlamına gelen "La ilahe illallah, Muhammedün resulullah." cümlesine kalp ile inanıp dil ile söyleme. 3. Allah'ı zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma, ona hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah için yapma.

Ü

üsve-i hasene: 1. En güzel örnek. 2. Hz. Peygamber'in örnek ahlakıyla ahlaklanarak başkalarına da örnek olma. 3. "İnanç, ibadet, ticaret, eğitim, öğretim ve ahlak başta olmak üzere hayatın her alanında Müslümanların kendilerine örnek almaları gereken tek ve en güzel model." anlamına gelen Hz. Muhammed'in sıfatı.

V

vahiy: Peygamberler aracılığıyla insanlara, hayatın hangi ilkelere göre yönlendirilmesi ve nelere uyup nelerden sakınılması gerektiğini bildiren ilahî bilgi, bu bilginin gönderiliş tarzı.

vakıf: Dinin kullanılmasına onay verdiği taşınan veya taşınmayan bir maldan yararlanma hakkını, Allah rızası için toplumun kullanımına verip bu malı satmayı veya bir başka şahsa mülkiyetini devretmeyi yasaklama, engelleme.

Z

zekât: 1. Temizlenme, temizleme, arınma. 2. Çoğalma, bereketlenme, gelişme, büyüme. 3. Dinen zengin olan Müslümanların dinî bir görev olarak her yıl mallarının ve paralarının yüzde iki buçukunu ibadet niyetiyle, fakirler başta olmak üzere Kur'an-ı Kerim'in belirlemiş olduğu yerlere vermeleri.

zulüm: Baskı, şiddet, eziyet, işkence, haksızlık etme, haddi aşma. Güçlü bir insanın yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, kaygı, acımasızlık, haksızlık, cefa.

KAYNAKÇA

Ahmed b.Hanbel, **Müsned**, Beyrut, 1991.

ALTUNTAŞ, Halil; Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, DİB Yayınları, Ankara, 2001.

BARDAKOĞLU, Ali, KARAMAN, Hayrettin, APAYDIN, Yunus, **İlmihal**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Cilt 1-2, Ankara, 2007.

Buhârî, Ebu Abdullah Muhammed b. İsmail, **el-Câmiu's-sahih**, 1-8, Riyad, ts.; Kahire 1400/1979; İstanbul 1979.

ÇAĞRICI, Mustafa, KARAMAN, Hayreddin, DÖNMEZ, İbrahim Kâfi, GÜMİŞ, Sadrettin **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, DİB Yayınları, Ankara, 2007.

SÜRMELİ, Mehmet, ALKAN, Arif, DELİSER, Bilal, MAVİLİ, Yusuf, AKYÜREK, Ömer, BAŞTÜRK, Ayhan, ÇINAR, Ali, Dinî Terimler Sözlüğü, (Ed: Ahmet Nedim Serinsu), Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2009.

Ebu Dâvud, Süleyman b. el-Eş'as es-Sicistânî, **es-Sünen**, 1-4, Beyrut 1409/1988.

ERSOY, Mehmet Akif, **Safahat**, TDV Yayınları, Ankara, 2010.

İbn-i Mâce, **Sünen**, C 1,2, Beyrut, 1986.

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4,5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2010.

İmam Malik, **Muvatta**, Vizaretü'l-Evkaf, Kahire, 1994.

KARAMAN Hayrettin, ÖZEK Ali, DÖNMEZ İbrahim Kafi, ÇAĞRICI Mustafa, GÜMÜŞ Sadrettin, TURGUT Ali, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2015.)

KARAMAN, Hayrettin, **Dert Söyletir**, İz Yayıncılık, İstanbul, 2016.

Müslim, Ebu'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccac en-Nisâbü'rî, **es-Sahih**, Riyad 1419; Kahire 1374/1955.

Nesâî, Ebu Abdurrahman Ahmed, **Sünen**, Beyrut, ts.

ÖZEK, Ali ve diğerleri, **Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali**, TDV Yayınları, Ankara, 2015.

SERİNSU, Ahmet Nedim (ed); SÜRMELİ, Mehmet; ALKAN, Arif; AKYÜREK, Ömer; DELİSER, Bilal; BAŞTÜRK, Ayhan, ÇINAR, Ali; MAVİLİ, Yusuf, **Dinî Terimler Sözlüğü**, MEB Yayınları, Ankara, 2009.

Suyûtî, **el-Camiu's Sağîr**, Mısır, 1938.

Tirmizî, Ebu İsmâ Muhammed b. İsmâ, **es-Sünen**, (thk. Ahmed Muhammed Şâkir), 1-5, Mısır, 1395/1975.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, TDK Yayınları, Ankara, 2006.

Yazım Kılavuzu, TDK Yayınları, Ankara, 2007.

İNTERNET KAYNAKÇASI

www.tdk.gov.tr

www.isam.org.tr

www.islamansiklopedisi.org.tr

www.hadislerleislam.diyaret.gov.tr

www.shutterstock.com

<https://kuran.diyaret.gov.tr>

GÖRSEL KAYNAKÇA

1. ÜNİTE KAPAK GÖRSELLERİ:

- Görsel a:** www.shutterstock.com, ID: 1904124136 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel b:** www.shutterstock.com, ID: 1827206 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel c:** <https://unsplash.com/photos/qJb37rRsQ8I>, (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 1:** www.shutterstock.com, ID: 634688978 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 2:** www.shutterstock.com, ID: 697386244 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 3:** Yayın Evi Arşivi (Erişim Tarihi 27.02.2021)
- Görsel 1. 4:** www.shutterstock.com, ID: 1827206 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 5:** www.shutterstock.com, ID: 1469712527 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 6:** www.shutterstock.com, ID: 1126937900 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 7:** www.shutterstock.com, ID: 1130250899 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 1. 8:** www.shutterstock.com, ID: 1877621257 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

2. ÜNİTE KAPAK GÖRSELLERİ:

- Görsel a:** <https://clipartart.com/wallpaper/getimg.html> (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel b:** www.shutterstock.com, ID: 207842959 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel c:** www.shutterstock.com, ID: 1854854632 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 1:** www.shutterstock.com, ID: 1437175922 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 2:** www.shutterstock.com, ID: 1761285167 (Erişim Tarihi: 12.10.2021)
- Görsel 2. 3:** <https://islamansiklopedisi.org.tr/mostar-koprusu> (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 4:** www.shutterstock.com, ID: 1704835276 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 5:** www.shutterstock.com, ID: 1669374010 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 6:** www.shutterstock.com, ID: 100072073 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 7:** www.shutterstock.com, ID: 1084870109 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 8:** www.shutterstock.com, ID: 1520951504 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 9:** www.shutterstock.com, ID: 1856559430 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 10:** www.shutterstock.com, ID: 1171978513 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 11:** <https://islamansiklopedisi.org.tr/medyen>
- Görsel 2. 12:** www.shutterstock.com, ID: 1709608417 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 13:** www.shutterstock.com, ID: 434482840 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel 2. 14:** Bu kitap için çizilmiştir.
- Görsel 2. 15:** Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 8. Sınıf Ders Kitabı, MEB, 2018

3. ÜNİTE KAPAK GÖRSELLERİ:

- Görsel a:** Diyanet İşleri Başkanlığının arşivinden alınmıştır.
- Görsel b:** <http://wallpaperheart.com/wp-content/uploads/2018/08/sad-boy-pics-11.jpg> (Erişim Tarihi: 19.05.2021)
- Görsel c:** Diyanet İşleri Başkanlığı'nın fotoğraf arşivinden alınmıştır.

Görsel 3. 1: <https://www.aa.com.tr/tr/koronavirus/isvecteki-turk-hasta-ambulans-ucakla-turkiyeye-getirildi/1818876> (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 2: www.shutterstock.com, ID: 1698776326 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 3: Diyanet İşleri Başkanlığı'nın fotoğraf arşivinden alınmıştır.

Görsel 3. 4: Sabahattin Nayir'in fotoğraf arşivinden alınmıştır.

Görsel 3. 5: www.shutterstock.com, ID: 1819098536 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 6: www.shutterstock.com, ID: 1365251636 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 7: www.shutterstock.com, ID: 738728617 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 8: www.shutterstock.com, ID: 1835476711 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 9: www.shutterstock.com, ID: 1084607918 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 3. 10: www.shutterstock.com, ID: 774884005 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

4. ÜNİTE KAPAK GÖRSELLERİ:

Görsel a: www.shutterstock.com, ID: 1733495699 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel b: www.shutterstock.com, ID: 252463126 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel c: www.shutterstock.com, ID: 138418969 (Erişim Tarihi: 29.12.2020)

Görsel 4. 1: www.shutterstock.com, ID: 547553875 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 4. 2: www.shutterstock.com, ID: 1451823290 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel 4. 3: www.shutterstock.com, ID: 1396690091 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

5. ÜNİTE KAPAK GÖRSELLERİ:

Görsel a: www.shutterstock.com, ID: 1726211977 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel b: www.shutterstock.com, ID: 374409031 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Görsel c: <https://yayinsatis.diyaret.gov.tr/hadislerle-islam-orta-boy-7-cilt>

Görsel 5. 1: www.shutterstock.com, ID: 374409031 (Erişim Tarihi: 19.05.2021)

Kitapta kullanılan çizimler ücretleri ödenerek ressam tarafından hazırlanmıştır.

CEVAP ANAHTARI

1. ÜNİTE

KONU DEĞERLENDİRME 1

1	2	3	4
C	C	D	B

KONU DEĞERLENDİRME 2

1	2	3	4	5
B	C	A	C	D

KONU DEĞERLENDİRME 3

1	2	3	4	5	6
C	B	A	D	C	D

KONU DEĞERLENDİRME 4

1	2	3	4
C	C	B	A

KONU DEĞERLENDİRME 5

1	2	3	4
C	D	B	D

1. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1	2	3	4	5
C	A	B	D	D
6	7	8	9	10
B	A	B	C	C

1. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1	2	3	4	5
D	C	A	C	C
6	7	8	9	10
D	B	C	C	B

2. ÜNİTE

KONU DEĞERLENDİRME 1

1	2	3	4	5	6
B	C	D	C	B	C

KONU DEĞERLENDİRME 2

1	2	3	4
D	A	C	B

KONU DEĞERLENDİRME 3

1	2	3	4
B	A	C	A

KONU DEĞERLENDİRME 4

1	2	3	4
D	A	D	B

KONU DEĞERLENDİRME 5

1	2	3	4
A	B	B	C

2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1	2	3	4	5
B	B	C	C	A
6	7	8	9	10
D	C	D	A	B

2. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1	2	3	4	5
D	C	D	B	A
6	7	8	9	10
A	B	B	C	D

3. ÜNİTE

KONU DEĞERLENDİRME 1

1	2	3	4	5
D	C	A	C	C

KONU DEĞERLENDİRME 2

1	2	3	4	5	6	7
D	C	B	D	B	B	C

KONU DEĞERLENDİRME 3

1	2	3	4	5
D	B	C	D	B

KONU DEĞERLENDİRME 4

1	2	3	4	5
D	B	D	C	D

3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1	2	3	4	5
D	D	B	C	A
6	7	8	9	
C	B	D	A	

3. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1	2	3	4	5
B	A	C	D	C
6	7	8	9	
B	B	D	A	

4. ÜNİTE

KONU DEĞERLENDİRME 1

1	2	3	4	5	6
D	B	D	B	A	B

KONU DEĞERLENDİRME 2

1	2	3	4	5	6	7	8
C	D	A	C	D	D	A	A

KONU DEĞERLENDİRME 3

1	2	3	4	5	6	7	8
B	A	C	D	C	A	C	C

KONU DEĞERLENDİRME 4

1	2	3	4	5	6	7
A	C	C	B	D	A	B

KONU DEĞERLENDİRME 5

1	2	3	4	5	6	7	8
C	D	A	C	D	B	A	B

KONU DEĞERLENDİRME 6

1	2	3	4	5	6	7
B	D	A	B	D	C	A

KONU DEĞERLENDİRME 7

1	2	3	4
C	D	A	D

4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1	2	3	4	5
C	A	D	B	A
6	7	8	9	10
C	C	D	D	B

4. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1	2	3	4	5
C	C	D	A	C
6	7	8	9	10
D	B	B	D	A

5. ÜNİTE

KONU DEĞERLENDİRME 1

1	2	3	4
C	D	A	B

KONU DEĞERLENDİRME 2

1	2	3	4
A	C	A	C

KONU DEĞERLENDİRME 3

1	2	3	4	5	6
D	B	C	A	C	D

KONU DEĞERLENDİRME 4

1	2	3	4	5	6
C	B	A	D	D	A

5. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 1

1	2	3	4	5
D	D	A	D	A
6	7	8	9	
A	D	B	C	

5. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI - 2

1	2	3	4	5
C	B	B	D	A
6	7	8	9	10
B	C	D	A	C